

Stockholms
universitet

Årsredovisning

2020

Väsentliga uppgifter

	2020	2019	2018	2017	2016
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter (hst) ¹	29 351	27 057	26 274	26 985	27 656
Kostnad per helårsstudent (kr)	68 943	72 133	73 097	65 675	63 766
Totalt antal helårsprestationer (hpr) ¹	22 684	20 719	20 641	21 053	21 274
Kostnad per helårsprestation (kr)	89 205	94 198	93 045	84 180	82 889
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	337	293	220	207	202
Totalt antal nyantagna doktorander	219	247	231	261	272
– andel kvinnor (%)	53	50	55	51	49
– andel män (%)	47	50	45	49	51
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	1 409	1 406	1 535	1 642	1 717
– andel kvinnor (%)	51	51	51	50	50
– andel män (%)	49	49	49	50	50
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	955	939	937	930	960
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag ²	0	0	0	0	0,2 ⁶
Genomsnittlig studietid (år) för licentiatexamen ³	3,0	3,0	3,0	3,2	3,4
Genomsnittlig studietid (år) för doktorsexamen ³	4,7	4,6	4,6	4,6	4,4
Totalt antal doktorsexamina	220	202	278	208	232
– andel kvinnor (%)	50	45	53	46	45
– andel män (%)	50	55	47	54	55
Totalt antal licentiatexamina	33	29	39	43	72
– andel kvinnor (%)	45	45	33	47	49
– andel män (%)	55	55	67	53	51
Totalt antal referee-granskade vetenskapliga publikationer ⁴	3 208	3 505	3 393	3 167	2 995
Kostnad per referee-granskad vetenskaplig publikation (tkr) ⁴	1 045	964	945	979	993
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	4 929	4 908	4 814	4 738	4 696
Medelantal anställda	5 716	5 666	5 590	5 529	5 456
Totalt antal lärare (årsarb.)	1 504	1 475	1 462	1 429	1 399
– andel kvinnor (%)	47	47	46	46	46
– andel män (%)	53	53	54	54	54
Antal disputerade lärare (årsarb.)	1 316	1 270	1 248	1 162	1 184
– andel kvinnor (%)	44	44	42	42	42
– andel män (%)	56	56	58	58	58
Antal professorer (årsarb.)	506	481	466	468	464
– andel kvinnor (%)	34	34	32	31	31
– andel män (%)	66	66	68	69	69
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav:	5 471	5 330	5 142	5 073	4 930
Utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2 220	2 062	2 007	2 046	1 929
– andel anslag (%)	85	84	84	83	86
– andel externa intäkter (%)	15	16	16	17	14
Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	3 252	3 269	3 134	3 028	3 001
– andel anslag (%)	52	50	51	52	52
– andel externa intäkter (%)	48	50	48	48	48
Kostnader totalt (mnkr)	5 557	5 552	5 338	5 120	4 924
– andel personalkostnader (%)	71	69	68	69	68
– andel lokalkostnader (%)	14	14	14	14	14
Lokalkostnader ⁵ per kvm (kr)	2 606	2 581	2 560	2 419	2 330
– andel av justerade totala kostnader (%) ⁶	14	13	14	14	14
Balansomslutning (mnkr)	3 483	3 478	3 471	3 481	3 405
– varav oförbrukade bidrag	1 476	1 306	1 275	1 152	1 152
– varav årets kapitalförändring	-86	-223	-196	-46	5
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	794	882	1 005	1 201	1 247
i) myndighetskapital inom utbildning grundnivå och avancerad nivå	608	594	707	833	702
ii) myndighetskapital forskning och utbildning på forskarnivå	85	184	295	365	541

¹ Inkluderar anslags- och studieavgiftsfinansierad utbildning samt regeringens satsningar på högskoleintroducerande utbildning, bristyrkesutbildningar, livslångt lärande och sommarkurser.

² Antal individer, ej årsarbetare.

³ Nettostudietid.

⁴ Uppgifter har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2019.

⁵ Enligt resultaträkning. Uppgiften för 2018 har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2018.

⁶ En person hade kvar utbildningsbidrag under januari–mars, och fick sedan doktorandanställning fr.o.m. april.

Coronapandemin kom att prägl
verksamheten under 2020. Den 18 mars
gick universitetet över till distansläge
och lokalerna blev i ett slag öde, som här
Södra huset i Frescati.

Foto: Ingmarie Andersson

Foto: Emanuel Almborg

Rektor har ordet

År 2020 började med fokus på universitetets ekonomi, i och med negativt resultat och ökat prognostiserat underskott för året. Orsakerna var en samvariation mellan kraftigt ökande hyreskostnader, ökade pensionskostnader i staten och underproduktion inom utbildningen. Projektet Ekonomi i balans sjösattes i syfte att nå ekonomisk balans 2023 på områdesnivå och inom universitetsförvaltningen, med ett myndighetskapital som inte bör understiga fem procent i relation till omsättningen. Detta kommer att prägla verksamheten under de närmaste åren.

Under arbetet inför detta beslut, fattat i april, försköts fokus drastiskt. Pandemin innebar den största omställningen i universitetets historia, med stängning av universiteten över en natt och övergång till onlineundervisning och hemarbete. Under året har regeringens och Folkhälsomyndighetens restriktioner ömsom lättat, ömsom skärpts och när detta skrivs är distansarbete fortfarande en påtaglig verklighet för studenter och medarbetare. Omställningen kunde genomföras tack vare utomordentliga insatser av engagerad personal som kände och tog sitt ansvar. Det skedde med stöd i universitetets krisorganisation som nu sattes på prov, men inga strategier eller åtgärdsplaner hade kunnat förutse vad som komma skulle – tillitsbaserad styrning i praktiken. Det finns viktiga lärdomar att dra av detta om hur man styr en kunskapsbaserad organisation som ett universitet. Personligen hoppas jag att denna kris också långsiktigt ska bidra positivt till vår kapacitet att utnyttja digital teknik för att utveckla våra utbildningar.

Pandemin har medfört stora arbetsmiljömässiga och pedagogiska påfrestningar under 2020. Den har även inneburit utmaningar för såväl doktorander som postdoktorer, men även gällande till exempel internationella samarbeten. Ändå har mycket kunnat genomföras. Universitetets kemister bidrog mycket konkret genom att tillverka handsprit till vården i stor skala under våren. Från april till och med september hade jag uppdraget som ordförande för Europauniversitetet Cavis, där Stockholms universitet är en part, och universitetet stod värd för den första Cavis Day, givetvis digital. Vår universitetsallians med Karolinska Institutet och Kungliga

Tekniska högskolan – Stockholm trio – kunde trots pandemin öppna ett gemensamt kontor i Bryssel i november. Vi har även tillsammans med Naturhistoriska riksmuseet invigt vårt nya gemensamma Centrum för paleogenetik, för tvär- och mångvetenskaplig forskning om nedbrutet DNA, med stor potential för att flytta fram forskningsfronten. Regeringen ökade också i pandemins spår antalet utbildningsplatser, söktrycket har ökat betydligt och vi har bland annat återinfört det naturvetenskapliga basåret.

Foto: Anna-Karin Landin

Samhälls- och hälsokrisen på grund av pandemin har präglat 2020 – men också klimatkrisen och hållbarhetsfrågorna, de senare ett profilerat område för universitetet. Ett rektorsråd för hållbarhetsfrågor har tillsatts och i december beslutades universitetets Klimatfärdplan 2020 – 2040, utifrån målsättningen att universitetet ska vara koldioxidneutralt 2040.

Inom det av Stockholms universitet starkt prioriterade området forskningsinfrastruktur kan nämnas dels att regeringen i sin budgetproposition i septem-

ber aviserade en betydande satsning på Vetenskapsrådet och då inte minst på forskningsinfrastruktur, dels att Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse gör en stor satsning, 3,1 miljarder kronor fram till 2032, på datadriven livsvetenskap. Satsningen är nationell, men placeras vid SciLifeLab, med geografisk bas i Stockholm och Uppsala. SciLifeLab har dessutom under året fyllt tio år.

Veckan före jul kom även forskningspropositionen med bland annat fem fokusområden som ligger väl i linje med Stockholms universitets profilområden: klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering (inklusive AI), ett demokratiskt och starkt samhälle samt kompetensförsörjning och arbetsliv.

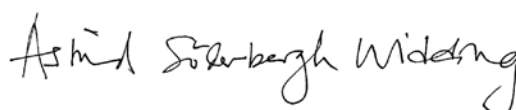
Under hösten har val hållits till fakultets- och områdesnämnder, med tillträde vid årsskiftet 2021 för delvis nya ledningar. Inom förvaltningen har bland annat en ny organisation för samverkan och kommunikation satts.

Det kan konstateras att:

- Universitetets underskott för 2020 blev -86 mnkr, det vill säga betydligt mindre än beräknade -200 mnkr

- Universitetet inte bara fyllt sitt takbelopp utan överproducerat, och även lyckats tillvarata större delen av de extra satsningar som gjorts av regeringen med anledning av pandemin
- Forskningen vid universitetet i allt väsentligt har kunnat fortsätta, och att utfallet hos forskningsfinansiärerna i huvudsak varit positivt. Några exempel: Universitetet har erhållit ett par av Vetenskapsrådets miljöstödd, två av tre stora programstöd från Riksbankens Jubileumsfond och närmare en fjärdedel av de totalt beviljade medlen från Forte. Det har i synnerhet varit ett framgångsår för det humanvetenskapliga området, vars tre fakulteter har det i särklass största utbildningsuppdraget – det är glädjande att forskningen här nu kan utvecklas och stärkas. Årets rapport av forskningsindikatorer visar att Stockholms universitet har en god position både nationellt och internationellt. Samtidigt pågår ett arbete med att utveckla kvalitetssystemet för forskning, med institutionspecifika underlag och kvalitetsdialoger.

Sammanfattningsvis har Stockholms universitet under det exceptionella året 2020 inte bara lyckats hålla arbetet igång utan också utvecklat sin verksamhet.

Rektor Astrid Söderbergh Widding

Studenterna har ordet

Stockholms universitets studentkårs (SUS) vision är att de studerandes inflytande, medverkan och gemenskap skapar en studietid i världsklass. Vårt uppdrag är att främja förutsättningarna för detta vid Stockholms universitet. Vi är en stor medlemsorganisation där studentens engagemang är vårt främsta fokus. SUS tillvaratar, främjar och bevakar studenternas intressen, främst vad gäller utbildnings- och studiesociala frågor. SUS tillhandahåller service för sina medlemmar och verkar för en god gemenskap mellan dessa.

I en tillbakablick över det gångna året kan vi konstatera att studenters engagemang och inflytande har stärkts. Vi är nöjda med den modell som implementerats gällande att SUS får ett samlat ekonomiskt anslag. Vi bestämmer hur vi uppfyller vårt lagstadgade uppdrag på absolut bästa sätt. Under 2020 har SUS:s verksamhet påverkats mycket av coronapandemin men tidigt under året tog vi ett beslut om att inte ställa in utan att ställa om.

Vårterminen präglades just av att ställa om vilket visade sig, inte minst, i kårvalet. Kårvalet 2020 blev helt digitalt. Istället för att synas på campus blev målet att nå studenter digitalt och inte minst i form av ett callcenter där vi ringde upp våra medlemmar för att informera om kårvalet. Det resulterade i det högsta valdeltagandet på över 30 år med 22,66 procent valdeltagande. Valet tydliggjorde att studenternas engagemang inte hindras av att behöva vara digitalt utan endast ter sig på ett annat sätt. SUS tar mycket lärdom av den digitala omställningen inför kårvalet.

Under vårterminen pågick även ett stort utvecklingsarbete hos SUS som inleddes med att involvera

kårfullmäktige i arbetet med att ta fram en ny treårig verksamhetsplan. Arbetet tog sig formen av en processkongress och syftet var att stärka de demokratiska processerna hos kårfullmäktige och göra SUS:s verksamhet ännu mer studentförankrad. Utöver att SUS i maj beslutade om en ny verksamhetsplan togs det även beslut om en ny organisationsplan. Den nya organisationsplanen innebär en förflyttning med ett större fokus på studenterna. Under höstterminen har arbetet med att sätta den nya organisationen och den nya kansliorganisationen varit i full gång. SUS i ny tappning innebär bland annat ett kansli bestående av tjänstepersoner och mer resurser att ge ut till campus. Det innebär både möjligheter att söka projektmedel för studenter och studentföreningar men även att studenter kan bli arvoderade för sitt engagemang inom exempelvis studentrådsstrukturen.

Under höstterminen tog kårfullmäktige beslut om att avveckla Campusbutikens verksamhet efter att frågan beretts under lång tid i kårstyrelsen. Coronapandemins effekter hade stor inverkan på beslutet. Samtidigt har SUS hittat nya former för att påverka i frågor som rör studenters ekonomiska situation, men även studenters psykiska hälsa, universitetets hållbarhetsarbete och mycket annat.

SUS:s fokus under året har varit att förbereda och verkställa studenters vilja samt att flytta fram positionerna för SUS som påverkansorganisation och som medlemsorganisation, allt för att säkra en studietid i världsklass.

Sofia Holmdahl
ordförande

Elis Wibacke
vice ordförande

Frescati ligger på Norra Djurgården, i Kungliga nationalstadsparken – världens första nationalstadspark.

Foto: Ingmarie Andersson

Innehållsförteckning

Väsentliga uppgifter	4	Intern styrning och kontroll	65
Förord	7	Intern miljö	65
Rektor har ordet	7	Oegentligheter	66
Studenterna har ordet	9	Risikanalys och åtgärder	67
Innehållsförteckning	11	Sammanfattande bedömning	69
Om Stockholms universitet	12	Ekonomiskt resultat och analys	71
Året i siffror	13	Stockholms universitet – övergripande	71
Definitioner och redovisning av prestationer	13	Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	75
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	15	Forskning och utbildning på forskarnivå	78
Utbildningsutbud och studentrekrytering	15	Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	80
Utbildningsuppdraget	17	Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	80
Forskningsanknytning i utbildningen	21	Finansiell redovisning	83
Läro- och förskolläro-utbildning	22	Resultaträkning	83
Studieavgiftsbelagd verksamhet	25	Balansräkning	84
Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning	27	Anslagsredovisning	87
Särskilda uppdrag	30	Finansiella villkor	88
Särskilda åtaganden	35	Redovisnings- och värderingsprinciper	89
Forskning och utbildning på forskarnivå	39	Noter till resultat- och balansräkning	92
Utbildning på forskarnivå	39	Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2020	103
Forskning	41	Redovisning av takbelopp för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2020	104
Samverkan med det omgivande samhället	47	Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter	106
Strategi för samverkan och samverkansorganisationen	47	Tabellbilaga	109
Universitetsövergripande satsningar	48	Styrelsebeslut	116
Expertrollen kopplat till coronapandemin	49		
Innovation	50		
Gemensamt för verksamhetsgrenarna	53		
Hållbar utveckling och miljöarbete	53		
Internationalisering	54		
Arbetsmiljö, lika villkor, jämställdhet och jämställdhetsintegrering	56		
Kvalitetsarbete	59		
Personal och kompetensförsörjning	61		
Studentinflytande	63		

Om Stockholms universitet

Med ett brett utbildningsutbud och med en stark grundforskningsprofil verkar Stockholms universitet för internationellt konkurrenskraftig forskning och utbildning.

Organisatoriskt är universitetet indelat i två områden – det humanvetenskapliga och det naturvetenskapliga inom vilka det finns totalt fyra fakulteter.

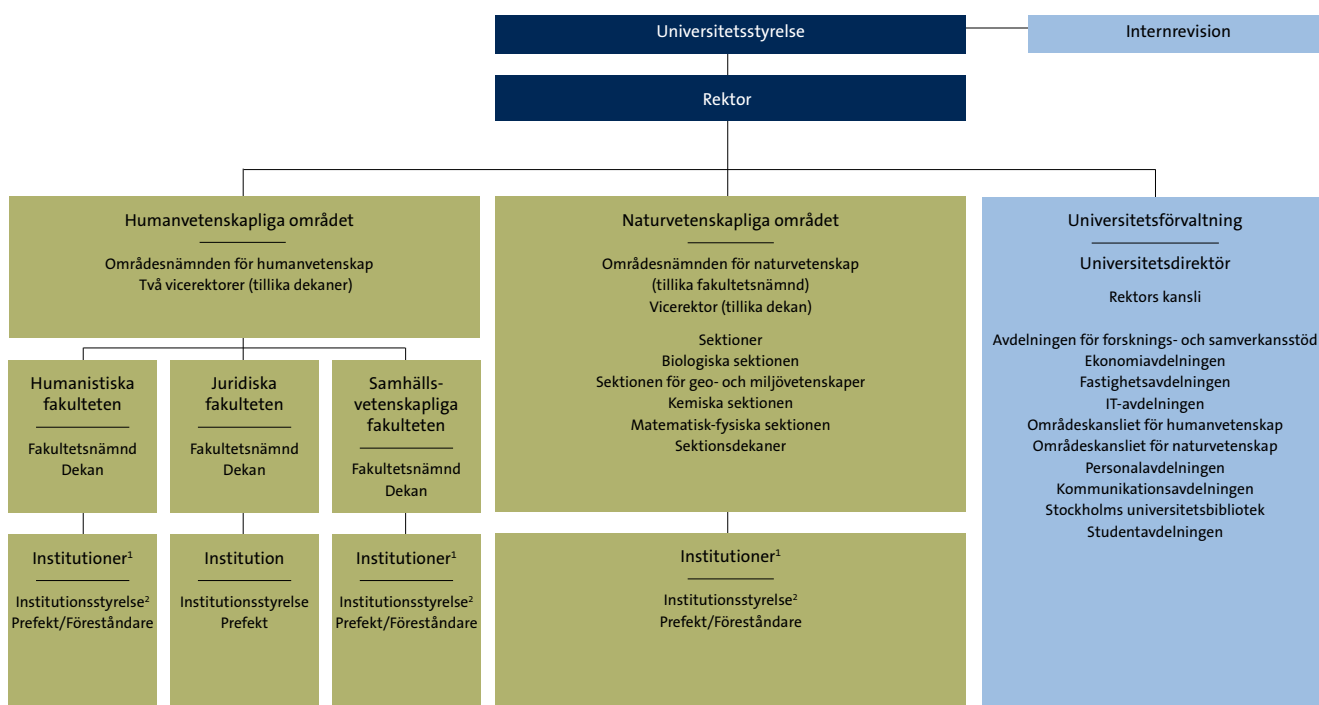
År 2020 hade Stockholms universitet drygt 29 000 helårsstudenter, 1 400 doktorander och 5 700 medarbetare. Inom vetenskapsområdena humanvetenskap och naturvetenskap erbjuds cirka 300 utbildningsprogram och mer än 1 600 kurser. Universitetet hade en total omsättning på knappt 5,5 mdkr kronor.

Det humanvetenskapliga området bedriver utbildning, forskning och samverkan om människan och hennes situation: språk, samhälle, kultur, organisation, historia, normer och samspelet mellan dem. Områdets tre fakulteter – humanistiska, samhällsvetenskapliga och juridiska fakulteten – är de största i

sitt slag i landet, både när det gäller utbildning och forskning.

Det naturvetenskapliga området består till skillnad från det humanvetenskapliga av en fakultet med ett femtontal institutioner och fyra centrumbildningar som sorterar direkt under fakulteten. Fakulteten bedriver bred forskning och utbildning med program och kurser inom matematik, fysik, kemi, biologi, geologi, miljövetenskap och angränsande områden. Forskningen är till en betydande del fri grundforskning – det vill säga inriktad på att med hjälp av vetenskapliga metoder utveckla ny kunskap om hur olika delar av universum och vår natur är uppbyggda och hur de fungerar som separata system eller i en större helhet.

Verksamhetsstödet inom universitetet arbetar för att säkerställa långsiktigt goda förutsättningar, såväl för forskning, utbildning och samverkan som för ledarskap på olika nivåer. I detta prioriteras ett effektivt resursutnyttjande och utvecklingen av gemensamma processer.

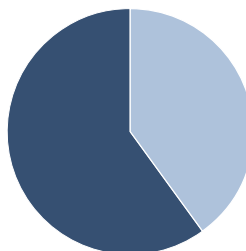
¹ eller motsvarande centrum eller institut
² eller motsvarande styrelse

Året i siffror

Universitetet totalt

Helårsstudenter	29 351 ¹
Doktorsexamina	220
Intäkter	5 471 mnkr

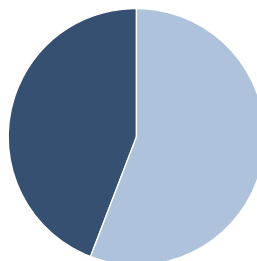

Universitetet

Totala intäkter: 5 471 mnkr
 - varav utbildning: 40%
 - varav forskning: 60%

Humanvetenskapliga området

Helårsstudenter	25 281 ¹
Doktorsexamina	106
Intäkter ²	3 139 mnkr

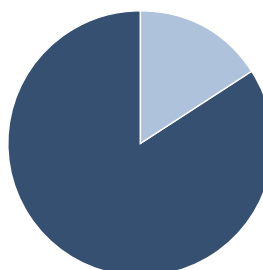
Humanvetenskapliga området

Totala intäkter: 3 139 mnkr
 - varav utbildning: 56%
 - varav forskning: 44%

	Humanistiska fakulteten	Juridiska fakulteten	Samhällsvetenskapliga fakulteten
Helårsstudenter ¹	8 405	2 532	14 344
Doktorsexamina	33	2	71
Intäkter	1 050 mnkr	232 mnkr	1 845 mnkr
- varav utbildning	51%	63%	59%
- varav forskning	49%	37%	41%

Naturvetenskapliga området

	Naturvetenskapliga fakulteten
Helårsstudenter ¹	4 070
Doktorsexamina	114
Intäkter ²	2 261 mnkr

Naturvetenskapliga området

Totala intäkter: 4 070 mnkr
 - varav utbildning: 16%
 - varav forskning: 84%

Definitioner och redovisning av prestationer

Stockholms universitet redovisar verksamhetens prestationer och kostnad per prestation enligt kraven på väsentliga uppgifter i regleringsbrevet för universitet och högskolor, detta i enlighet med instruktioner från utbildningsdepartementet. Dessa och andra kvantitativa uppgifter inom ramen för resultatredovisningen utgör väsentlig information, och kan ses som indikatorer för att beskriva vad universitetet presterat i förhållande till verksamhetens uppgifter och mål.

Parametrar för ett antal kvantitativa uppgifter har definierats, till exempel uttagsdatum och vilka uppgifter som ska inkluderas. I de fall definitioner ändras söks uppgifter för samtliga redovisade år ut på nytt, för att säkerställa att uppgifter är jämförbara. I flertalet fall redovisas uppgifter för de tre senaste åren men i trenddiagram redovisas uppgifter för fem år.

¹ Helårsstudenter inom anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt inom studieavgiftsbelagd verksamhet.

² Beräkningen av intäkter av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå per område och fakultet utgår från interna tabelluppgifter enligt anslagsfördelningen med justering för avräkning vid årets slut.

År 2020 var antalet helårsstudenter drygt 29 000, en ökning med drygt åtta procent. Den största ökningen skedde under andra halvåret och beror till stor del på pandemin.

Foto: Niklas Björling

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Stockholms universitet har ett brett utbildningsutbud inom naturvetenskap, humaniora, juridik, och samhällsvetenskap. Universitetet erbjuder såväl programutbildningar som leder till relevant yrkeskunskap som vidareutbildning för redan yrkesverksamma och ett stort utbud av fristående kurser.

Utbildningsutbud och studentrekrytering

Utbildningsutbud

Programutbildningar på kandidat- och masternivå som ger relevant yrkeskunskap utgör en väsentlig beståndsdel i Stockholms universitets utbildningsutbud, men universitetet har även ett stort utbud fristående kurser som ger möjlighet till såväl vidareutbildning som livslångt lärande. Vid dimensionering av utbildning utgår universitetet från studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, men även samhällsbehov genom att erbjuda utbildningar som inte ges vid andra lärosäten i Sverige.

Att bedöma arbetsmarknadens behov innebär utmaningar eftersom arbetsmarknadsprognoser ofta är osäkra och i begränsad utsträckning tar hänsyn till regionala variationer. Ytterligare en utmaning vid dimensionering är att det finns utbildningar som är angelägna ur ett samhällsperspektiv men som har lågt söktryck eller lägre prestationsgrad och därför är mer resurskrävande att ge.

Eftersom behovet av utbildade lärare fortsatt är stort på arbetsmarknaden, är lärarutbildning högt prioriterad inom utbudet. Universitetet arbetar även för att synliggöra universitetets utbildningar inom miljöområdet. Vidare kan universitetet genom alumnenkäter notera en ökad efterfrågan från arbetsmarknaden på bland annat matematiker och matematiska statistiker. Detta ökade behov möts framför allt genom åtgärder för att öka söktryck till och genomströmning på befintliga utbildningar inom området.

Som framgår av tabellen nedan ligger 18 procent av universitetets utbildning på avancerad nivå som andel av antalet helårsstudenter. Andelen utbildning på avancerad nivå har minskat något jämfört med tidigare år, vilket bland annat beror på att den utbyggnad som skett 2020 – inte minst när det gäller sommarkurser och bristyrkesutbildningar – framför allt varit inom utbildning på grundnivå. Fördelningen anses fortsatt vara rimlig om man ser till arbetsmarknadens behov och volymen på utbildningen på forskarnivå.

Kursers fördelning mellan grundnivå och avancerad nivå inom ramen för takbeloppet, särskilda satsningar och studieavgiftsbelagd verksamhet 2018 – 2020*

	2018		2019		2020	
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
Grundnivå	20 875	79	21 594	80	23 689	81
Avancerad nivå	5 063	19	5 103	19	5 401	18
Ej klassificerat	335	1	360	1	191	1
Totalt	26 273	100	27 057	100	29 281	100

Källa: Ladok.

* Avser de särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutat om med anledning av coronapandemin, exklusive naturvetenskapligt basår. Ej klassificerat avser utbytesstudenter.

Campusförlagd utbildning dominerade utbudet även under läsåret 2019/2020, även om i princip all undervisning under perioden mars–december på grund av coronapandemin skedde online. Antalet helårsstudenter inom reguljär distansutbildning ökade emellertid kraftigt mellan 2018/19 och 2019/20³. Ökningen beror huvudsakligen på ett större utbud av, och ökat antal studenter på, fristående kurser på distans, inte minst inom naturvetenskap. Mot bakgrund av den snabba utveckling i att undervisa digitalt som skett under coronapandemin kan utbudet av distansutbildning komma att öka ytterligare framöver.

Att universitetets rekryteringsbas i hög grad utgörs av personer boende i Stockholmsregionen är en av anledningarna till att andelen distansundervisning hittills varit relativt begränsad, även om genomströmningsfaktorer också spelar in. I antal helårsstudenter räknat är dock lärosätet bland de fem största utbildningsanordnarna av distansutbildningar i Sverige. För att möta efterfrågan på mer flexibla studieformer från såväl studenter som det omgivande samhället, erbjuder Stockholms universitet kurser på såväl del- som heltid och på såväl dag- som kvällstid.

Söktryck

Antalet sökande till Stockholms universitetens utbildningar ökade kraftigt 2020 jämfört med 2019. Särskilt kraftig var ökningen till höstterminen, vilket sannolikt till stor del beror på coronapandemin. Även söktrycket (antal behöriga förstahandssökande per antagen student) var högre 2020

jämfört med året innan. Undantaget var kurser på avancerad nivå som hade ett oförändrat söktryck. Som framgår av tabellen nedan hade programmen generellt sett ett högre söktryck än kurserna och program på grundnivå det högsta söktrycket.

Att ha ett stort antal behöriga förstahandssökande underlättar planering och ger bättre ekonomiska förutsättningar eftersom det är troligare att förstahandssökande påbörjar sökt utbildning. Stockholms universitet arbetar därför systematiskt med rekrytering.

Bland nybörjarprogrammen hade kandidatprogrammet i kriminologi och psykologprogrammet det klart högsta söktrycket; 22,5 respektive 20,3 förstahandssökande per antagen. Även juristprogrammet (5,5) och grundlärarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem, ingång idrott och hälsa (4,7) hade mycket högt söktryck.

För utbildningar som kräver tidigare studier utmärkte sig kompletterande utbildning för jurister med avslutad utländsk utbildning med ett söktryck på 7,1.

Bland masterprogrammen hade det i kriminologi (6,1) och det i global politisk ekonomi (5,4) högst söktryck.

Utbudet av fristående kurser är stort och söktrycket varierar därför, allt från inga sökande till mer än tio behöriga förstahandssökande per antagen. Det bör dock noteras att det till vissa kurser är mycket få sökande och antagna.

Behöriga förstahandssökande per antagen till kurser och program 2018–2020

	2018	2019	2020
Program, grundnivå	2,4	2,3	2,5
Program, avancerad nivå	2,1	1,6	1,8
Kurser, grundnivå	0,8	0,7	0,8
Kurser, avancerad nivå	0,6	0,6	0,6

Källa: NyA.

Sökande och antagna bedöms inte vara individbaserad statistik eftersom en student kan ha sökt till flera utbildningar. Könsuppdelad statistik redovisas därför inte.

Breddad rekrytering

Stockholms universitet arbetar med såväl breddad rekrytering som breddat deltagande. En del i arbetet med breddad rekrytering handlar om

prövning av reell kompetens för behörighet till kurser och program. Prövning av reell kompetens är ett sätt för individer som inte avslutat sina gymnasiestudier att visa att de på annat sätt

³ Enligt Universitetskanslersämbetets statistikdatabas.

uppnått behörighet till högskolestudier. Under 2020 bedömdes cirka 400 ärenden och ett 20-tal personer antogs.

Sedan höstterminen 2020 tillämpas så kallat alternativt urval vid antagning till ett par program. Det innebär att sökande som har minst fyra års arbetslivserfarenhet kan konkurrera i särskilda urvalsgrupper, förutsatt att de har ett meritvärde baserat på högskoleprov eller betyg. Syftet är att personer som inte har tillräckliga meritpoäng men som har andra värdefulla erfarenheter ska ges ökad möjlighet att konkurrera om utbildningsplatser.

Under 2020 har Stockholms universitet fortsatt att medverka i det nationella nätverket Include, som fokuserar på fortbildning inom området breddad rekrytering och breddat deltagande. Vidare har samarbetet med intresseorganisationen Mitt Livs

Val fortsatt. Mitt Livs Val bedriver ett studiemotiverande program där studenter från högskolor är mentorer för att motivera ensamkommande eller nyanlända ungdomar till fortsatta studier.

En del i Stockholms universitets arbete med breddat deltagande är Studie- och språkverkstaden, vars mål är att bidra till att så många studenter som möjligt, oavsett bakgrund, klarar av sina studier och når goda studieresultat. Studie- och språkverkstaden erbjuder studenter såväl individuell handledning som till exempel seminarier och webbaserat material om akademiskt skrivande, studieteknik, och muntlig presentation på svenska och engelska. Under 2020 har cirka 1 000 studenter erbjudits individuell handledning. Vidare erbjuder universitetet studenter med studiesvårigheter utökad handledning av specialpedagog.

Utbildningsuppdraget

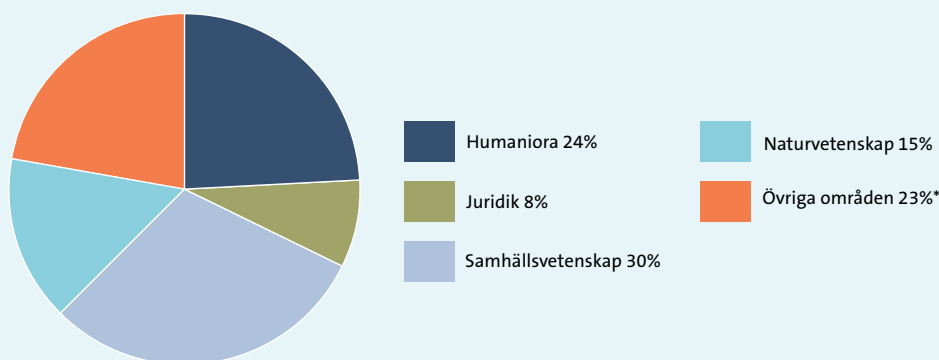
Helårsstudenter och helårsprestationer

År 2020 uppgick antalet helårsstudenter inom ramen för takbeloppet, studieavgiftsbelagd utbildning och särskilda satsningar⁴ till 29 351 (se tabellen nedan för specifikation), vilket är en ökning med drygt åtta procent. Redan 2019 kunde en uppåtgående trend noteras och denna fortsatte under första halvåret 2020. Den stora ökningen har

dock skett under andra halvåret och bedöms till stor del bero på att coronapandemin medförde att fler sökte sig till högre utbildning.

I diagrammet nedan redovisas andel helårsstudenter per utbildningsområde. Fördelningen brukar vara relativt konstant mellan åren, men jämfört med 2019 har andelen naturvetenskap ökat med cirka två

Andel helårsstudenter per utbildningsområde inom ramen för takbeloppet, särskilda satsningar och studieavgiftsbelagd utbildning 2020 (totalt 29 351 hst)

Källa: Ladok.

Statistik som rör helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

* Övriga områden inkluderar Teknik (7%), Vård (2%), Medicin (2%), Undervisning (4%), Verksamhetsförlagd utbildning (2%) och Övrigt (5%).

⁴ Avser de särskilda utbildningssatsningar på högskoleintroducerande utbildning (naturvetenskapligt basår), bristyrkesutbildningar, livslångt lärande och sommarkurser som riksdagen beslutat om med anledning av coronapandemin.

procentenheter medan juridik och samhällsvetenskap minskat med cirka en procentenhet vardera.

Ökningen inom naturvetenskap beror till stor del på att ett antal orienteringskurser, som ger en introduktion till ett område och vänder sig till personer utan formella kunskaper i naturvetenskap, med ett stort antal deltagare erbjudits under året.

Antalet helårsprestationer under året uppgick till 22 684. I mars 2020 övergick universitetet till onlineundervisning och det fanns då farhågor att avsaknaden av campusundervisning skulle leda till lägre prestationsgrad. Så har dock inte blivit fallet. Prestationsgraden har istället ökat från 76,5 procent till 77,3 procent, trots att andelen fristående kurser – som generellt har lägre prestationsgrad än programmen – ökat något. Periodiseringar kan till viss del göra att prestationsgraden varierar mellan

åren men det förklarar sannolikt inte hela skillnaden. Utifrån utfallet ett enskilt år är det dock svårt att dra slutsatser om vad ökningen beror på.

Ökningen av helårsstudenter och helårsprestationer har inneburit att Stockholms universitet har gått från en underproduktion på drygt 70 mnkr 2019 till en överproduktion på drygt 34 mnkr 2020 (inklusive decemberprestationer). Utöver takbeloppet tilldelades Stockholms universitet knappt 45 mnkr för särskilda satsningar. Värdet av genomförda utbildningar motsvarar närmare 90 procent av tilldelade medel.

I tabellen redovisas antalet helårsstudenter inom ramen för anslaget, studieavgiftsbelagd utbildning och de särskilda satsningarna. En redogörelse för inriktning för, och utfall och erfarenheter av, de särskilda satsningarna görs i nästföljande avsnitt.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer inom ramen för takbeloppet, särskilda satsningar och studieavgiftsbelagd verksamhet 2020

Typ av examen	Hst	Hpr
Anslagsfinansierad utbildning	28 520	22 143
Studieavgiftsbelagd utbildning	337	284
Bristyrkesutbildningar	159	104
Livslångt lärande	118	52
Naturvetenskapligt basår	70	25
Sommarkurser*	147	76
Totalt	29 351	22 684

Källa: Ladok.

* Avser sommarkurser inom ramen för särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutat om med anledning av coronapandemin.

Utbildningssatsningar med anledning av coronapandemin

Med anledning av coronapandemin har riksdagen beslutat om ett antal utbildningssatsningar som Stockholms universitet fått del av. Satsningarna på reguljär utbildning redovisas i detta avsnitt, medan satsningen på korta kurser och distansutbildning redovisas under Särskilda uppdrag.

Bristyrkesutbildningar

Tack vare ett generellt ökat söktryck har Stockholms universitet kunnat utöka antalet platser inom bristyrkesutbildningar så att utökningen i princip motsvarar den ersättning som universitetet

erhållit. Både fristående kurser och programutbildningar har byggts ut.

Inom naturvetenskap har utökningar gjorts inom utbildning i analytisk kemi, datalogi och geografi.

Inom samhällsvetenskap har satsningar framför allt gjorts på utbildningar som leder till yrken inom vård och omsorg, exempelvis folkhälsovetenskap, psykologi och socialt arbete, men även utbildning inom IT och data har byggts ut.

Universitetets bedömning är att flertalet utökningar är inom områden där det råder brist på arbetskraft.

Även utbildningar med högt söktryck har byggts ut, däribland utbildning i kriminologi.

Högskoleintroducerande utbildning – naturvetenskapligt basår

Naturvetenskapligt basår startade höstterminen 2020 med en grupp på nästan 160 studenter. Erfarenheter från tidigare år då Stockholms universitet erbjöd denna utbildning, är att studenterna i många fall inte är vana vid den intensiva studietakt som utbildningen innebär. Tät kontakt mellan lärare och studenter och att undervisningen är förlagd till campus är därför viktigt för en god genomströmning. Det kan konstateras att prestationsgraden under den första terminen var 36 procent, vilket mot bakgrund av tidigare erfarenheter till stor del bedöms bero på att undervisningen skett online. Utfallet av helårsstudenter och helårsprestationer motsvarar cirka 60 procent av tilldelade medel.

Utbildning för livslångt lärande

Inom ramen för satsningen på livslångt lärande, som gör det möjligt för fler personer med tidigare arbetslivserfarenhet att kunna läsa kortare kurser eller vidareutbildningar som möjliggör omställning, har Stockholms universitet erbjudit kurser i en rad ämnen inom naturvetenskap och samhällsvetenskap. Inom naturvetenskap handlar det till exempel om kurser i biologi, geologi, datalogi, matematik och matematisk statistik. Inom samhällsvetenskap har satsningar gjorts på kurser i bland annat folkhälsovetenskap, socialt arbete, statistik och internationella relationer. Utfallet motsvarar nästan 95 procent av tilldelade medel.

Sommarkurser

Anmälan var stängd när beslut om satsningen på sommarkurser fattades och ansökningsperioden fick därför förlängas. Trots detta kunde Stockholms universitet utöka antalet antagna till dessa kurser påtagligt. Kurser har givits inom såväl humaniora som naturvetenskap och samhällsvetenskap, till exempel i historia, kemi, matematisk statistik, geovetenskap, IT och statistik. Utfallet motsvarar drygt 90 procent av den ersättning som erhöles.

Sammanfattningsvis kan sägas att utfallet av de särskilda utbildningssatsningarna varit över förväntan. Stockholms universitet har kunnat genomföra merparten av de särskilda satsningar

som universitetet erhållit medel för. De största utmaningarna har hängt samman med att beslutet om satsningar fattades relativt sent på året. Det innebar att anmälan till utbildningar behövde hållas öppen längre, att redan annonserade och planerade kurser fick utökas samt att, när det gäller naturvetenskapligt basår, en delvis ny utbildning utvecklades på kort tid. Vad gäller antal helårsstudenter och helårsprestationer inom respektive satsning, se tabellen ovan.

Utbyggnad av vissa utbildningar – samhällsbyggnadsutbildningar och sommarkurser

Stockholms universitet har enligt budgetpropositionen 2018 och vårandringsbudgeten 2020 i uppdrag att bygga ut samhällsbyggnadsutbildningar med tio helårsstudenter. Sommarkurser, som är relevanta för att studenter snabbare ska nå en lärarexamen eller för att möjliggöra kompetensutveckling och vidareutbildning för obehöriga lärare, ska byggas ut med 90 helårsstudenter.

Samhällsplanerarutbildningarna hade under 2020 fortsatt ett gott söktryck och har kunnat utökas i enlighet med vad som anges i regleringsbrevet. I jämförelse med 2017 har antalet helårsstudenter ökat med 27. Även på fristående kurser inom samhällsbyggnad har antalet helårsstudenter ökat.

Satsningen på sommarkurser kopplade till lärarutbildningarna är relativt ny, men erfarenheterna hittills är att den tycks främja såväl kvarvaro som genomströmning i lärarutbildningen, bland annat genom att kurserna ger studenterna möjlighet att stärka sitt akademiska läsande och skrivande. Sommarkurserna är också viktiga för att skapa fler vägar in till lärarexamen. Inom satsningen har Stockholms universitet prioriterat kurser som:

- bedöms ha relevans för att studenter snabbare ska nå en lärarexamen
- bedöms ge kompetensutveckling och vidareutbildning för obehöriga lärare
- motsvarar kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan
- har inriktning mot svenska som andraspråk

Antalet helårsstudenter inom berörda sommarkurser har ökat med 76 jämfört med 2017. Härutöver har universitetet erbjudit sommarkurser som inte specifikt är riktade till dessa målgrupper, men som

ger möjlighet till fortbildning för lärare. Sammantaget bedömer därmed Stockholms universitet att målet nåtts.

Examina

Antalet examina har ökat med mer än tio procent jämfört med 2019. Generella examina står för den största procentuella ökningen. Det är svårt att bedöma vad ökningen beror på. Under ett antal år fram till 2019 minskade antalet helårsstudenter, och en ökad utbildningsvolym är därför inte skälet till det ökade antalet examina. En möjlig förklaring är dock att det vid en ekonomisk nedgång blir viktigare att ha en examen för att få arbete eller vara behörig till högre studier och att fler, som antingen redan uppfyllde kraven för examen eller endast saknade ett fåtal poäng, därför slutfört sin utbildning och ansökt om examen. Att ökningen i

första hand skett när det gäller generella examina, kan bero på att genomströmningen på program som leder till yrkesexamen generellt är högre och att utbildningarna i många fall leder till legitimationssyrken som kräver en examen. Inom denna kategori finns det därför inte lika många som är klara med sina studier utan att ha tagit ut sin examen.

Av de som tagit ut examen utgör kvinnor 69 procent, vilket är en ökning med två procentenheter jämfört med 2019. Skillnaderna är stora mellan olika typer av examina. Till exempel var 93 procent av de som tog ut en förskolläraexamen kvinnor medan motsvarande andel av de som tog ut en masterexamen var 60 procent. Studentpopulationen bestod 2020 till 64 procent av kvinnor (som andel av antalet helårsstudenter).

Antalet avlagda examina under perioden 2018–2020 fördelat på examenstyp och andel kvinnor och män (%)

Typ av examen	2018			2019			2020		
	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män
Masterexamen	1 078	57	43	920	57	43	925	60	40
Magisterexamen	285	53	47	202	56	44	240	58	43
Yrkesexamen*	2 577	76	24	2 281	76	24	2 497	77	23
Kandidatexamen	2 817	62	38	2 542	62	38	2 983	65	35
Högskoleexamen	2	100	0	8	100	0	16	75	25
Totalt	6 759	66	34	5 953	67	33	6 661	69	31

Källa: Ladok.

* Med yrkesexamen avses juris kandidatexamen/juristexamen, sjukhusfysikerexamen, socionomexamen, lärarexamen, civiekonomexamen, psykoterapeutexamen och psykologexamen.

Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning utgör en viktig del av universitetets samverkansarbete, då universitetet på så sätt har möjlighet att direkt bidra till och samverka med det omgivande samhället.

Uppdragsutbildningen består av både poänggivande och icke poänggivande utbildning. De största uppdragsgivarna under 2020 var Skolverket, Arbetsförmedlingen och Svenska institutet. Skolverkets satsning Lärarlyftet, en utbildning som ger lärare möjlighet att komplettera sin legitimation med fler behörigheter, har tidigare varit en av de enskilt största uppdragsutbildningarna. Inom denna utbildning har dock antalet helårsstudenter minskat med nästan 75 procent jämfört med 2019.

Även om det sedan tidigare fanns en trend mot färre studenter inom satsningen, är sannolikt den dramatiska minskningen 2020 i stor utsträckning en konsekvens av coronapandemin. Den största uppdragsutbildningen 2020 var Rektorsprogrammet som också genomförs på uppdrag av Skolverket. Den har inte påverkats av coronapandemin, vilket troligen hänger samman med att den löper över tre år och fortgick under 2020. Uppdragen från Svenska institutet handlar huvudsakligen om ledarskapsutbildning.

Såväl intäkter som antal helårsstudenter inom uppdragsutbildningen har minskat med runt 40 procent jämfört med 2019. Minskningen bedöms till stor del bero på coronapandemin. Som framgår av

tabellen nedan var prestationsgraden mer än 100 procent, vilket beror på att en enskild kurs hade ett betydligt högre utfall av helårsprestationer än helårsstudenter. Orsaken till detta är sannolikt att kursen gått på höstterminen men att examinationen genomförts i januari året efter.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer 2018–2020 inom poänggivande uppdragsutbildning

	2018	2019	2020
Helårsstudenter	395	323	189
Helårsprestationer	312	298	192

Källa: Ladok.

Statistik som rör helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Den ekonomiska omfattningen av universitetets uppdragsutbildning redovisas i kapitlet Ekonomiskt resultat och analys.

Kvalitetsförstärkning – höjda ersättningsbelopp för vissa utbildningsområden

Inom Stockholms universitet har den särskilda höjningen av ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, juridik, samhällsvetenskap, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning använts på liknande sätt som tidigare år. Universitetet har satsat på rekrytering av lärare och utökad kompetensutveckling av undervisande personal.

Förstärkningen har också använts för att öka undervisningens omfattning, alternativt minska studentgruppernas storlek vid seminarier, samt för förstärkning av handledning i akademiskt skrivande. Satsningar har även gjorts för att stärka kvarvaron. Detta har bland annat gjorts genom utveckling av distanskurser och digitaliseringsmoment inom andra kurser, översynsprojekt med fokus på progression och pedagogisk vidareutveckling inom kollegierna samt riktade insatser till studenter med behov av särskilt stöd.

Det höjda ersättningsbeloppet för verksamhetsförlagd utbildning har fortsatt använts för att stärka samordningen och utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen inom lärarutbildningen. Höjningen har bland annat använts för att samverka med skolhuvudmän i den fortsatta uppbyggnaden av en ny modell för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) vid Stockholms universitet.

Den särskilda höjningen är välkommen men som Stockholms universitet påpekat tidigare är det viktigt att betänka att flertalet av de utbildningsområden som berörs fortfarande har en låg ersättningsnivå. Detta betyder att höjningen i vissa fall endast räcker till att bibehålla kvaliteten i utbildningen snarare än att höja den.

Forskningsanknytning i utbildningen

Stockholms universitet strävar efter högsta kvalitet på sina utbildningar, bland annat genom att stimulera professorer, lektorer och biträdande lektorer att vara aktivt verksamma inom såväl forskning som utbildning. Dessa lärarkategorier har mellan 30 och 70 procent tid avsatt för forskning, utvecklingsarbete och egen kompetensutveckling enligt universitetets arbetstidsavtal. Men det är även väsentligt att forskningsanknytningen får genomslag i utbildningarnas innehåll, till exempel när det gäller vetenskapligt förhållningssätt, kurser med forskningspraktik och att använda fall från pågående forskning i undervisningen. Detta är något som universitetet arbetat med under året.

Ett av de mått som vanligtvis används för att visa forskningsanknytningen i utbildning på grundnivå och avancerad nivå är andel disputerade lärare.

Stockholms universitet har generellt en hög andel disputerade lärare – nästan 86 procent 2020 – men den varierar mellan olika utbildningar och ämnesområden. Inom naturvetenskap är andelen disputerade lärare särskilt hög, medan den är lägre på yrkesutbildningar och utbildningar med många praktiska moment, till exempel lärarutbildningarna. Universitetet arbetar aktivt för att öka andelen disputerade lärare inom de utbildningar där det bedöms som angeläget att göra det. När det gäller könsfördelning bland lärare, se kapitlet Gemensamt för verksamhetsgrenarna.

Läro- och förskolläroarutbildning

Utbyggnad av läroarutbildning

Universitetet har de senaste åren fått utökade anslag för fortsatt utbyggnad av läroarutbildningarna (bilaga 7 till regleringsbrev för universitet och

högskolor 2016 och 2017). I tabellen nedan redovisas omfattningen av utbyggnaden enligt regleringsbrevens samt planeringstalen för 2014 och 2020.

Uppdrag om utbyggnad samt planeringstal för vissa läroarutbildningar 2014 och 2020

	Utbyggnad enligt regleringsbrev	Planeringstal 2014	Planeringstal 2020
Förskolläroarutbildning	95	426	370
Grundläroarutbildning (ej specificerad)	65	–	–
Grundläroarutbildning F–3	50	180	295
Grundläroarprogrammet 4–6	–	180	200
Kompletterande pedagogisk utbildning	60	120	197
Specialläroar-/specialpedagogutbildning	40	195	260

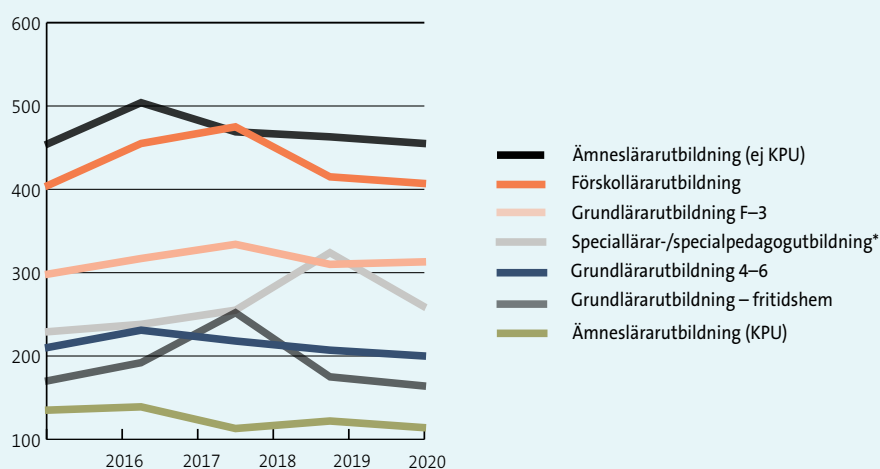
Källa: Bilaga 7 till regleringsbrevens för 2016 och 2017 samt NyA.

För samtliga utbildningar, utom förskolläroarutbildningen, har planeringstalen utökats i enlighet med uppdragen i regleringsbrevens. Vad beträffar förskolläroarprogrammet hade Stockholms universitet påbörjat en utbyggnad redan 2013 utan att extra medel tillförts, men utbyggnaden visade sig svår att upprätthålla. Inför 2015 återgick universitetet därför till 2012 års planeringstal på 300 studenter per år, vilket förklarar varför planeringstalet gått ner jämfört med 2014. Den ej specificerade utbyggnad-

den inom grundläroarutbildningen har disponerats för platser inom inriktningen mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 (F–3). Utöver detta har även planeringstalet för inriktningen mot grundskolans årskurs 4–6 höjts.

Antagningen till grundläroarprogrammet F–3, grundläroarprogrammet 4–6 och specialläroar-/specialpedagogutbildning 2020 motsvarade planeringstalen för året. Till förskolläroarprogram-

Antal antagna inom vissa läroarutbildningar 2016–2020*

Källa: Ladok.

*Avser de läroarutbildningar som enligt regleringsbrevet ska återrapporteras.

För information om utveckling över tid samt könsfördelning, se tabell 7 i tabellbilagan.

met antogs drygt hundra fler än det planeringstal på 300 som gällde 2015. När det gäller kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) har antalet antagna mer än fördubblats jämfört med 2014 men motsvarade inte planeringstalet. Ett skäl till att antalet antagna inte motsvarade planeringstalen är lågt söktryck till vissa inriktningar där studenters efterfrågan och arbetsmarknadens behov inte stämmer överens. Inom ämneslärarutbildning i de naturvetenskapliga ämnena är till exempel arbetsmarknadens behov betydligt större än studenternas efterfrågan, medan motsatt förhållande gäller för bland annat undervisningsämnena historia och religionskunskap. En annan begränsande faktor för utbyggnad är brist på lärarutbildare. Medel som inte disponerats för utbyggnad av KPU har mot bakgrund av ovanstående inte kunnat användas för utbyggnad av andra inriktningar.

Att söktrycket till lärarutbildningarna generellt sett nu ökar, kan i förlängningen bidra till fler antagna studenter och därmed ett ökat antal examinerade.

Andra sätt att öka antalet examinerade är att öka kvarvaron och genomströmningen. Stockholms universitet har genomfört en utredning av genomströmningen på lärarutbildningarna och kommer utifrån denna att vidta ett antal åtgärder. En åtgärd som redan vidtagits är att huvudsakligen erbjuda ämneslärarutbildning inom matematik och naturvetenskapliga ämnen som KPU eftersom KPU har högre genomströmning.

Som framgår av tabellen nedan ökade antalet examina jämfört med 2019 trots att antalet helårsstudenter sjönk något. Prestationsgraden var något högre 2020 jämfört med 2019, vilket delvis kan förklara det högre antalet examina. Utöver vad som redovisas i tabellen, utfärdade Stockholms universitet 2020 ytterligare drygt 400 lärarexamina. Det handlar om äldre examina och yrkeslärarexamen. Det bör noteras att antalet examina omfattar både anslags-, bidrags- och avgiftsfinansierad utbildning medan antalet helårsstudenter endast omfattar anslagsfinansierad utbildning.

Antal helårsstudenter och examina inom vissa lärarutbildningar 2018–2020*

Utbildning	2018		2019		2020	
	Hst	Examina	Hst	Examina	Hst	Examina
Förskollärarutbildning	1 021	276	1 064	245	1 069	293
Grundlärarutbildning fritidshem	313	85	339	90	351	103
Grundlärarutbildning F–3	734	114	754	152	764	141
Grundlärarutbildning 4–6	480	95	513	78	520	101
Ämneslärarutbildning (KPU)	128	79	122	102	130	79
Ämneslärarutbildning (ej KPU)	1 014	198	1 065	201	1 085	243
Specialpedagog-/speciallärarutbildning	258	202	291	247	152	248
Totalt	3 948	1 049	4 149	1 115	4 071	1 208

Källa: Ladok.

* Avser de lärarutbildningar som enligt regleringsbrevet ska återrapporteras.

För information om antal helårsprestationer och prestationsgrad respektive könsfördelning vad gäller examina, se tabell 8–9 i tabellbilagan.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och VFU-skolor

Stockholms universitet har erhållit medel för verksamhet med särskilt utvalda skolor för verksamhetsförlagd utbildning, så kallade VFU-skolor, i syfte att höja kvaliteten i lärar- och förskollärarutbildningarnas verksamhetsförlagda delar. Universitetet fortsatte under 2020 att implementera den nya modellen för VFU som beskrivits i tidigare årsredovisningar, och som på sikt ska inkludera

universitetets alla lärarstudenter. Den nya VFU-modellen innebär att VFU-skolor organiseras i kommunernas regi i samverkansenheter, som var och en består av ett antal skolor och/eller förskolor. Dessa enheter tar emot en hög koncentration av studenter vilket möjliggör en nära samverkan mellan skolorna och universitetet, som bland annat inkluderar lokala handledarutbildningar och professionsutvecklande aktiviteter. Under 2020 startades tio nya samverkansenheter och antalet

samverkansenheter inom den nya VFU-modellen uppgår nu till 14 stycken. Höstterminen 2020 genomförde 1 475 studenter VFU, varav 1 135 av dem (77 procent) gjorde den inom ramen för den nya modellen. Övergången från en försöksverksamhet med VFU-skolor till en ny reguljär modell går enligt plan. Den närmare samverkan som modellen innebär har även bidragit till att underlätta säkerställandet av en tillräckligt god kvalitet på VFU under de svåra och annorlunda omständigheter som råder i skolor och förskolor på grund av coronapandemin.

Specialpedagogisk utbildning

Stockholms universitet har i uppdrag att tillgodose behovet av pedagoger med inriktning mot undervisning av elever med syn- respektive hörselskada.

Universitetet erbjuder speciallärarutbildning som är en påbyggnadsutbildning på avancerad nivå för yrkesverksamma lärare i alla pedagogiska verksamheter. Vidare erbjuder universitetet de enda speciallärarutbildningarna i Sverige med specialisering mot dövhet eller hörselskada respektive synskada. Utbildningarna erbjuds även inom ramen för Lärarlyftet. År 2018 startades ett grundlärarprogram med inriktning mot arbete i årskurs 4–6 med profil teckenspråkig, tvåspråkig undervisning. På grund av få behöriga sökande har ingen ytterligare antagning gjorts till programmet.

Även i utbildningsutbudet för kompletterande pedagogisk utbildning ingår ämnet svenskt teckenspråk. Planering pågår för att 2021 starta ett grundlärarprogram med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 med profil teckenspråkig tvåspråkig undervisning. En kontinuerlig dialog förs med Specialpedagogiska skolmyndigheten kring behov av kompetens i specialskolan.

Härutöver erbjuder universitetet under 2020 fristående kurser med inriktning mot undervisning av elever med syn- eller hörselskada.

Lärarutbildning i minoritetsspråk

Stockholms universitet har i uppdrag att erbjuda ämneslärarutbildning i finska. Utbildningen erbjuds numera som fristående kurser följda av kompletterande pedagogisk utbildning. De fristående kurserna fungerar även som behörighetsgivande

kurser för yrkesverksamma lärare. Från och med höstterminen 2020 ger universitetet också ämneslärarkurser på distans för att svara mot det nationella behovet av lärare i finska, en satsning som har attraherat ett ökat antal studenter.

Universitetet har omfattande samverkan kring ämneslärarutbildningen i finska som bland annat innefattar föreläsningar, uppdragsutbildning samt olika sakkunnig- och expertuppdrag. Lärosätet deltar även i nationella och internationella forskningssamarbeten med inriktning mot didaktik och flerspråkiga minoritetslever. Företrädare för ämneslärarutbildningen i finska deltar också i ett nationellt nätverk för ämnes- och lärarutbildare i nationella minoritetsspråk. Det planerade samrådet med företrädare för nationella minoriteter har skjutits upp till vårterminen 2021 på grund av coronapandemin.

Flexibla utbildningsvägar – kurser

Inom ramen för satsningen Flexibla utbildningsvägar in i läraryrket har Stockholms universitet gett totalt fyra kurser: två inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), om 7,5 högskolepoäng vardera, och två ämneskompletterande kurser, en i fritidshemsdidaktik om 15 högskolepoäng och en didaktikkurs riktad till yrkeslärare om 7,5 högskolepoäng. Samtliga kurser gavs som distanskurser på halvfart.

En poänggivande kompetensutvecklingskurs inom UVK har avslutats under 2020 och på denna blev 72 av 97 registrerade studenter godkända.

Antalet helårsstudenter uppgick totalt till knappt 28 – drygt åtta helårsstudenter (47 studenter) inom ämneskompletterande kurser och drygt 19 helårsstudenter (167 studenter) inom poänggivande kompetensutvecklingskurser inom UVK.

Inga studenter har påbörjat en kompletterande pedagogisk utbildning då de ämneskompletterande kurserna inte riktar sig till presumtiva ämneslärare utan till grundlärare med inriktning mot fritidshem samt yrkeslärare.

En erfarenhet från satsningen är vikten av samma behörighetskrav för kurser inom satsningen och de reguljära programmen. Olika behörighetskrav kan leda till att studenter som genomgått en kurs inom

satsningen ändå inte är behöriga att antas till vidare studier som leder till examen. Detta gäller framför allt de som planerar att söka till yrkeslärarprogrammet. För information om fördelning av kostnader för satsningen, se diagram nedan.

Medel för validering inom kompletterande pedagogisk utbildning

Information om möjlighet att få sin behörighet prövad genom validering av reell kompetens finns på Stockholms universitets hemsida. I samband med ansökan till utbildningen kan den sökande även lämna in en ansökan om validering av reell kompetens. En bedömningsgrupp bestående av valideringssamordnare, antagningshandläggare och studievägledare granskar de inkomna ansökningarna och fattar beslut om behörighet. Vid behov remitteras ansökningar till ämnessakkunnig vid institution. Under 2020 inkom 16 ansökningar om att styrka behörighet genom reell kompetens till KPU. Två personer antogs.

Vägledning av studenter

Stockholms universitet informerar blivande studenter om vägar till läraryrket bland annat i samband med Öppet hus, utbildningsmässor och studiebesök. I de sammanhangen medverkar studie- och karriärvägledare med kunskap om lärarutbildningarna och studentambassadörer från berörda utbildningar.

Universitetet vägleder i viss mån även ämneslärarstudenter vid Gymnastik- och idrottshögskolan, Konstfack, Kungliga Musikhögskolan och Stockholms konstnärliga högskola i och med att dessa studenter erbjuds möjlighet att läsa sitt andra undervisningsämne vid Stockholms universitet.

Universitetet erbjuder även generell vägledning om lärarutbildningarna – inklusive vägledning om arbetsmarknadens behov av olika typer av lärare – och kring lärarlegitimationsfrågor. Behovet av vägledning i relation till lärarutbildningarna har succesivt ökat i takt med förändringar i såväl utbildningsvägar som på arbetsmarknaden.

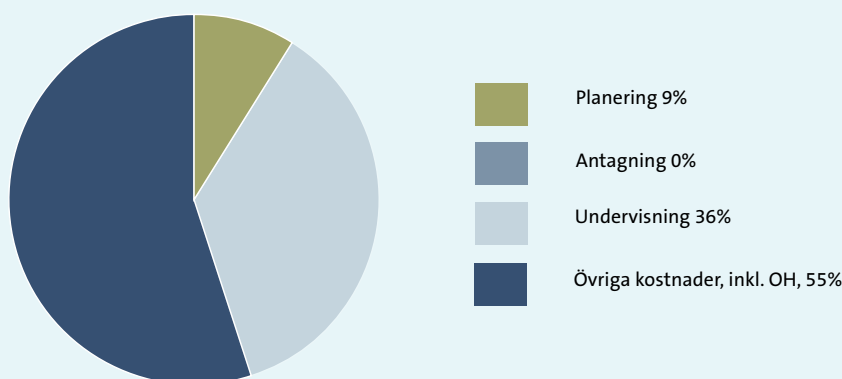
Studieavgiftsbelagd verksamhet

Under den senaste femårsperioden har antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom den studieavgiftsbelagda verksamheten stadigt ökat. Konsekvensen av den pågående coronapandemin märktes dock på färre antagna och registrerade år 2020. Att antalet helårsstudenter ökade trots färre registrerade, beror på att flertalet studenter går

tvååriga program och att ökning av antal registrerade 2019 påverkade antalet helårsstudenter 2020.

De avgiftsskyldiga studenterna har meriter från ett stort antal länder i världen. De länder som flest studenter hade meriter från var Kina, Pakistan, Bangladesh, USA och Iran.

Fördelning av kostnader för flexibla utbildningsvägar 2020

Källa: Institutionernas uppskattningar.

Ungefär 58 procent av nybörjarna var kvinnor och 42 procent män, vilket innebär att andelen kvinnor ökade jämfört med tidigare år. Dock är könsfördelningen fortfarande jämnare i denna population jämfört med hela studentpopulationen.

Spridningen av covid-19 över världen har haft en stor påverkan på möjligheterna för internationella studentutbyten under året. Studentutbyten mellan Stockholms universitet och lärosäten i länder utanför EU har påverkats särskilt, framför allt på grund av reserestriktioner och svårigheter för inresande tredjelandsstudenter att erhålla uppehållstillstånd då utbildningar till stor del genomförts online (se nedan). Antalet inresande utbytesstudenter från tredjeland har minskat till 239, från knappt 330 år 2019.

Den studieavgiftsbelagda verksamheten bidrar till mer varierade studentgrupper och innebär att svenska studenter får ökade möjligheter till internationalisering på hemmaplan. Verksamheten leder vidare till ökat söktryck vilket bedöms bidra till ökad kvalitet i utbildningen.

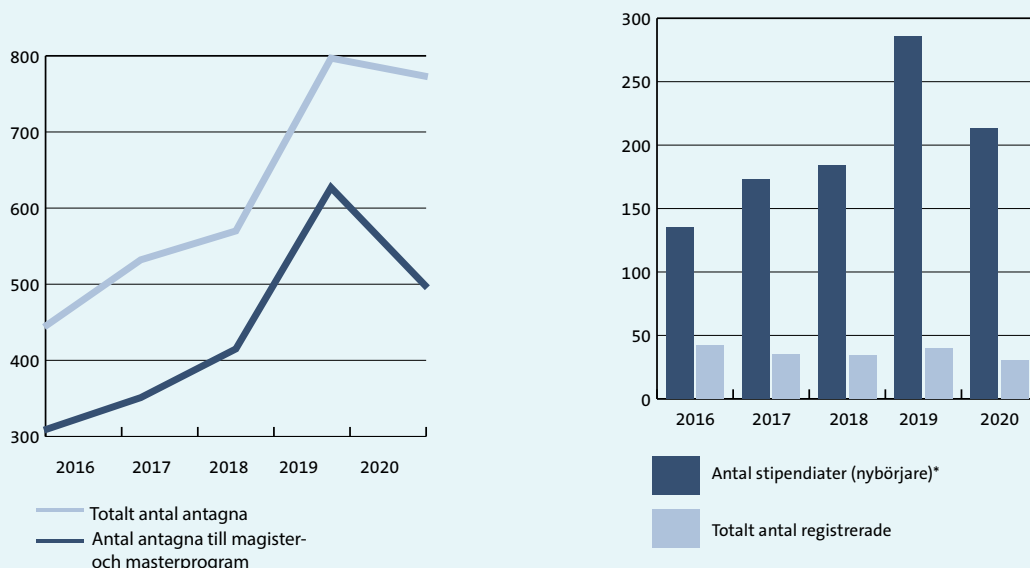
Stockholms universitet tillämpade inte separat antagning för tredjelandsstudenter 2020.

Återbetalningarna var färre under 2020 jämfört med året innan. Ett stort antal av dem är relaterade till den rådande pandemin. En trolig förklaring till varför antal återbetalningar minskade var att fler av de antagna under rådande omständigheter valde att inte betala avgiften.

Antalet antagna avgiftsskyldiga som ansökte om anstånd med studiestarten under 2020 var fler jämfört med året innan. Flertalet av dessa hänvisade till problematik relaterad till den pågående pandemin. Dessa skäl räckte dock inte som motivering för att ansökan om anstånd skulle beviljas.

Samarbetet med Migrationsverket har i stort sett fungerat bra. Under året har en tätare kontakt med myndigheten varit nödvändig på grund av coronapandemin. Eftersom ett av kraven för att beviljas uppehållstillstånd är att studierna kräver studentens närvaro i Sverige, har uppdaterad och korrekt information kring planeringen av undervisningen varit av stor vikt för Migrationsverkets bedömning av internationella studenters ansökningar om uppehållstillstånd. Information om undervisningsform har förmedlats samlat till myndigheten från de svenska lärosätena och uppdaterats löpande.

Antal antagna och registrerade studenter samt stipendiater inom studieavgiftsbelagd verksamhet 2016-2020

Källa: NyA, Ladok och för stipendiater egen databas. Statistiken ur NyA baseras på samtliga antagningsomgångar.

* Uppgifterna avser nybörjare, vilket innebär att antagna till kurser inom program exkluderats liksom registrerade och stipendiater från och med termin 2 på program samt fortsättningsregistrerade på kurs. Statistiken avser hela 2020 men det absoluta flertalet studieavgiftsstudenter antas till höstterminen.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer i studieavgiftsbelagd verksamhet 2018–2020

	2018	2019	2020
Helårsstudenter	220	293	337
Helårsprestationer	193	238	284

Källa: Ladok.

Statistik som rör helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning

Kompletterande juristutbildning

Stockholms universitet har möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk juristutbildning.

Utbildningen omfattar 120 högskolepoäng och leder till en svensk juristexamen. Utbildningen består av kurser som anses utgöra de mest väsentliga delarna av den svenska rätten som de utländska juristerna saknar kunskap i. Innehållet omfattar introduktion till den svenska juridiken, statsrätt, europarätt, straff- och processrätt, civilrätt samt förvaltningsrätt. I utbildningen ingår även ett examensarbete på 30 högskolepoäng. Antagning sker en gång per år.

Efter att utbildningen varit vilande under ett par år återupptog Stockholms universitet 2017 antagningen. Antalet sökande har stadigt ökat sedan dess.

Antalet helårsstudenter har ökat kraftigt jämfört med tidigare år – se diagrammet nedan – vilket till stor del beror på att antalet avhopp minskat.

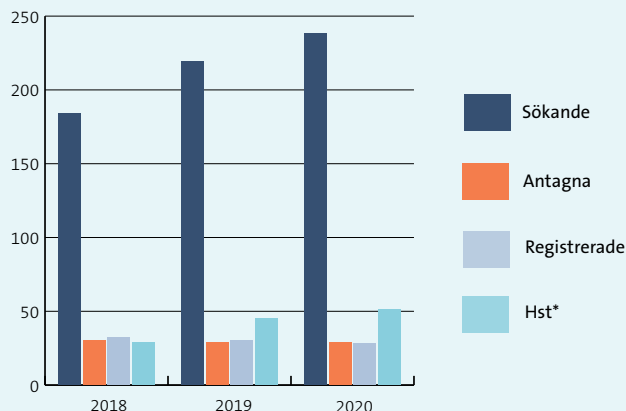
Under 2020 tog åtta studenter (fem kvinnor och tre män) ut en juristexamen inom programmet. Då ingen antagning till programmet skedde mellan 2014 och 2017 är underlaget för en statistisk analys av genomströmningen på utbildningen alltför knapphändig.

Utbildningen följs upp på sedvanligt sätt genom kursvärderingar.

I snitt två studenter per antagningsomgång avbryter sina studier strax efter studiestarten. Det finns olika skäl till avbrotten, exempelvis långa pendlingsavstånd eller att studierna blir alltför betungande på grund av att studenten samtidigt arbetar.

Stockholms universitet kan konstatera att ett flertal studenter är personer med svensk gymnasieutbildning som gått en juristutbildning utomlands, vilket inte uppfyller integrationssyftet med satsningen.

Antal sökande, antagna registrerade helårsstudenter inom kompletterande utbildning för jurister, 2018–2020

Källa: NyA, Ladok.

* Avser samtliga antagningsomgångar enligt rapportering till regeringen. För information om könsfördelning vad gäller antagna och registrerade, se tabell 3 i tabellbilagan.

Kompletterande lärar- och förskolläraryt utbildning

Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Linköpings universitet, Malmö universitet, Umeå universitet och Örebro universitet har möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk lärar- och förskolläraryt utbildning eller annan utbildning som kan anses relevant för svensk skola. Stockholms universitet har samordningsansvaret.

Kompletterande utbildning för lärare och förskollärare nationellt

Antalet sökande till den kompletterande utbildningen för lärare och förskollärare har nationellt ökat från 1 200 till 1 600 personer mellan 2019 och 2020. Antalet studenter har också ökat, särskilt på de lärosäten som tidigare haft färre antal sökande och antagna. Totalt uppgick antalet helårsstudenter till drygt 690 (enligt rapportering till regeringen) 2020.

Studier mot den äldre examensordningen fasas nu ut på samtliga lärosäten, vilket från och med 2020 påverkar möjligheten att anta studenter till studier mot förskola och grundskolans tidigare år. Framgent kommer dessa grupper av studenter att minska markant.

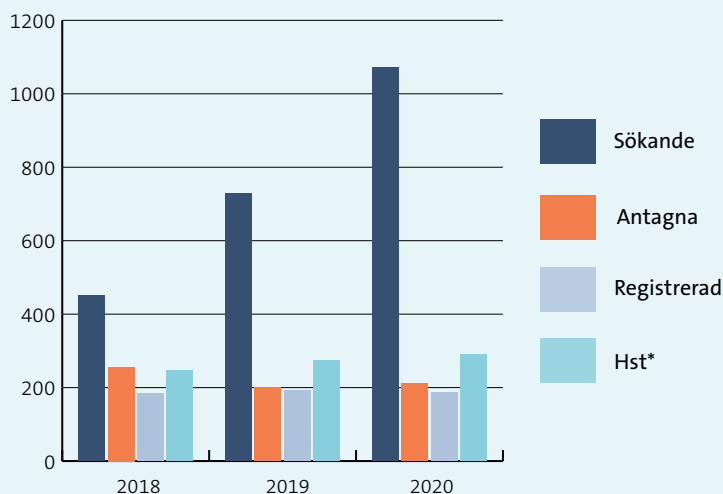
Kompletterande utbildning för lärare och förskollärare vid Stockholms universitet

Den kompletterande utbildningen för lärare och förskollärare vid Stockholms universitet omfattar maximalt 120 högskolepoäng. Utbildningen kan leda till en lärarexamen eller till legitimation (enligt beslut från Skolverket), men syftet kan även vara att studenten ska få kunskap om svensk skola och förskola.

Då de sökande har olika utbildningsbakgrund upprättas en individuell studieplan för varje student. Utbildningen innehåller såväl teori som verksamhetsförlagd utbildning.

Universitetet följer upp studenternas aktivitet inför eller i inledningen av studietiden genom studievägledande samtal. Utöver detta har en utredning av genomströmningen på lärosätets lärarutbildningar genomförts. Som positiva faktorer för genomströmning på den kompletterande utbildningen lyfter utredningen särskilt resurser för kontinuerlig studievägledning under studietiden samt verksamhetsstöd för hantering av individuella studieplaner. I utredningen framkommer vidare att befintligt verksamhetsstöd för att mäta genomströmning inte kan användas för kompletterande utbildningar som baseras på individuella studieplaner, och att fortsatt utredning av genomströmning inom utbildningen därför behövs. I övrigt följs utbildningen upp på sedvanligt sätt med kursvärderingar efter varje kurs.

Antal sökande antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för lärare och förskollärare, 2018–2020

Källa: Nationell databas för ULV och för ht 2019–ht 2020 NyA och Ladok.

* Avser samtliga antagningsomgångar enligt rapportering till regeringen.

För information om könsfördelning vad gäller antagna och registrerade, se tabell 4 i tabellbilagan.

Under 2020 gjorde 23 studenter avbrott. Skälen till avbrott är flera: svårigheter att kombinera studier med arbete, att man erhållit legitimation under studietiden och bristande kunskaper i svenska. Ytterligare anledningar till avbrott är att studenten har lång resväg till utbildningsorten.

Av diagrammet och tabellen framgår antal sökande, antagna och registrerade samt antal examina. Utöver de som tagit examen har åtta personer avslutat utbildningen enligt Skolverkets beslut om komplettering för att erhålla legitimation och sex personer kompletterat för utökad behörighet utifrån lärarlegitimation baserad på utländsk lärarexamen.

Antal examina inom kompletterande utbildning för lärare och förskollärare 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män
Förskolläraryxamen	8	100	0	78	96	4	34	100	0
Grundläraryxamen F–6	51	94	6	1	100	0	52	90	10
Ämnesläraryxamen 7–9	9	100	0	6	83	17	11	73	27
Ämnesläraryxamen – gymnasiet	1	100	0	2	100	0	2	0	100
Totalt	69	96	4	87	95	5	99	90	10

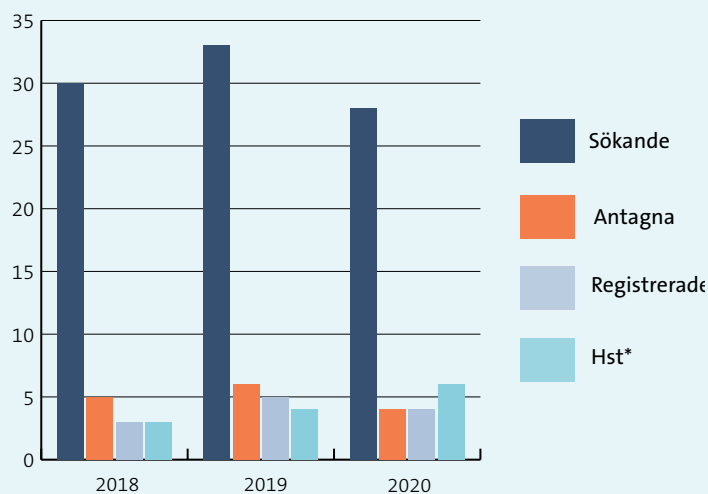
Källa: Ladok.

Kompletterande socionomutbildning/ utbildning i socialt arbete

Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Umeå universitet och Malmö universitet har möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk socionomutbildning/utbildning i socialt arbete. Stockholms universitet samordnar utbildningsinsatserna.

Vid Stockholms universitet består den kompletterande utbildningen av ett kurspaket om sammanlagt 120 högskolepoäng. Utbildningen går på heltid. Innehållet omfattar bland annat socialpolitik och samhällsprocesser i dagens Sverige och deras relation till sociala problem, allmän rättslära och rättsvetenskapens roll i socialt arbete, sociala utredningar och centrala kunskapsområden ifråga

Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för socionomer, 2018–2020

Källa: NyA och Ladok.

* Avser samtliga antagningsomgångar enligt rapporteringen till regeringen.

För uppgift om könsfördelning vad gäller antagna och registrerade, se tabell 5 i tabellbilagan.

om målgrupper för socialt arbete. Utbildningen innehåller även verksamhetsförlagd utbildning.

Antagning sker vanligtvis en gång om året till höstterminen. Eftersom det rör sig om en liten studentgrupp, samläser studenterna på den kompletterande utbildningen med dem på socionomprogrammet.

Höstterminen 2020 sökte 28 personer utbildningen (25 kvinnor och tre män). Av dessa bedömdes endast fyra uppfylla såväl grundläggande som särskild behörighet. Samtliga fyra påbörjade utbildningen.

Sedan första antagningen höstterminen 2017 har två studenter (båda kvinnor) avslutat utbildningen med godkänt resultat, varav en under 2020.

Av de totalt femton studenter som påbörjat utbildningen sedan 2017, har två gjort tidigt avbrott och ytterligare sex studenter saknar godkänt resultat på första terminens kurser. Under 2020 har ingen formellt gjort avbrott, men en student har inte fullföljt den första kursen på utbildningen.

Bristande språkkunskaper bedöms vara en bidragande orsak till såväl de tidiga avbrotten som svårigheten att klara av studierna. De studenter som inte har godkänt resultat erbjuds individuella studieplaner för att komma vidare till nästa kurs på utbildningen.

Lärosätena följer upp kompletteringsutbildningen genom kursvärderingar som genomförs efter varje kurs. Studenterna vid Stockholms universitet har också en mentor som de träffar ett flertal gånger varje termin och följer upp och diskuterar sina studier med. I slutet av utbildningen genomförs intervjuer med de studerande för att tillvarata deras erfarenheter. Avsikten är att kompletteringsutbildningen ska vara utformad så att den ger studenten relevanta kunskaper för arbetsfältet socialt arbete i Sverige.

I diagrammet ovan framgår antalet sökande, antagna, registrerade och helårsstudenter.

Särskilda uppdrag

Satsningar med anledning av coronapandemin inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

På grund av coronapandemin förväntas fler söka sig till universitet och högskolor för att påbörja studier. Riksdagen har därför beslutat om ett antal utbildningssatsningar. Nedan redovisas de utbildningar inom satsningarna som inte ingår i det reguljära utbudet.

Distansundervisning och öppen nätbaserad utbildning

De medel Stockholms universitet tilldelades för att stärka kapaciteten att bedriva distansutbildning har använts för olika typer av insatser.

Sedan mars, när universitetet gick över till onlineundervisning, har universitetslärarna erbjudits stöd i omställningen på flera olika sätt. Till en början gällde det stöd i att använda Zoom – Stockholms universitets plattform för digitala möten – i undervisningen. Så kallade ”Zoom-caféer” öppna-

des och korta introduktionskurser gavs flera gånger i veckan. Dessutom skapades resurssidor på den interna webben om undervisning online.

Senare under vårterminen genomfördes en temadag om onlineundervisning. Även en temadag med fokus på examination och skapande av goda lärmiljöer på distans genomfördes.

Under höstterminen 2020 var fokus för de högskolepedagogiska kurser och workshoppar som Stockholms universitet erbjöd i hög grad de specifika förhållanden som råder vid onlineundervisning och hur förutsättningarna påverkar de beslut och överväganden lärare behöver göra.

I en enkätundersökning som universitetet genomförde under våren framkom att studenternas motivation och engagemang i studierna minskade på grund av avsaknaden av sociala kontakter med såväl andra studenter som lärare. Olika åtgärder

har därför vidtagits för att underlätta studenternas kontakter med varandra inom och utanför ramen för kurserna.

De medel som universitetet erhållit för att bedriva öppen nätbaserad utbildning har efter intern utlysning fördelats för utveckling av sex kurser, bland annat Epidemier och folkhälsa, A solutions-oriented massive online open course (MOOC) on climate change och öppna onlinebaserade utbildningar inom det specialpedagogiska kunskapsområdet. Kurserna har ännu inte startat.

Lärosätet gav endast två öppna nätbaserade utbildningar under året och ingen av dessa gavs för första gången 2020. Båda har fokus på hållbar utveckling. Det totala antalet deltagare var cirka 3 500.

Korta kurser

För att ge personer som blivit permitterade möjlighet att vidareutbilda sig under permitteringstiden görs en satsning på korta kurser. De medel som Stockholms universitet tilldelats har inte kunnat disponeras under 2020 eftersom uppdraget kom sent under året. Medlen för såväl 2020 som 2021 kommer därför att användas för kursutveckling och kringkostnader 2021. Kurserna kommer att ges i form av uppdragsutbildning.

Kulturskoleklivet

Stockholms universitet har erhållit medel för att utveckla och ge utbildning med relevans för

kulturskolan. Målgruppen för universitetets satsning på Kulturskoleklivet är personer med gedigna konstnärliga färdigheter och erfarenheter.

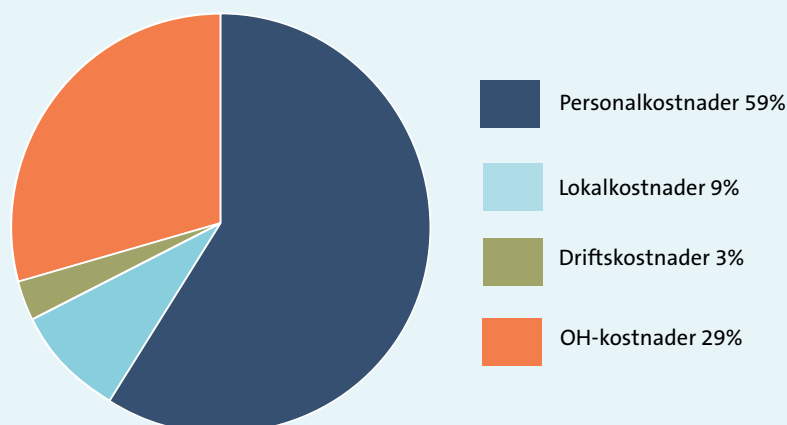
Målgruppen utfaller vidare i två kategorier:

- de som har examen från det konstnärliga området och vill arbeta i kulturskola men saknar pedagogisk utbildning och behöver didaktisk kompetens inom sitt ämnesområde
- de som redan arbetar i kulturskola och har behov av någon typ av fortbildning

Satsningen på Kulturskoleklivet sker i nära samverkan med Stockholms konstnärliga högskola och Stockholms Musikpedagogiska Institut. Lärosätena samverkar kring kurspaket och anordnar gemensamma seminarier. Inom ramen för satsningen kan man utbilda sig till kulturskolepedagog genom att läsa ett kurspaket om totalt 90 högskolepoäng. Det går även att läsa enskilda kurser inom utbudet. Kurserna ges på kvarts- eller halvfart för att vara tillgängliga för yrkesverksamma, men kan kombineras för den som vill studera på heltid. Det går att ansöka om validering av reell kompetens samtidigt som man söker till kurs.

Vissa kurser ges helt på distans. Coronapandemin har inneburit att kurserna i kulturskoledidaktik genomförts som onlineundervisning. Erfarenheterna från detta kommer att överföras till kommande kurser så att distansmöjligheterna utökas, vilket är något som efterfrågas.

Fördelning av kostnader för kulturskoleklivet 2020 (1,7 mnkr)

Källa: Raindance.

Kurspaketet rymmer kurser inom kulturskole- didaktik samt relevanta ämnesfördjupande och ämnesdidaktiska kurser. Därutöver erbjuds valbara specialiseringskurser, som är ämnesövergripande eller ämnesspecialiserade. Tillsammans med tidigare konstnärlig utbildning eller konstpedago- gisk erfarenhet, ger de god kompetens för att undervisa i kulturskolan. I samarbete med Stock- holms konstnärliga högskola erbjuds inriktningar inom drama/teater och scenkonst, bild och media, cirkus, dans och opera.

Under 2020 gav Stockholms universitet fem kurser på mellan 7,5 och 15 högskolepoäng inom ramen för satsningen. Fyra av dem utvecklades inför 2020. Ytterligare en kurs utvecklades men den fick ställas in på grund av coronapandemin.

Kurserna har fokus på att studenterna ska lära sig att utveckla en egen pedagogisk verksamhet. Praktiskt pedagogiskt och konstnärligt arbete varvas med reflektion samt vetenskapligt skrivande och läsande. Kurserna är praktiktäna och ges i samarbete med kulturskolor i regionen, främst Stockholms stad. Innehållet i Kulturskoleklivet bygger dels på en analys av kulturskolornas behov utifrån kompetensdialoger, dels på vidareutveckling och anpassning av redan inrättade kurser inom det befintliga kandidatprogrammet i de estetiska ämnenas didaktik. Utöver kurserna har ett antal öppna föreläsningar samt workshoppar anordnats för personal verksam vid kulturskolor i Stock- holmsregionen.

Antalet helårsstudenter var betydligt högre 2020 än 2019, vilket huvudsakligen beror på att de första kurserna gavs först höstterminen 2019. Omfattningen av utbudet kommer att vara ungefär densamma kommande år, men antalet helårsstu- denter beräknas öka något eftersom en kurs som skulle ha genomförts 2020 sköts upp på grund av coronapandemin.

Antal helårsstudenter inom Kulturskoleklivet 2018–2020

	2018	2019	2020
Helårsstudenter	-	4	13

Källa: Ladok.

I diagrammet på föregående sida redovisas fördel- ningen av kostnaderna för Kulturskoleklivet. Förutom antagning – inklusive validering av reell kompetens – och undervisning har anvisade medel använts för koordinering och utveckling av sats- ningen, samverkan och marknadsföring.

Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet

Stockholms universitet har under 2020 arbetat för en ökad samordning inom universitetet av administ- rationen som rör tillgodoräknanden och för en mer digitaliserad och rättssäker handläggning av ärenden. Arbetet har omfattat utveckling av en gemensam ansöknings- och handlägningsprocess för universitetets samtliga tillgodoräknandeärenden genom digital ansökan via studiedokumentations- systemet Ladok. Samordningsarbetet har också omfattat stöd till medarbetare gällande kvalitets- säkring och regelefterlevnad.

Stockholms universitet har också tagit fram en process för validering av yrkesverksamhet och annan utbildning för tillgodoräknande som under året prövats i samarbete med utvalda institutioner. Via en gemensam ingång för frågor och ansökning- ar gällande validering av reell kompetens, får sökande och studenter information och stöd kring ansökan om validering av till exempel yrkesverk- samhet för tillgodoräknande. Merparten av frågor och ärenden har rört lärarutbildningarnas verk- samhetsförlagda utbildning. Arbetet kommer att utvärderas med målsättningen att ta fram ett stöd till hela lärosätet vid validering av reell kompetens för tillgodoräknande.

Tolk- och översättarutbildning

Enligt regleringsbrevet ska Stockholms universitet erbjuda tolk- och översättningsutbildning, och vid behov konferenstolkutbildning. Dessutom ska universitetet erbjuda högskoleutbildning i tecken- språk och tolkning.

Som framgår av diagrammet nedan har antalet registrerade och helårsstudenter på tolk- och översättarutbildningarna, med undantag för utbildning i konferenstolkning, ökat kraftigt jämfört med 2018 och 2019. Allra störst är ök- ningen på övriga tolkutbildningar. Ökningen bedöms delvis bero på det allmänt ökade söktryck- et till universitetets utbildningar, men när det gäller

Tolkning i offentlig sektor även på att utbildningen under 2020 inte gavs av lika många andra utbildningsanordnare som 2019.

Stockholms universitet fick i regleringsbrevet för 2018 i uppdrag att bygga ut tolk- och tolkläraryt- utbildningen. Den volymmässigt största tolkutbildningen vid Stockholms universitet 2020 var Tolkning i offentlig sektor. Utbildningen gavs under 2020 i språken arabiska, persiska, tigrinska, dari, mongoliska och somaliska. Som ett led i utbyggnaden ger Stockholms universitet sedan 2019 utbildningen även med studieort Lund. Ursprungligen gavs den där i arabiska och somaliska, men sedan höstterminen 2020 ges den även i persiska och dari.

Universitetet ger sedan 2013 ett kandidatprogram i teckenspråk och tolkning. Utbildningen fyller ett viktigt behov av akademiskt utbildade teckenspråkstolkare. Under året har en del av kurserna på programmet börjat ges som fristående kurser för att öka den akademiska kompetensen hos redan aktiva teckenspråkstolkare i landet. Förutom dessa kurser, gavs flera andra fristående kurser i tolkning, inklusive en kurs i pedagogik och didaktik för tolklärare.

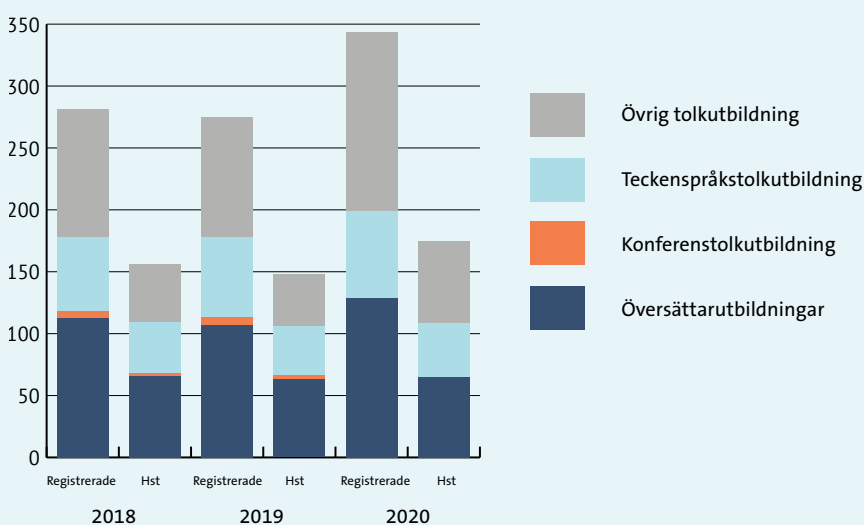
Den ettåriga konferenstolkutbildningen hade tyvärr för få behöriga sökande för att kunna starta som

planerat under höstterminen. Ett skäl till det låga söktrycket kan vara den pågående coronapandemin, som resulterat i massinställningar av konferenser. En utredning har dock tillsatts, med mål att hitta åtgärder för att öka söktrycket och göra utbildningen mer flexibel och attraktiv.

Stockholms universitet erbjöd 2020 både ett kandidat- och ett masterprogram samt flera fristående kurser i översättning. Kandidatprogrammet i språk och översättning hade fortsatt ett gott söktryck och antalet platser på programmet har utökats något. Ny för 2020 var den fristående kursen Översättning i offentlig sektor, som riktas till de som läst kurserna Tolkning i offentlig sektor. Syftet med kursen är att säkerställa kvaliteten på den samhällsinformation som publiceras inom offentlig sektor på andra språk än svenska.

Könsfördelning bland registrerade på tolk- och översättarutbildningarna är totalt sett ojämn, med drygt två tredjedelar kvinnor och en tredjedel män, men inom övrig tolkutbildning – framför allt inom utbildningen Tolkning i offentlig sektor – är könsfördelningen relativt jämn. För jämförelse över åren, se tabell 6 i tabellbilagan.

Antal registrerade och helårsstudenter på tolk- och översättarutbildningar 2018–2020*

Källa: Ladok.

* Antal registrerade avser antal första- och fortsättningsregistrerade (individer) 2020. Uppgifterna om antal helårsstudenter för teckenspråk och tolkning skiljer sig något från vad som rapporterats till regeringen. Det beror på att rapporteringen till regeringen görs innan bokslutet är klart och därför beräknas utifrån antal registrerade studenter.

Utbildning i vissa ämnen

Stockholms universitet har som särskilt åtagande att erbjuda utbildning i finska, lettiska, litauiska, portugisiska, svenskt teckenspråk samt strålningsbiologi.

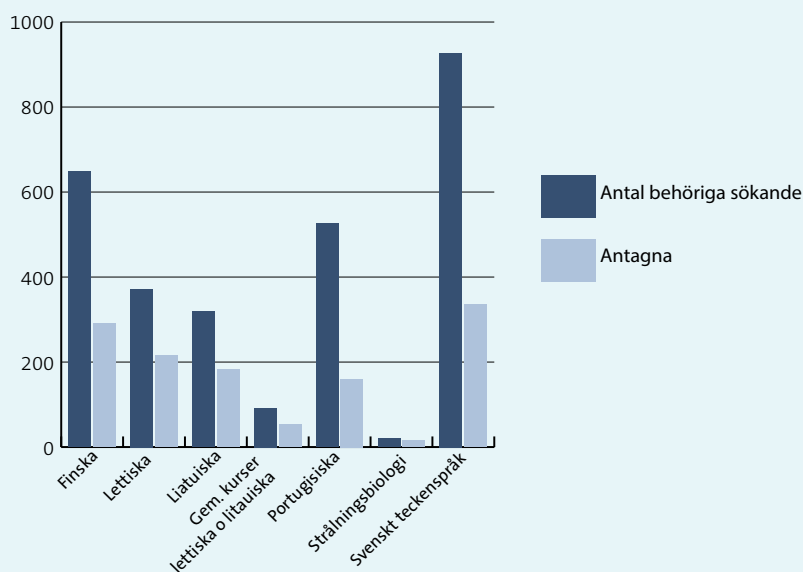
Inom ämnet finska har antalet helårsstudenter och helårsprestationer minskat de senaste åren, men en ökning i studenttillströmningen kunde noteras höstterminen 2020 vilket delvis bedöms bero på att fler kurser gavs på distans. Den långsiktiga minskningen i antalet helårsstudenter och helårsprestationer kan härledas till den språkbytesprocess som finskan i Sverige genomgår, vilket innebär att antalet studenter med förkunskaper i språket minskar. Stockholms universitet möter denna utveckling genom att erbjuda fler kurser på nybörjarnivå, men i egenskap av det enda lärosätet i Sverige med undervisning på finska, är det även viktigt att universitet erbjuder kurser för dem med finska som modersmål.

Antalet helårsstudenter i lettiska och litauiska har ökat något i jämförelse med 2019 men är på samma nivå som 2018. Andelen kurser som ges på distans har ökat och studenter kan på så sätt rekryteras från såväl hela Sverige som andra länder – en fjärdedel av studenterna på distanskurserna i lettiska är till exempel svenska läkarstudenter som studerar medicin i Lettland. Genom fler distans-

kurser bedöms antalet helårsstudenter kunna öka på sikt. Stockholms universitet samarbetar vidare kring ett masterprogram i sociolingvistik med universiteten i Mainz (Tyskland), Kaunas (Litauen) och Tartu (Estland). Studenter på programmet kan välja att läsa vissa kurser vid Stockholms universitet. Genom samarbetet breddas rekryteringsbasen och studentantalet ökar, något som bedöms bidra till ökad kvalitet. Universitetet kan även notera att övergången från programmet till forskarutbildning är relativt hög.

I utbudet när det gäller portugisiska ingår kurser från nybörjarnivå till masternivå. Under 2019 minskade söktrycket jämfört med året innan, för att 2020 öka igen och närma sig siffrorna för 2018. Samtliga behöriga sökande antogs. Antalet helårsstudenter och helårsprestationer visar samma trend, det vill säga att de minskade 2019 för att under 2020 återgå till nivåer i linje med år 2018. Engelska språket har en dominerande och viktig ställning i dagens samhälle och intresset för studier av andra språk är lågt i Sverige, vilket även gäller portugisiska. En stor majoritet av studenterna läser endast en termin – under 2020 utgjorde studenter på termin 1 tre fjärdedelar av det totala antalet helårsstudenter. Intresset för att ta en examen i ämnet är lågt. Detta är ett mönster som kan iaktas inom många språk.

Antal behöriga sökande och antagna till utbildningar i vissa ämnen 2020

Källa: NyA. För jämförelse mellan åren se tabell 10 i tabellbilagan.

Inom strålningsbiologi ökade antalet helårsstudenter, vilket delvis beror på att universitetet gav två kurser i ämnet istället för en. Studentpopulationen bestod både av studenter på fristående kurser och de som gått någon av kurserna inom ramen för ett masterprogram.

Inom ämnet teckenspråk var söktrycket, liksom tidigare år, högt 2020, och antalet helårsstudenter och helårsprestationer ökade kraftigt jämfört med tidigare år. Antalet helårsstudenter ökade med så

mycket som 70 procent. För att nå ut till fler, startade universitetet distanskurser i teckenspråk höstterminen 2020, vilket torde ha bidragit till den större studenttillströmningen. Distanskurserna kommer att ges även fortsättningsvis. Ämnet teckenspråk har under 2020 erbjudits som kompletterande pedagogisk utbildning inom lärarutbildningen. I diagrammet redovisas endast kurser inom huvudområdet teckenspråk. Inom tolk- och översättarutbildning ges kurser som till delar innehåller teckenspråk men dessa är inte inkluderade.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer inom utbildningar i vissa ämnen 2018–2020*

	2018		2019		2020	
	Hst	Hpr	Hst	Hpr	Hst	Hpr
Finska	45	25	42	21	49	28
Lettiska	14	9	12	9	14	10
Litauiska	13	10	13	10	13	9
Gemensamma kurser, lettiska och litauiska	6	4	5	5	5	4
Portugisiska	54	29	44	24	45	28
Strålningsbiologi	2	2	1	1	4	2
Svenskt teckenspråk	46	33	44	31	70	43

Källa: Ladok.

* Avser endast utbildning inom ramen för takbeloppet.

Särskilda åtaganden

Pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen – nationellt uppdrag
Stockholms universitet har i uppdrag att samla in uppgifter om övriga lärosätens kostnader för särskilt (riktat) pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen och utifrån behov fördela de nationella medel som anvisas för detta ändamål. De kostnadsuppgifter som universitetet samlar in avser endast personella pedagogiska insatser i studiesituationen för enskilda studenter samt riktade pedagogiska insatser som erbjuds studenterna ifråga i grupp. Lärosätena har därutöver en rad övriga kostnader för stödverksamheten vad gäller bland annat personal, lokaler och utrustning.

I tabellen redovisas beräknade kostnader för riktade pedagogiska stödinsatser som i samråd med övriga lärosäten specificerats enligt följande: utbildningstolkning, anteckningsstöd, mentor, mentorer med erfarenhet som handleder nya mentorer, extra handledning i olika form, riktat språkstöd och IKT-pedagogiskt stöd, stöd av medstudent (punktinsatser), extra lärarstöd och stöd vid verksamhetsförlagd utbildning. Vidare inkluderas vissa kostnader för anpassad examination.

Av de anvisade nationella medlen för 2020, fördelades 34 094 tkr i januari, utifrån uppgifter om lärosätens kostnader under 2018. Fördelning utifrån faktiska kostnader 2020 görs efter årets slut.

Anvisade medel och beräknade kostnader för riktade pedagogiska stödåtgärder 2018–2020, tkr

	2018	2019	2020
Anvisade nationella medel	35 028	35 455	36 134
Beräknade kostnader			
Utbildningstolkning	37 981	37 859	38 908
Övriga pedagogiska stödåtgärder	41 992	53 023	46 231
Summa beräknade kostnader	79 973	90 882	85 139
Beräknat underskott vid lärosätena*	29 513	35 155	29 202

Källa: Lärosätenas rapportering.

* Avser kostnader utöver de 0,3 procent som lärosätena avsätter.

Stockholms universitet använder delar av de nationella medlen till resurser för arbetet med digitalt svenskt teckenspråkslexikon och för universitetets samordningskostnader. Universitetet

avsätter även resurser för Nationellt administrations- och informationssystem för samordnare (Nais), som är ett system där studenterna ifråga kan ansöka om pedagogiskt stöd.

Stockholms universitets kostnader för samordning och lexikonverksamhet 2018–2020, tkr

	2018	2019	2020
Digitalt svenskt teckenspråkslexikon	4 203	4 346	4 370
Stockholms universitets kostnader för samordning och högskolegemensamma aktiviteter	1 823	1 807	2 154
Förvaltning och utveckling av Nais-systemet	1 300	935	605
Totalt	7 326	7 088	7 129

Källa: Mercur och tidigare fördelningsbeslut.

Antal studenter med funktionshinder i studiesituationen som beretts tillgång till stödresurser 2018–2020

	2018	2019	2020
Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	8 696	9 665	10 685
Studenter med neuropsykiatriska variationer	4 470	5 491	6 917
Studenter med psykisk ohälsa	1 706	1 963	2 142
Studenter med nedsatt rörelseförmåga	661	706	662
Studenter med synnedsättning	315	312	321
Studenter med hörselnedsättning – utan utbildningstolkning	262	277	283
Studenter med utbildningstolkning – teckenspråks- och/eller skrivtolkning	117	117	146
Studenter med andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan	1 418	1 619	1 756
Totalt	17 645	20 150	22 912

Källa: Lärosätenas rapportering.

Under 2020 har lexikonverksamhetens samarbete med Språkrådet utökats avseende tecknens etymologi. Verksamhet utöver detta har varit föreläsningar bland annat för intresseorganisationer och professionella på tolkningsområdet, genomgång av teckenvariationer och inspelning av exempelmeningar. Dessutom har kopplingen mellan lexikonet och svensk teckenspråkskorpus ytterligare förstärkts.

Inom ramen för samordningsansvaret anordnade Stockholms universitet, i samarbete med Göteborgs universitet och Högskolan i Gävle, utbildningstillfällena för nya samordnare för riktat pedagogiskt stöd vid lärosätena.

Stockholms universitet samarbetar med Universitets- och högskolerådet kring utvecklingen av Nais. Universitetet minskade 2020 ytterligare sin delfinansiering av systemet. Målet är att det helt ska finansieras med användaravgifter från och med 2022. År 2020 var 36 lärosäten anslutna till systemet.

Vid många lärosäten är studentantalen per funktionsvariationsområde små. För att undvika risken att studenter ska kunna identifieras eller uppleva sig utpekade, redovisas statistiken på nationell nivå. För uppgift om könsfördelning, se tabell 11 i tabellbilagan.

Som framgår av tabellerna ovan har antalet studenter som beretts tillgång till stödresurser ökat stort sedan 2018. Att kostnaderna trots detta var lägre 2020 än de tidigare två åren, kan sannolikt förklaras av att lärosätena på grund av coronapandemin till stor del övergick till onlineundervisning i mars. Kostnaderna för mentorstöd fortsatte ändå att stiga under 2020, vilket delvis kan förklaras av den nya digitala studiemiljön och dess villkor, medan kostnaderna för anpassningar till exempel vid examinationer vid campusstudier bör ha minskat avsevärt.

Test i svenska för universitets- och högskolestudier

Stockholms universitet har regeringens uppdrag att ansvara för konstruktion, utveckling och samordning av det behörighetsgivande testet i svenska för universitets- och högskolestudier (Tisus). Testets målgrupp är studerande med utländsk gymnasie-

examen som vill studera vid svenska universitet och högskolor men som saknar behörighet i svenska.

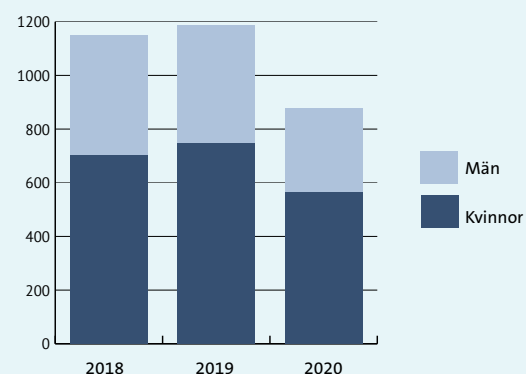
Provet gavs våren och hösten 2020 vid sex svenska universitet: i Linköping, Lund, Malmö, Stockholm, Umeå och Uppsala. Provet gavs även på 74 orter världen över, dock endast hösten 2020.

Som framgår av diagrammet nedan deltog knappt 900 personer i provet 2020, vilket är en minskning jämfört med 2019. Minskningen beror dels på att vårens prov, som först ställts in på grund av coronapandemin, trots allt erbjöds i Sverige med kort varsel, dels på att vårens prov inte kunde genomföras på provorterna utomlands.

Testdeltagarna består till cirka två tredjedelar av kvinnor. Stockholm är den provort som har flest deltagare, med nära hälften av alla deltagare i Sverige. Trots att vårens prov ställdes in i utlandet, skrev nära en fjärdedel av årets testdeltagare i utlandet.

År 2020 fick närmare 60 procent av deltagarna godkänt på provet. En femtedel blev underkända och resterande del fick rest på ett av delproven. Till skillnad från 2019 fick männen godkänt resultat i något högre grad än kvinnorna.

Antal testdeltagare i Tisus 2018–2020

Källa: Egen databas.

Norrskan över universitetets forskningsstation i Tarfala invid Kebnekaisemassivet.
Foto: Petter Hällberg

Forskning och utbildning på forskarnivå

Stockholms universitet är ett universitet i hög grad präglad av fri grundforskning. Att professorer, lektorer och biträdande lektorer är verksamma inom såväl forskning som utbildning ger förutsättningar för högsta kvalitet inom båda dessa områden. Utbildningen på forskarnivå ska utbilda framtidens forskare men även kvalificerade medarbetare till näringsliv och offentlig sektor.

Utbildning på forskarnivå

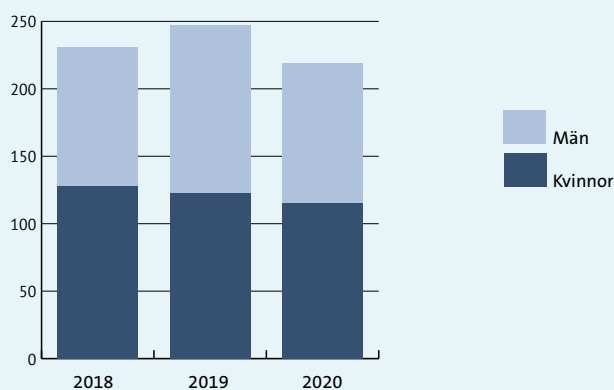
Utbildningen på forskarnivå vid Stockholms universitet omfattar cirka 1 400 aktiva forskarstuderande inom drygt 140 ämnesinriktningar vid ett knappt femtiotal institutioner från samtliga fakulteter. Målet för universitetets utbildning på forskarnivå är att utbilda framtidens ledande forskare för akademien och för samhället i stort. Forskarutbildningen bidrar på ett avgörande sätt till försörjningen av kvalificerad kompetens inom företagsvärlden, organisationer och den offentliga sektorn på såväl nationell som internationell nivå. Forskarutbildningen ger också en rekryteringsbas för akademisk forskning inom och utom landet. En god forskarutbildning är dessutom en viktig faktor för att attrahera framstående forskare och lärare till universitetet. Universitetet har genom sin storlek och sina starka forskningsmiljöer goda förutsättningar att skapa den kritiska massa av forskare och doktorander som krävs för att kunna bedriva forskarutbildning av högsta kvalitet. För

att vara attraktiv kräver utbildningen på forskarnivå en god arbetssituation för doktoranderna, där det utöver förutsättningarna för att bedriva forskning ingår goda anställningsförhållanden och en bra arbetsmiljö.

Antagning

För flera av universitetets forskarutbildningsämnen gäller att antalet forskarstuderande är i underkant med hänsyn till såväl optimal kritisk massa av doktorander som handledarkompetens. Denna tendens har förstärkts på senare år genom den även nationellt minskade antagningen till utbildning på forskarnivå. En förklaring kan vara den skärpta bestämmelsen i högskoleförordningen 2018 att doktorandanställning måste erbjudas senast ett år efter antagning. Antalet nyanställningar under 2020 kan också ha påverkats av de besparingar som gjorts inom universitetet för att få en budget i balans.

Antal nyantagna till utbildning på forskarnivå 2018–2020

Källa: Ladok.

För uppgift om fördelning mellan områden och fakulteter, se tabell 12 i tabellbilagan.

Genomsnittlig nettostudietid

I tabellen nedan redovisas genomsnittlig nettostudietid för doktorsexamen och licentiatexamen för år 2020 jämfört med åren 2018 och 2019. Netto-

studietiden för doktorsexamen har de senaste åren varit något högre för kvinnliga än för manliga doktorander, medan det motsatta gäller licentiatexamen.

Genomsnittlig nettostudietid (år) för doktorsexamen respektive licentiatexamen 2018–2020

Typ av examen	2018			2019			2020		
	Totalt	För kvinnor	För män	Totalt	För kvinnor	För män	Totalt	För kvinnor	För män
Doktorsexamen	4,5	4,6	4,5	4,6	4,7	4,5	4,7	4,8	4,6
Licentiatexamen	3,1	3,1	3,0	3,0	2,8	3,1	3,0	2,9	3,1

Källa: Ladok.

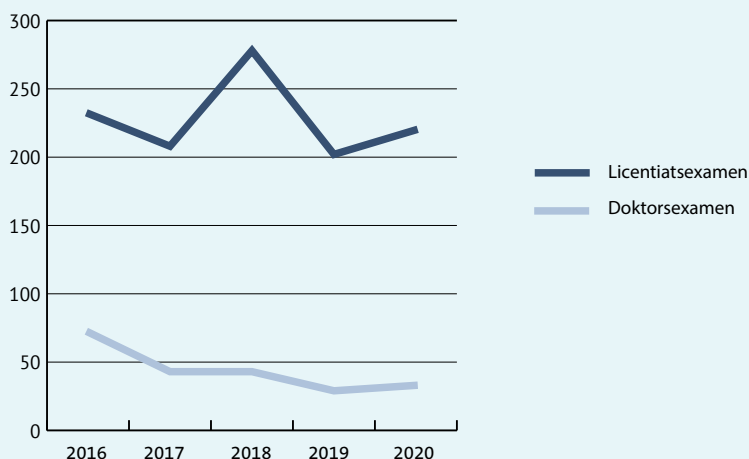
För uppgift om nettostudietiden per fakultet och område, se tabell 13 i tabellbilagan.

Examina

År 2020 utfärdades 220 doktorsexamina och 33 licentiatexamina, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år men lägre än 2018. År 2018 var emellertid exceptionellt på grund av ändrade rutiner för utfärdande av examina (som examensdatum räknas nu datum för utfärdande av examen i stället för som tidigare ansökningsdatum) och eftersläpning i utfärdande av examina. Dessutom antogs ovanligt många till utbildningen på forskarnivå år 2012 (332 nyantagna). Samman-

taget ledde detta till att hela 278 doktorsexamina utfärdades 2018. Sett över flera år ligger 2020 års resultat inom det normala intervallet. Antalet licentiatexamina är sjunkande över tid då allt färre avslutar sina studier med licentiatexamen och då den mer sällan ses som ett nödvändigt steg på vägen mot en doktorsexamen. Av de nyutexaminerade doktorerna var 50 procent kvinnor och 50 procent män och av licentiaterna var 45 procent kvinnor och 55 procent män.

Antal doktorsexamina respektive antal licentiatexamina 2016–2020

Källa: Ladok.

För uppgift om könsfördelning och antal examina per fakultet, se tabell 14 i tabellbilagan.

Forskning

Stockholms universitet bedriver såväl fri grundforskning som tillämpad forskning. Universitetet har ett långsiktigt perspektiv på verksamheten för att säkra och utveckla såväl bredd och djup i forskningen som specifikt prioriterade forskningsinriktningar. Läroanställningar vid universitetet är därför fullt finansierade av statsanslag. Universitetet arbetar målmedvetet med ämnesmässigt breda utlysningar av läroanställningar. Dessa annonseras öppet och internationellt för att institutionerna ska kunna bygga upp starkast möjliga forskningsmiljöer med högt meriterade sökande. Konkurrensen om läroanställningarna vid Stockholms universitet (biträdande lektorer, lektorer och professorer) är vanligtvis mycket stor och många lärare kommer närmast från en anställning i ett annat land, vilket bygger upp internationella mångfacetterade miljöer.

Stockholms universitet har identifierat sammanlagt sexton profilområden som alla rymmer stark forskning, många forskare – ofta från flera institutioner – och har betydande bredd. Dessutom finns ett stort antal framstående mindre forskargrupper och enskilda starka forskare inom en mångfald av discipliner. Forskarna är fria att söka de samarbeten och arbetssätt som bäst gynnar kunskapsutvecklingen, vilket ger goda förutsättningar att driva projekt vid den absoluta forskningsfronten. Universitetets forskare anlitas ofta i statliga utredningar, medverkar i media, lämnar remissvar på lagförslag och ingår i flera nobelkommittéer och internationella expertorgan.

Coronapandemin har under år 2020 begränsat aktiviteten i vissa forskningsprojekt, främst genom att resor och konferenser har måst ställas in eller skjutas på framtiden. En del beviljade forskningsbidrag har inte kunnat användas som planerat utan kommer i stället att brukas under kommande år.

Forskningsrön

Nedan följer ett axplock av forskningsrön som publicerats eller presenterats av universitetets forskare under året.

Vatten är den vanligaste vätskan på jorden och helt avgörande för vår existens. Hur vatten reagerar på förändringar i tryck och temperatur när det gäller till exempel täthet och värmekapacitet skiljer sig

från andra vätskor och har möjliggjort marint liv på vår planet. En hypotes till vattnets märkliga egenskaper har varit att det kan finnas två olika vätskor av vatten som existerar vid låga temperaturer och vid olika omgivande tryck. Denna förklaringsmodell kan nu fastställas efter att forskare med hjälp av röntgenlaserstudier lyckats påvisa att vatten finns som två helt olika vätskor där tätheten skiljer så mycket som 20 procent. Framtida frågeställningar är om existensen av dessa två vätsketillstånd kan vara av betydelse för livsprocesser eller för att utveckla membran för att avsalta vatten i områden där klimatförändringen lett/leder till torka.

För att utveckla kvantdatorer som är praktiskt användbara har forskare visat att man kan använda så kallade Rydbergjoner. Dessa Rydbergjoner är hundra miljoner gånger större än normala atomer eller joner och är mycket reaktiva, de kan därför utbyta kvantinformation på mindre än en mikrosekund. Detta skulle lösa problemen med nuvarande metoder, som inte kan utföra komplexa beräkningar tillräckligt snabbt innan den lagrade kvantinformationen faller sönder.

Stockholms universitet har en bred forskning som i många fall leder till mer kunskap om människors hälsa. Till exempel har forskare identifierat vilka celler i kroppen som det nya coronaviruset (SARS-CoV-2) kan infektera. Kartläggningen kan ge ledtrådar till möjliga transmissionsvägar samt typer av läkemedel som kan vara effektiva mot infektionen.

Forskning har under året kunnat visa i detalj hur malariaparasiter tar upp socker, en upptäckt som kan leda till bättre läkemedel mot malaria. Ett annat genombrott i forskningen kring malariamygans fortplantningsprocess visar att hanmyggor i stora svärmar attraherar honor genom att avge speciella dofter, något som kan ge nya möjligheter att bekämpa spridningen av en rad olika sjukdomar.

Människor lägger mycket tid och energi på att välja sin partner och forskare har nu kommit fram till att även äggcellen kan välja spermie. Kvinnors äggceller avger kemiska signaler för att locka spermier till det obefruktade ägget och kan genom dessa signaler välja vilka spermier de attraherar,

något som nödvändigtvis inte stämmer överens med kvinnans val av partner. Resultaten kan leda till framsteg inom till exempel fertilitetsbehandling.

Klimat, miljö och hållbarhet är ett stort forskningsfält vid Stockholms universitet och under året har universitetets forskare bidragit till mycket kunskap inom området. Genom att studera och analysera klimatet bakåt i tiden kan vi förstå de mekanismer som har legat bakom olika typer av klimatförändringar, och därmed bättre förstå vad som kan hända i framtiden. Till exempel har forskare studerat sediment från Arktiska oceanen och kunnat visa att permafrosten tinade när klimatet blev varmare i slutet av förra istiden. De varnar nu för att några få grader varmare i Arktis kan leda till en mycket stor upptining av permafrost, erosion av kusterna, och utsläpp av växthusgaserna koldioxid och metan i atmosfären.

Temperaturen i Östersjön stiger snabbare än i världshaven och forskare har under året visat att stora mängder av den lilla fisken storspigg successivt tagit över allt större delar av Östersjökustens ekosystem. Det orsakar lokala regimskiften där gäddans och abborrens yngel slås ut i enskilda vikar. Detta verkar vara något som sprider sig successivt från ytterskärgården och in mot fastlandskusten. Men det finns arter som klarar varmare vatten. Hoppkräftan, en viktig födokälla för sill och skarpsill, klarar två till fyra grader varmare vattentemperaturer än dagens nivåer – åtminstone i Stockholms skärgård.

Ett resultat av forskning vid Stockholms universitet är att rester från svenskt skogsbruk kan ersätta bomull vid produktion av textilier till vården och därmed minska klimatbelastningen.

Genom att tillsätta syrgas till laddningsbara NiMH-batterier har nu forskare upptäckt att livslängden på batterierna kan förlängas med 60 till 100 år.

Antik genetik gör nya framsteg, vilket breddar och fördjupar vår bild av förhistorien. LAMP, Languages and Myths of Prehistory, undersöker aspekter av förhistoriska människor och deras språk och tro – hur de talade, vad de talade om och hur det kan fastställas. LAMP syftar till att öka förståelsen för språkets variationer genom historien och i sin

förlängning bidra till en djupare förståelse för språk, kultur och religion i det moderna samhället.

Ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt kan presentera en helt ny tolkning av Rökstenen. Stenen är världens mest kända runsten från vikingatiden, men också en av de mest svårtolkade. Forskare har i över hundra år försökt koppla inskriften till beskrivningar av olika krigiska bragder. Men det som forskningsprojektet visat är att Rökstenen handlar om en helt annan slags konflikt: kampen mellan ljus och mörker, värme och kyla, liv och död. Studien utgår från ny forskning om hur hårt Skandinavien drabbades av en tidigare klimatkatastrof med sänkt medeltemperatur, missväxt, svält och massdöd, så redan på 800-talet uttryckte dåtidens makthavare – precis som nu – en stor oro för vad klimatförändringar kan innebära.

Utdöendet av förhistoriska djurarter som grottlejonet, den ullhåriga mammuten och den ullhåriga noshörningen vid slutet av den senaste istiden har ofta tillskrivits människans expansion över världen. Ny genforskning visar att åtminstone den ullhåriga noshörningens utdöende kan ha haft andra orsaker. Forskningen visar att det utdöda grottlejonet var en egen art som var uppdelad i en östlig och en västlig underart samt att arten dog ut för cirka 14 000 år sedan.

År 2018 hittades en välbevarad fågel nedfrusen i marken i Sibirien. Forskare har studerat fågeln, och resultaten visar att det rör sig om en berglärka som är cirka 46 000 år gammal.

Arbetsrelaterade sexuella trakasserier har tidigare konstaterats vara en trolig riskfaktor för psykisk ohälsa. En studie pekar även på ett samband mellan sexuella trakasserier på arbetsplatsen och självmord liksom självmordsförsök. Resultaten tydde på att personer som varit utsatta för sexuella trakasserier på sin arbetsplats hade mer än fördubblad risk för självmord och över 50 procents högre risk för självmordsförsök.

Som enskilt symptom är förändring i lukt och smak det tydligaste tecknet på att ha drabbats av covid-19. Dessutom visar forskningen att en enkel metod med en skala 0–10, där noll är ett helt förlorat luktsinne och tio är normalt, ger en ännu

mer träffsäker bild. Den som skattar sitt luktsinne till noll har tio gånger ökad risk för att ha covid-19 än den som inte har någon nedsättning.

Risken är 60 procent högre för personer som är 70 år eller äldre i Stockholms län och som bor i samma hushåll som en person i arbetsför ålder att dö i covid-19, jämfört med de äldre som bor med andra äldre. Däremot är trångboddhet ingen riskfaktor i sig för äldre.

Den nuvarande perioden med översvämningar i Europa är exceptionell jämfört med de senaste 500 åren. Analysen är den första som har jämfört översvämningar över flera århundraden.

Urval av framgångsrika nationella och internationella ansökningar

Stockholms universitets mest betydande externa forskningsfinansier är Vetenskapsrådet (VR) som under år 2020 beviljat närmare 400 mnkr fördelat på 95 forskningsprojekt. De största anslagen om 16,7 respektive 13,7 mnkr beviljades inom utlysningen Bidrag till forskningsmiljö inom humaniora och samhällsvetenskap (Institutet för internationell ekonomi samt Institutionen för geologiska vetenskaper). Dessutom har två forskare vid Astronomiska respektive Psykologiska institutionen erhållit 12 mnkr vardera inom utlysningen Konsolideringsbidrag för framstående yngre forskare. Också hos Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har universitet haft ett framgångsrikt år med anslag om 132 mnkr fördelat på 36 projekt, däribland ett om 20 mnkr inom den riktade utlysningen Att förverkliga de globala hållbarhetsmålen (Stockholms Resilienscentrum). Hos Forskningsrådet för arbetsliv, hälsa och välfärd (Forte) beviljades 81 mnkr fördelat på 22 projekt. Betydande bidrag har även kommit från Wallenbergstiftelserna, där det största enskilda beviljade anslaget omfattade 20,4 mnkr inom utlysningen Forskningsprojekt av hög vetenskaplig potential.

De största framgångarna hos nationella finansierare under året har universitetet dock haft hos stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, som finansierar forskning inom humaniora och samhällsvetenskap. Här beviljades forskare vid Stockholms universitet ett totalbelopp om 121 mnkr fördelat på 17 ansökningar, däribland två större forskningspro-

gram vid Historiska institutionen (34,3 mnkr) respektive Nationalekonomiska institutionen (52,9 mnkr). Dessa är med god marginal de största enskilda externa anslagen som universitetet erhållit under 2020, internationella ansökningar medräknade. Internationell finansiering har framför allt erhållits inom EU:s ramforskningsprogram Horizon 2020, där forskare vid universitetet under året beviljats sammanlagt 112 mnkr fördelade på 20 projekt. Bland dessa bör särskilt nämnas tre anslag från Europeiska forskningsrådet (ERC): två så kallade Starting Grants om 15 mnkr vardera till forskare tidigt i karriären, samt en Consolidator Grant om 17 mnkr.

Uppdragsforskning

Uppdragsforskning är ett av de mest omedelbara sätten att nyttiggöra forskning och samverka med det omgivande samhället, såväl nationellt som internationellt. Uppdragsforskningen står för en förhållandevis liten del av verksamheten vid universitetet, även om den trots coronapandemin ökat något under 2020 jämfört med 2019. Den kan delas upp i två huvudsakliga delar med avseende på uppdragsgivare/finansierare: en där uppdragsgivarna är nationella aktörer och en där uppdragsgivarna är internationella aktörer, till exempel Europeiska unionen (EU) genom dess institutioner och byråer.

Skolverket är den enskilt största nationella uppdragsgivaren och står för knappt hälften av universitetets intäkter för nationell uppdragsforskning. Uppdragsforskningen för Skolverket omfattar till exempel nationella pappersbaserade ämnesprov för olika årskurser i grundskolan och gymnasiet, utveckling och konstruktion av digitala nationella ämnesprov och att vara ämnesexpert i de internationella studierna PISA och TIMSS. Övriga uppdragsgivare inom uppdragsforskning som kan nämnas är Region Stockholm samt affärsdrivande verk, företag, myndigheter och länsstyrelser.

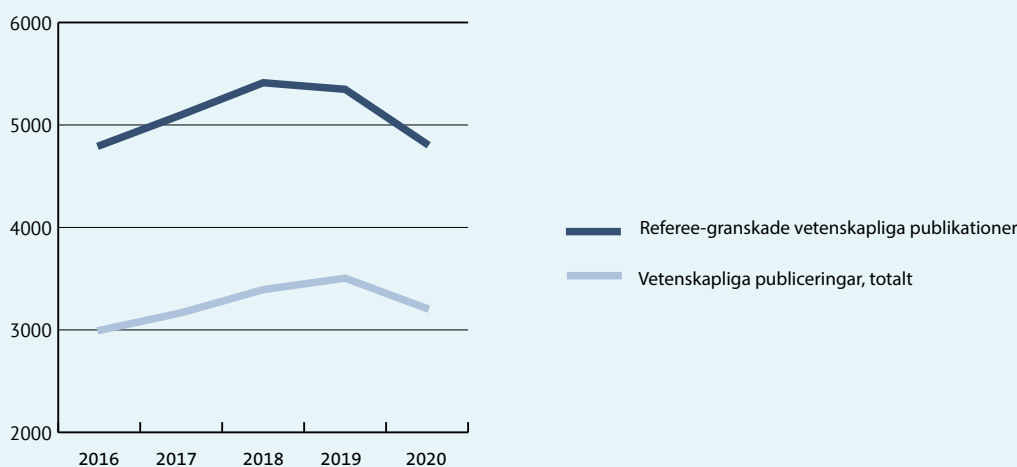
Universitetet har för närvarande ett femtiotal pågående uppdragsforskningsprojekt där uppdragsgivaren är en internationell aktör. En del av dessa är uppdrag som upphandlats av EU. De upphandlingar som utlyses av EU:s institutioner och byråer genomförs i en kontext av europeisk konkurrens. De ger en fingervisning om universitetets konkurrenskraft i uppdragsforskningssamman-

hang i ett europeiskt perspektiv och kan sägas vara en måttstock för mätning av nyttiggörande av forskning. Under 2020 har universitetet deltagit, i flertalet fall som partner, inom ramen för konsortier ledda av europeiska aktörer, i ett antal anbud i offentliga upphandlingar av uppdragsforskning. De har genomförts av olika EU-institutioner och byråer såsom EU-kommissionens generaldirektorat för sysselsättning, socialpolitik och inkludering (DG EMPL), Genomförandeorganet för små och medelstora företag (EASME) och Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA). Under året har EU-byråer såsom EASME och Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (EASA) fattat tilldelningsbeslut i några offentliga upphandlingar av uppdragsforskning där Stockholms universitet har deltagit inom ramen för det vinnande konsortiet.

Publiceringar

Publicering i tidskrifter, och då särskilt i tidskrifter med peer review-granskning, är ett vanligt mått på kvalitet i forskningen. Antal publikationer inom forskningen är också ett viktigt prestationsmått. I diagrammet nedan anges det totala antalet vetenskapliga publiceringar av forskare vid Stockholms universitet de senaste fem åren, samt delmängden referee-granskade publiceringar under samma period.

Antal referee-granskade publikationer och antal vetenskapliga publiceringar totalt inklusive populärvetenskapliga 2016–2020

Källa: DiVA.

Då det finns en eftersläpning i registreringen har uppgifterna för 2015–2019 uppdaterats sedan årsredovisningen för 2019. Eftersläpningen innebär att statistiken för 2020 inte är komplett.

Barns och ungas världar & villkor är ett av universitetets sexton profilmråden – stora och starka forskningsmiljöer med omfattande utbildning.
Foto: Jens Olof Lasthein

Ehsan Hadi och Marie Lycksell vid Institutionen för material- och miljökemi blandar handsprit till vården under coronapandemin. Handspritsteamet var finalister till det nyinstiftade priset Årets hjälte på Framtidsgalan 2020.

Foto: Jens Olof Lasthein

Samverkan med det omgivande samhället

För Stockholms universitet är samverkan och samhällsengagemang en viktig del av verksamheten. Genom forskning och utbildning, strategiska partnerskap och arenor för dialog sprider universitetet kunskap och bidrar med lösningar till globala utmaningar. Nyttiggörande av forskningsresultat och tillvaratagande av medarbetares och studenters innovativa idéer är en betydelsefull del av universitetets breda samverkan.

Strategi för samverkan och samverkansorganisationen

Samverkan med det omgivande samhället är en del av lärosätens uppdrag och en central del i Stockholms universitets strategiska inriktning. I universitetets strategier för 2019–2022 anges att Stockholms universitet, genom sin utbildning och forskning, ska bedriva aktiv samverkan och bidra till hållbar samhällsutveckling. Här betonas bland annat att universitetet ska spela en aktiv roll för ökad regional samverkan.

Stockholms universitet samverkar på bred front genom enskilda forskare, institutioner och vetenskapsområden samt strategiskt på universitetsövergripande nivå. För att underlätta och skapa synergier finns olika samverkansorgan vid universitetet och rektor har utsett ett rektorsråd för samverkan. Sedan 2017 har även respektive vetenskapsområde en samverkansberedning som bereder och utvärderar gemensamma samverkansfrågor. Det handlar om att föreslå insatser som främjar samverkan inom vetenskapsområdena samt att identifiera och prioritera externa samverkanspartners inom utbildning och forskning. Från och med juli 2020 är verksamhetsstödet för samverkan och innovation integrerat med forskningsstödet för att vidareutveckla en mer verksamhetsnära funktion.

Under den pågående coronapandemin har samverkansarbetet, precis som universitetets övriga verksamheter, behövt läggas om till digitala arbetsformer. Bland annat har konsthallen Accelerator, som är en del av Stockholms universitet

med uppdrag att aktivt samverka med samhället, fortsatt sin utställningsverksamhet digitalt. Accelerator har utgjort en arena för en rad olika forskningskommunikativa evenemang som genomförts digitalt. Även andra väletablerade samverkansarenor såsom Akademin för ekonomistyrning i staten (AES) har lagt om sina aktiviteter och genomfört ett antal seminarier och forskardagar digitalt tillsammans med myndigheter i nätverket.

Klimatfestivalen riktar sig till barn och ungdomar i åldrarna 10–20 år med syftet att sprida kunskap och väcka intresse kring klimatforskningen vid Bolincentret. Under 2020 genomfördes festivalen digitalt med virtuella rundvandringar, cybermöten med forskare, digitala aktiviteter och livesända föreläsningar, vilket gjorde att den kunde nå ut till en större publik. ForskarFredag skapade i år digitala mötesplatser för dialog mellan forskare och allmänhet. Vetenskapens hus ställde om till digitala skolprogram, webinarier och lärarfortbildningar. Även Klimatarenan, som är en mötesplats där intressenter från alla samhällssektorer tillsammans med klimatforskare formulerar lösningar på klimatfrågan och inspireras av varandra, ställde om och blev digital.

Universitetsövergripande satsningar

Sedan 2015 har Stockholms universitet ett avtal med Region Stockholm inom områdena hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik. Genom samarbete kring forskning, utveckling, innovation och utbildning kan de utmaningar som finns inom dessa områden mötas.

Sedan 2018 finns även ett avtal mellan Stockholms universitet och Stockholms stad. Målet är att pågående samarbeten ska stärkas och gemensamt bidra till ytterligare samverkan inom områdena klimat och miljö samt social hållbarhet. Genom ett särskilt underavtal med Kulturhuset Stadsteatern, som ingicks våren 2020, möjliggörs även gemensamma aktiviteter inom olika konstområden och kring frågor som rör bland annat hållbar stadsutveckling, migration och integration samt digitalisering.

Inom det humanvetenskapliga vetenskapsområdet har samverkan fokuserats på två strategiska samverkansprogram. Samverkansprogrammen fungerar som ett paraply för befintliga centra, program och aktiviteter och bidrar till att utveckla den rika och breda samverkan som Stockholms universitet redan har. Programmens teman kopplar till områdets profilområden och svarar mot aktuella samhällsutmaningar. Samverkansprogrammet Migration och integration samlar forskare, utbildningsanordnare och aktörer i det omgivande samhället vars verksamhet på olika sätt berör frågor inom detta område. Syftet är att öka kunskapsutbytet och möjliggöra samverkansprojekt. Under året har flera aktiviteter genomförts, bland annat en workshop med både interna och externa aktörer, ett webinarium på temat Language training in language cafés for migrants samt en intervjuserie med forskare vid Stockholms universitet vars forskning berör migration och integration ur olika perspektiv.

Det andra samverkansprogrammet, Kulturarv, syftar till att möta och försöka lösa utmaningar inom området i samverkan med museer och andra kulturbärande institutioner. Samverkansprogrammet möjliggör för nya former av samverkansprojekt inom både forskning och undervisning. Under året har ett antal workshops av olika storlek genomförts.

För tredje året i rad har Stockholms universitet utlyst medel för samverkansinitiativ med syfte att erbjuda forskare inom det humanvetenskapliga området möjligheter att finansiera forsknings- och utbildningsinsatser där en eller flera externa icke-akademiska samverkansparter deltar. Medel tilldelades ett projekt med namnet Samtidig samverkan mellan forskare och lärare – ett sätt att möta specifika utbildningsbehov.

Inom det naturvetenskapliga vetenskapsområdet gjordes under året en kartläggning av områdets samverkansprojekt och flera av dessa lyftes och synliggjordes på webben.

Ett av Stockholms universitets profilområden är Klimat, hav och miljö. Centrala frågor inom området är hur jordens naturliga klimat- och ekosystem fungerar och hur de påverkas av människan. Genom samarbete och dialog, nationellt och internationellt, utvecklas kunskap och kompetens som bidrar till samhällets utveckling. Bland annat har Stockholms universitet samarbetat med Svensk kärnbränslehantering (SKB), vars uppdrag är att planera och bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle, och undersökt möjliga mekanismer för nedbrytning av de kopparkapslar som ska innesluta avfallet i många generationer. Ytterligare exempel är samarbetet med Naturvårdsverket kring torsken i Östersjön. Genom att analysera hur torskens diet har förändrats hjälper forskare vid Stockholms universitet till att hitta svar på varför Östersjötorsken blir allt mindre och vad det får för konsekvenser. Genom Baltic Marine Environment Protection Commission – Helsinki Commission (HELCOM) samarbetar länderna kring Östersjön för att lösa miljöproblem i havet. Under 2020 pågick arbetet med att uppdatera den handlingsplan som länderna kommit överens om och som forskare från Stockholms universitet har bidragit till med vetenskapligt underlag.

Inom den humanvetenskapliga miljöforskningen pågår en rad olika forsknings- och samverkansinitiativ. Bland annat har under 2020 genomförts ett digitalt forskarsymposium med forskare från en rad olika lärosäten. Ytterligare exempel är utställningen Arktis på Nordiska museet och publiceringen av boken Arktiska spår: Natur och kultur i

rörelse. I samband med boksläppet anordnades även ett panelsamtal med forskare från flera lärosäten, riktat till allmänheten. I samband med utställningen genomförde Bildningspodden en live-inspelning på temat. Denna typ av kanaler bidrar till att nå breda målgrupper med exempel på den humanvetenskapliga forskningens bidrag till miljöforskningens utveckling och framtid.

Under 2020 har universitetet fått en uppdaterad webbplats där aktuell forskning fått större

utrymme. Dessutom växer intresset för Stockholms universitet i sociala medier där antalet följare på Instagram ökat med 20 procent, Twitter med 12 procent och Facebook med 4,2 procent. Det externa nyhetsbrevet med fokus på forskningsnyheter har stort genomslag med cirka 18 000 prenumeranter. Synligheten i media ligger fortsatt högt med cirka 1 500 pressklipp per månad där merparten utgörs av forskare som uttalar sig som experter i sitt ämne.

Expertrollen kopplat till coronapandemin

En viktig del av Stockholm universitets uppdrag att samverka innefattar de expertroller som enskilda forskare har inom olika sektorer. Under coronapandemin har vetenskapens centrala roll i samhället tydliggjorts, inte bara de mest närliggande disciplinerna inom medicin, utan även andra ämnesområden. Stockholms universitet har under den pågående pandemin på en rad olika sätt bidragit med sin expertis för att stötta samhället i att hantera alla de utmaningar som pandemin inneburit under året.

Ett konkret bidrag är de drygt 20 000 liter hand-sprit som tillverkades av kemister vid Stockholms universitet samt insamling av plasthandskar, munskydd och andra efterfrågade engångsartiklar för att möta de akuta behov som uppstod inom sjukvården under våren. Kemisterna som tillverkade handspriten uppmärksammades stort i media och lyftes fram av både Framtidsverket och Svenska hjälta-galan. Första inlägget i sociala medier nådde över 170 000 personer.

Forskare i matematik har bidragit med expertis avseende modeller för smittsamma sjukdomars utbredning, beräkningar på smittspridning för covid-19 och betydelsen av åtgärder som kan minska smittspridning.

Inom folkhälsovetenskap har universitetets forskare varit en del av The Lancet COVID-19 Commission, främst inom arbetsgruppen Public Health Measures to Suppress the Pandemic.

Stockholms universitet har bidragit med kompetens i nationalekonomi och internationell ekonomi till regeringens coronakommission.

Universitetet har arrangerat en workshop för organisationer som är involverade i kommunikation kring coronapandemin. Syftet var att genom forskningsbaserad kunskap bidra till att svenska myndigheters kriskommunikation på så ändamålsenligt sätt som möjligt når alla grupper av befolkningen.

Universitetet leder även projektet Fight-nCov, ett av fyra svenska samarbetsprojekt inom Horizon 2020. Målet är att utveckla en antiviral behandling mot covid-19.

SciLifeLab, som är ett samarbete mellan Karolinska Institutet, Kungliga Tekniska högskolan, Stockholms universitet och Uppsala universitet, lanserade tillsammans med Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse ett nationellt forskningsprogram kring covid-19. Totalt ingår 67 forskningsprojekt med fokus på att bekämpa coronapandemin med hjälp av den infrastruktur som finns vid SciLifeLab. Ett av projekten som får anslag är RCA-COVID-DIA, som går ut på att utveckla ett snabbt och enkelt test för virus, där mobiltelefonen kan bli ett viktigt verktyg.

Projektet FLU-ID har som mål att ta fram snabb, enkel och tillförlitlig diagnostik av infektionssjukdomar och är ett samverkansprojekt mellan Chalmers, Karolinska Institutet, Research Institutes

of Sweden (RISE), Stockholms universitet och Uppsala universitet.

Stockholms universitets videopodd Re.Think Talks anordnade en föreläsning i samarbete med Nobel Calling och Kulturhuset Stadsteatern om vad som krävs för att skydda världens befolkning mot covid-19 och framtida pandemier. Ytterligare webbartiklar och filmer har tagits fram om vad städer behöver lära sig av pandemin och att viruset visar på behovet av öppna gröna ytor i stadsmiljö.

En annan viktig dimension i vetenskapssamhällets expertfunktion är Stockholms universitets bidrag

till nya perspektiv på andra forskningsfält. Ett exempel på sådana insatser kopplade till coronapandemin är det filosofiska perspektiv som universitetet bidrog med till Statens veterinärmedicinska anstalts forskningsdag om covid-19. Ytterligare exempel är universitets deltagande i European Association of Community Psychologists avseende rekommendationer kring psykologarbete under coronapandemin samt deltagande i arbetet kring Public Health, Surveillance and Human Rights Network (National Science Foundation), ett internationellt interdisciplinärt nätverk som syftar till att bygga upp kunskap kring folkhälsoaspekter i kölvattnet av coronapandemin.

Innovation

Innovationsstödet vid Stockholm universitet består av Innovationskontoret och Stockholms universitet Holding AB-koncernen (SU Holding). Tillsammans utgör de ett samlat stöd till studenter och forskare genom att främja och maximera nyttiggörande av idéer och forskningsresultat från Stockholms universitet.

Innovationsstödet utgörs av tidig innovationsrådgivning, kombinerad med inspirations- och utbildningsaktiviteter. Verksamheten riktar sig till både forskare och studenter vid lärosätet. Innovationskontorets verksamhet finansieras med särskilda

statliga medel som under 2020 uppgick till 6 mnkr. Medlen har använts för driftkostnader.

Stockholms universitet har ett samarbetsavtal med Drivhuset Stockholm för riktade insatser mot studentdrivna innovationer. Innovationskontoret har under året fördelat 2,2 mnkr för Validering för tillämpning (VFT1-medel) från Vinnova. Medlen har använts för att verifiera forsknings- och kunskapsbaserade idéer genom bland annat patentutredningar och marknadsundersökningar.

Flödestal idéer inom Innovationskontoret 2018–2020

	2018	2019	2020
Antal inkomna idéer för rådgivning*	128	188	160
Från antal idébärare	128	188	160
varav forskare	36	63	23
varav studenter	92	125	137
Idéer som fått verifieringsstöd**	32	40	44
Idéer som antagits till företagsinkubator (varav antal som antagits till SU Inkubator eller fått investeringsstöd av SU Holding)	2 (2)	6 (4)	14 (8)

* Idéer definieras som Innovationskontorets inflöde där en eller flera idébärare under ett strukturerat första möte presenterar ett innovationsprojekt som har en potential att nyttiggöras.

** Med verifiering avses ett projekt där en potentiell affärsidé utreds vidare för att säkerställa och verifiera kommersiella förutsättningar och möjlighet till nyttiggörande.

Brunnsviken. Pågående experiment av student på Psykologiska Institutionen. Experimentet undersökte om en naturmiljö sänkte deltagarnas stressnivåer mer än en urban miljö.
Foto: Ingmarie Andersson

Gemensamt för verksamhetsgrenarna

Vid universitetet bedrivs verksamhet som är gemensam för verksamhetsgrenarna, det vill säga som inte på något enkelt sätt kan hänföras till antingen forskning, utbildning eller samverkan utan som görs med koppling till två eller alla dessa.

Hållbar utveckling och miljöarbete

Stockholms universitet har under 2020 fortsatt i den riktning man tog avstamp i 2018 med att inkludera arbetet med hållbar utveckling i den övergripande strategin. Universitetet har en viktig roll i att hantera de stora samhällsutmaningarna, såväl på lokal som global nivå. Detta görs främst genom kärnuppdragen, det vill säga generera ny kunskap via forskning och utveckla kunskap och kompetens via utbildning. Under 2019 signerade universitetet FN:s avtal om globala hållbarhetsmål för högre utbildning (Climate Emergency Letter), vilket bland annat innebär koldioxidneutralitet år 2040. Dessa mål kräver också att universitetet höjer ambitionen vad gäller utbildning och forskning inom klimat- och hållbarhetsområdet. En klimatfärdplan för perioden 2020–2040 har därför fastställts av rektor. Planen inkluderar förutom ovan nämnda hållbarhetsmål även målformuleringar i linje med det svenska klimatpolitiska ramverket och den europeiska gröna given.

Universitetskanslerämbetets tematiska utvärdering av hållbar utveckling har lett till dels en inventering av Stockholms universitets utbildningar som innehåller hållbar utveckling i kursplanen, dels att ett bredare grepp tas kring detta område.

Som framgår under rubriken Internationalisering nedan är Stockholms universitet en del i universitetsalliansen Civis. Inom ett av Civis samverkansområden, Klimat, miljö, energi, har under året en hubb lanserats som Stockholms universitet ansvarar för, och inom vilken de första gemensamma utbildningsaktiviteterna kommer att ges under 2021.

I och med den pågående coronapandemin sker nu ett internt erfarenhetsutbyte kopplat till användande av digitala verktyg vid till exempel disputationer och möten. I samtal med prefekter och studierektorer samlas goda exempel på hur man kan minska resande och arbeta med internationalisering på hemmaplan. Arbetsgrupper har inrättats för att ta

fram såväl teknik som didaktiska hjälpmedel och råd för hur onlinekurser med mera kan genomföras även när pandemin är över. I allt högre grad kommer studenter att erbjudas att digitalt ta del av undervisning på olika platser i världen.

Under året har en ny centrumbildning inrättats i form av Stockholms universitets centrum för cirkulära och hållbara system (SUCCeSS). SUCCeSS kommer att fokusera på utveckling och implementering av system, lösningar, teknik och applikationer för att främja effektiviteten hos cirkulära system. Andra centra som har en stark koppling till hållbarhetsfrågor är Bolincentret – som är ett samarbete mellan Kungliga Tekniska högskolan (KTH), Stockholms universitet och SMHI – samt Östersjöcentrum och Stockholms Resilienscentrum. Alla för frekvent dialog med näringsliv och övriga samhället i frågor som rör hållbarhet.

Med stöd av miljöledningssystemet har under senare år miljö- och hållbarhetsarbetet i allt högre grad integrerats i den ordinarie lednings- och planeringsprocessen. Utifrån de centrala strategierna, som har fokus på de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och klimatfrågan, tar de två vetenskapsområdena fram mer verksamhetsnära strategier. Till exempel har kopplingen till hållbar utveckling förtydligats i utbildningsutbudet genom att synliggöra den i utbildningskatalogen, där det bland annat finns ett uppslag om utbildningar med hållbarhetsperspektiv. Universitetet har under året arbetat med att lyfta in hållbar utveckling i innehåll och förväntade studieresultat för flera kurser inom kemi, och ett masterprogram i hållbar kemi startar hösten 2021.

Slutligen erbjuder Stockholms universitet högskolepedagogisk utbildning kring hur universitetets lärare kan undervisa i hållbar utveckling.

Internationalisering

Stockholms universitets internationaliseringsarbete utgår från den fastställda planen Global Engagement där det framgår att internationell samverkan är en förutsättning för excellent forskning och utbildning. Universitetets förutsättningar för internationalisering förstärks genom universitetsövergripande samarbeten, projekt, delegationsresor och seminarier varav ett urval beskrivs nedan. Under 2020 har möjligheterna till resor, mobilitet och besök begränsats avsevärt på grund av coronapandemin och ett stort antal seminarier och konferenser har ställts in.

Strategiska internationaliseringsprojekt

Under 2020 inleddes ett projekt med målet att genomföra årliga uppföljningar av internationaliseringens effekter, inom såväl utbildning som forskning. Projektet syftar också till att se hur och i vilken mån internationalisering tydligare kan kopplas till Stockholms universitets mål om kvalitet och excellens inför formulerandet av delmål för internationaliseringsarbetet.

I The Sweden–USA Project for Collaboration, Academic Leadership and Innovation in Higher Education (CALIE) deltar Göteborgs universitet, Lunds universitet, Stockholms universitet och Uppsala universitet från Sverige och University of California, Berkeley, Stanford University och University of Washington från USA. Projektet, som finansieras av Vinnova och pågår 2019–2021, syftar till att bidra till strategiskt samarbete och att stärka svenska universitet och högskolor i fråga om förnyelse av högre utbildning och akademiskt ledarskap. Inom ramen för projektet genomfördes i oktober ett digitalt möte kallat Transatlantic Dialogues. Arbetet med slutrapporten och planerna för slutkonferensen i maj 2021 har fortsatt liksom arbetet med CALIE papers.

Ett annat strategiskt samarbetsprojekt är Samordnade bedömningar för strategisk internationalisering. Stockholms universitet är projektledare och övriga medverkande är Karolinska Institutet (KI), KTH och Lunds universitet. Projektet tog under hösten 2020 fram ett förslag på ramverk för samarbetet, samt kartläggningar av resurser och behov. Även Göteborgs universitet och Uppsala universitet är involverade i projektet.

Allianser och strategiska partnerkap

Coronapandemin, klimatförändringar, ökad nationalism och ett geopolitiskt oroligare läge innebär stora utmaningar för internationalisering av högre utbildning och forskning. Men kriser kan också vara tillfällen att tänka nytt och driva förändringar; vid en digital workshop i september mellan KI, KTH och Stockholms universitet (Stockholm trio) och Tokyo universitet var pandemin och nya utmaningar för internationalisering en av frågorna som diskuterades. Med Helsingfors universitet har en dialog inletts om hur studentutbytet kan utvecklas genom virtuell och/eller kortare mobilitet, till exempel inom lärarutbildningen.

Även Storbritanniens utträde ur EU skapar nya möjligheter: Under året har Stockholms universitet tillsammans med KTH inlett ett samarbete med University of Manchester. En inledande digital workshop hölls i december för att sondera inom vilka forskningsområden närmare samarbete kan inledas. Stockholm trio har också inlett ett samarbete med University College London som kommer att ta form under 2021. Nytt för 2020 var också ett samarbete inom naturvetenskap med Hebrew University of Jerusalem, där medel utlystes för en gemensam forskningsworkshop under 2021.

Under hösten 2020 etablerade Stockholm trio en gemensam representation i Bryssel i samarbete med Region Stockholm i syfte att stärka lärosätenas förmåga till strategiskt proaktivt arbete när det gäller europeisk forskningsfinansiering, policyarbete och utbildningspolitik. Stockholm trio har även beslutat om mål för 2020–2024 och påbörjat olika åtgärder i syfte att öka samarbetet inom forskning, utbildning och verksamhetsstöd.

Stockholms universitet är även medlem i universitetsalliansen European Civic University Alliance (Civis), som är en del av EU-kommissionens European Universities Initiative inom ramen för Erasmus+. Under året har alliansen hållit den gemensamma e-konferensen Global CIVIS Days 2020 – Education for a greener tomorrow, som dels innehöll en konferensdel med ledande internationella forskare och beslutsfattare, dels ett hackathon med studentgrupper. Under året har alliansen även beslutat om kurser inom temat Miljö, klimat och

energi och gemensamma utbildningsaktiviteter för kortmobilitet, med start 2021. Vidare har samtliga samarbeten mellan alliansuniversiteten och lärosäten i Afrika och Medelhavsregionen kartlagts som grund för fördjupade samarbeten. Olika analyser och aktiviteter har också genomförts när det gäller innovativ pedagogik, virtuell mobilitet och former för språkstöd. När det gäller alliansens samverkansaktiviteter medverkar OpenLab Stockholm aktivt med utmaningsbaserad utbildning och projektverksamhet i nära samarbete med Stockholms stad och Region Stockholm. Under året har alliansen erhållit medel inom ramen för Horizon2020 för att under 2021–2023 arbeta med att integrera forskning och innovation i allianssamarbetet.

Andra nätverk, samarbeten och besök

Under året har informationen om internationella besök utvecklats på universitetets centrala webbplats, bland annat för att underlätta prioritering. Översynen av universitetets medlemskap och engagemang i olika internationella nätverk har fortsatt.

Stockholms universitets engagemang i nätverket Scholars at Risk (SAR) resulterade i att en plats ordnades vid universitetet för en hotad forskare. Stockholms universitet deltog även i flera gemensamma aktiviteter inom ramen för SAR Swedens nätverksarbete och tog också initiativ till att arrangera ett webinarium om akademisk frihet på FN:s dag för mänskliga rättigheter den 10 december, där universitetets rektor var inledningstalare.

Den avslutande forskarveckan inom det av STINT finansierade treåriga projektet South Africa Sweden University Forum ägde rum i november under namnet SASUF goes digital 2020. Forskare från 37 sydafrikanska och svenska universitet anordnade ett 60-tal workshops och för universitetsled-

ningarna hölls ett Leadership Summit där en fortsättning för projektet diskuterades med fokus på arbetet med de globala målen. Stockholms universitet bidrog med en workshop på temat Body Size, Mental Health and Inequalities.

Student- och personalmobilitet

Inom rektors program för sabbatsterminer med minst fem månaders vistelse vid utländskt universitet beviljades till läsåret 2020/2021 sammanlagt tio ansökningar – från två kvinnor och fem män inom humanvetenskapliga området samt tre män inom naturvetenskapliga området.

Stockholms universitet har för närvarande drygt 1 000 utbytesavtal (varav cirka 60 är universitetsövergripande och övriga på institutionsnivå) med universitet i över 50 länder. Därutöver tillkommer mobilitet inom olika program och nätverk som till exempel Minor Field Studies, Nordplus och North2north.

Under 2020 har studentutbytesverksamheten påverkats markant. När coronapandemin bröt ut infördes reserestriktioner över hela världen och universitet och högskolor ställde om till att bedriva undervisning online. Flera av Stockholms universitets partnerlärosäten meddelade under våren och hösten att de inte kunde ta emot utbytesstudenter och att de även ställde in utbyten för sina egna studenter.

Det totala antalet in- och utresande utbytesstudenter under 2020 har minskat med ungefär en tredjedel jämfört med 2019; den stora förändringen skedde framför allt under höstterminen. Antalet inresande utbytesstudenter till Stockholms universitet är fortfarande fler än utresande utbytesstudenter.

Inresande studenter (individer) i utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom olika utbytesprogram 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Inresande	Andel kvinnor	Andel män	Inresande	Andel kvinnor	Andel män	Inresande	Andel kvinnor	Andel män
Erasmus	1 041	63	37	1 078	63	37	731	62	38
Nordplus	55	78	22	56	71	29	43	81	19
Övriga	451	59	41	409	56	44	314	60	40
Totalt	1 547	62	37	1 543	62	38	1 088	62	38

Källa: Ladok

Utresande studenter (individer) i utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom olika utbytesprogram 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Utresande	Andel kvinnor	Andel män	Utresande	Andel kvinnor	Andel män	Utresande	Andel kvinnor	Andel män
Erasmus	189	63	37	320	69	31	249	68	32
Nordplus	7	43	57	12	83	17	8	75	25
Övriga	477	66	34	330	65	35	147	67	33
Totalt	673	65	35	662	67	33	404	68	32

Källa: Ladok.

Stockholms universitet har under 2020 marknadsfört sina utbildningsprogram för internationella studenter främst genom digitala kommunikationsinsatser och digitala rekryteringsaktiviteter. Fler informationstillfällen och mässor arrangerades digitalt jämfört med tidigare år och Stockholms universitet deltog i drygt 20 digitala rekryteringsmässor i samtliga världsdelar.

Under året har även en ”master’s fair” arrangerats. I och med att mässan i år arrangerades digitalt nådde den en mycket stor publik. Vid öppningswebbinariet deltog cirka 1 700 personer. För att öka sannolikheten att de som söker till Stockholms universitet ska påbörja studier håller universitetet kontakt med de sökande under hela ansökningsprocessen.

Arbetsmiljö, lika villkor, jämställdhet och jämställdhetsintegrering

Arbetsmiljö och lika villkor

Stockholms universitet ska präglas av en säker, utvecklande och hållbar arbetsmiljö. Alla anställda och studenter ska behandlas likvärdigt och på ett respektfullt sätt. För att möjliggöra detta krävs bland annat att universitetet har ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljö- och lika villkorsarbete, där alla medarbetare, chefer och studenter har förutsättningar att ta ansvar för att en god arbetsmiljö råder.

Under 2020 har arbetsmiljöarbetet på Stockholms universitet präglats av den pågående coronapandemin. Den snabba omställningen till digital undervisning och arbete och studier hemifrån har gjort att fokus snabbt har tvingats skifta från strategiska och långsiktiga utvecklingsområden till att, genom olika stödinsatser till chefer och medarbetare, hantera en helt ny arbetsmiljö och arbetssituation. Fokus har även varit på olika anpassningar i studiemiljön i syfte att minimera de negativa effekterna av den stora omfattningen av digital undervisning. En utmaning har varit att upprätthålla det systematiska arbetsmiljö- och lika villkorsarbetet trots dessa omständigheter. Arbetet har

därför till stor del inriktats på att kontinuerligt undersöka och riskbedöma arbetsmiljön, för att snabbt kunna sätta in åtgärder för att förebygga ohälsa hos medarbetarna och ställa om arbetet med pedagogiskt riktat stöd till studenterna.

Arbetet med att sammanfoga arbetsmiljö- och lika villkorsfrågor, som påbörjades redan 2017, har under 2020 haft fokus på att se över universitetsövergripande styrdokument kopplade till arbetsmiljö- och lika villkorsområdet. Med utgångspunkt i sin policy har universitetet, i samverkan och samarbete med skyddsorganisation, fackliga organisationer och student- och doktorandrepresentanter, definierat ett antal övergripande mål för arbetsmiljö och lika villkorsarbetet – mål som universitetet alltid ska sträva mot. Under våren 2020 beslutade rektor om målen för arbetsmiljö- och likavillkorsarbetet 2020–2022 vid universitetet.

Ett av målen är att lika villkorsfrågorna tydligare ska integreras i den struktur för det systematiska arbetsmiljöarbetet som universitetet bedriver. Under 2020 har universitetets skyddskommitté arbetat med att utveckla konkreta verktyg och

stödmaterial till de lokala råden/grupperna för arbetsmiljö och lika villkor, som ett led i att skapa förutsättningar för att arbeta systematiskt med lika villkorsfrågor. Även årets nätverksträff för ordförandena i de lokala råden/grupperna hade fokus på lika villkorsfrågor samt på aktiva åtgärder kopplade till diskrimineringslagen.

De senaste årens fokuserade arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, och med lika villkorsfrågor, har visat på ett stort engagemang bland medarbetare och chefer som studenter. Arbetet på central och lokal nivå har bidragit till ett tydligare systematiskt arbetsmiljö- och lika villkorsarbete samt ökat kunskaperna hos såväl medarbetare, chefer och studenter. Stockholms universitet har även under året tillsammans med andra lärosäten i Stockholm belyst hbtq-personers rättigheter under parollen Academic Pride.

Jämställdhetsintegrering

Vid Stockholms universitet fastställde rektor i juni Plan för jämställdhetsintegrering 2020–2021. Planen beskriver hur universitetet ska arbeta med regeringsuppdraget avseende jämställdhetsintegrering i syfte att bidra till att nå de jämställdhetspolitiska (del)målen. Den nya planen utgår från bakgrund och problemformulering i den tidigare planen för åren 2017–2019.

Universitetet har valt att fokusera på följande områden i planen för 2020–2021:

- organisation och ledarskap
- berednings- och beslutsprocesser samt besluts- och delegationsordningar
- utbildning
- forskning

I planen finns en rad olika aktiviteter vars syfte är att stärka jämställdhetsintegrering i identifierade områden. Aktiviteterna har framför allt bäring på följande jämställdhetspolitiska mål: en jämn fördelning av makt och inflytande, jämställd utbildning, jämställd hälsa samt att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

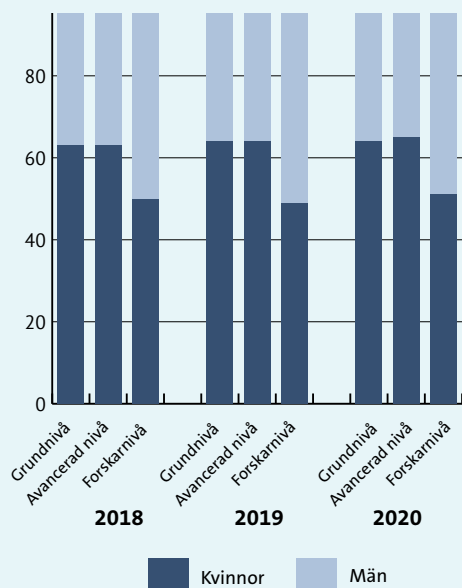
Universitetet ska bland annat utveckla en utbildning med fokus på ledarskap ur ett jämställdhetsperspektiv för forskningsledare samt utreda om det finns indikatorer på skillnader i bedömning och påföljder mellan män och kvinnor i disciplinären-

den. Under hösten har en temadag anordnats, riktad till prefekter, studierektorer och handledare om hälsofrämjande arbete inom forskarutbildningen, i syfte att minska doktoranders sjukskrivningstal (som framför allt är ett problem för kvinnliga doktorander inom vissa ämnen).

Universitetets forskningsresurser används till största delen till löner för lärare och doktorander, och följaktligen är processerna för rekrytering av dessa personalgrupper centrala för jämställdhet vid lärosätet. Det är således beslut om utlysningar, rekryteringsprocesser och anställningar som är universitetets enskilt viktigaste när det gäller beaktande av jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel. Under senare år har universitetet vidtagit en rad åtgärder när det gäller dessa processer, till exempel utbildning av lärarförslagsnämnder kring jämställdhetsaspekter vid lärarekryteringar och fastställande av en ny antagningsordning för utbildning på forskarnivå i syfte att skapa transparenta och jämställda rekryteringsprocesser för doktorander. I universitetets nya plan för jämställdhetsintegrering finns aktiviteter som syftar till att se vilka effekter som åtgärderna har resulterat i. En aktivitet är att bedömningsprocessen vid befordran och vid docentansökningar i relation till tillämpningen av kriterier och bedömningsgrunder ska utvärderas ur ett jämställdhetsperspektiv (med hjälp av sakkunnig granskare). Under 2020 påbörjades arbete för att granska processerna vid fakulteterna inom det humanvetenskapliga området och för att undersöka rekryteringsprocesserna ur ett jämställdhetsperspektiv. Även naturvetenskapliga området har arbetat med jämställda lärarekryteringar och i den slutrapport som arbetet resulterat i föreslås bland annat ändrade instruktioner till sakkunniga, att en sökkommitté alltid ska inrättas, rutiner för dubbelning av anställning samt att nyckeltal systematiskt ska följas upp.

Som framgår av diagrammet nedan har fördelningen mellan kvinnor och män bland studenter varit relativt konstant de senaste tre åren. Andelen kvinnor på grundnivå och avancerad nivå har legat kring 65 procent medan andelen kvinnor på forskarnivå varit omkring 50 procent.

Andel kvinnor och män i procent bland studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå 2018–2020

Källa: Ladok.

Skillnader kan dock noteras mellan de två vetenskapsområdena. Nästan 90 procent av studenterna på grundnivå och avancerad nivå finns inom humanistisk-samhällsvetenskapliga utbildningar

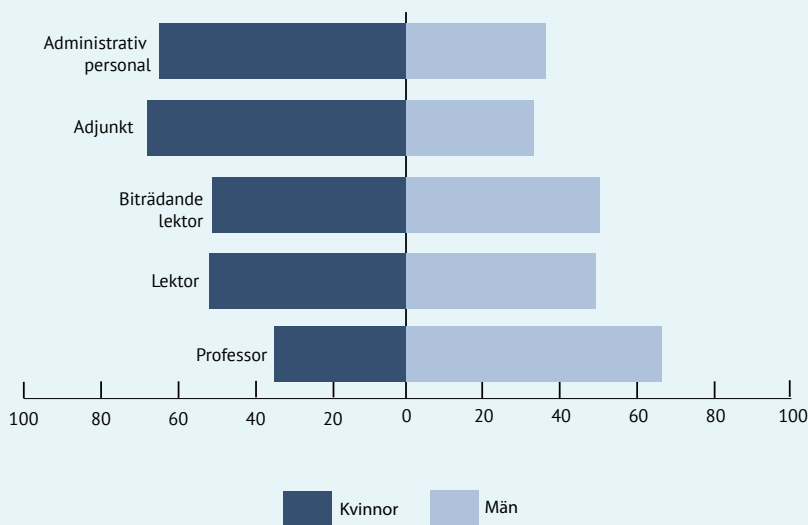
och där är andelen kvinnor drygt 65 procent. På matematiska och naturvetenskapliga utbildningar är andelen kvinnor lägre, cirka 55 procent. På forskarnivå är det en ganska jämn fördelning av antalet studerande mellan humanistiskt-samhällsvetenskapligt och naturvetenskapligt vetenskapsområde, och där är andelen kvinnor inom båda områdena lägre än på grundnivå och avancerad nivå.

Att det relativt sett är generellt färre kvinnor än män som söker sig vidare till forskarutbildning har universitetet inte analyserat orsakerna till. Däremot kan delar av det stora glappet mellan andelen kvinnor på grundnivå och avancerad nivå å ena sidan och på forskarnivå å andra sidan förklaras av skillnaderna beskrivna ovan mellan de två vetenskapsområdena.

Av diagrammet nedan framgår att det inom några personalkategorier är stor obalans mellan andelen män och kvinnor; bland administrativ personal och bland adjunkter är det ett underskott av män medan situationen är den omvända bland professorer. I personalgrupperna lektor och biträdande lektor råder det dock balans.

Precis som för studenter kan på personalområdet inte heller noteras några stora förändringar i

Andel kvinnor och män i procent bland lärare och administratörer (årsarbetare) 2020

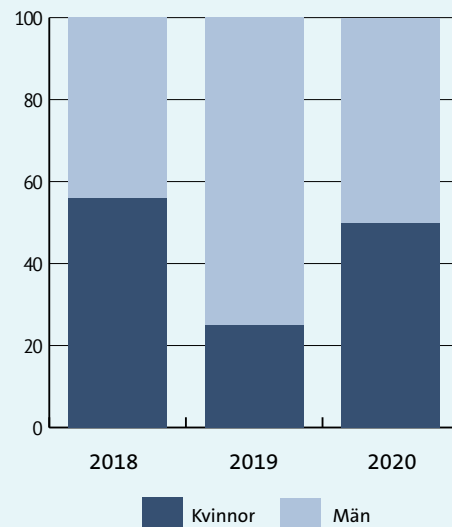
Källa: IVS.

könsbalansen från år till år. Sett över en längre period kan dock noteras att andelen kvinnor bland professorerna har en uppåtgående trend.

Regeringen hade som mål att minst 46 procent av de professorer som nyrekryteras vid Stockholms universitet under 2017–2019 skulle vara kvinnor. Totalt under perioden var 38 procent av de 140 professorer som rekryterades kvinnor. Universitetet nådde således inte upp till rekryteringsmålet men kunde dock notera stora variationer mellan åren. Under 2020 nyrekryterades totalt 48 professorer till Stockholms universitet och andelen kvinnor bland dem uppgick till 50 procent. Såväl professorer som rekryterats genom utlysta anställningar som befordrade professorer medräknas.

Andel kvinnor och män i procent bland nyanställda professorer 2018–2020

Källa: IVS.

Kvalitetsarbete

Stockholms universitets kvalitetsarbete strävar efter att vila på en väl förankrad kvalitetsmedveten kultur som utmärks av reflekterande och kritiskt kunskapssökande liksom av ett förmedlande och försvar av etablerad kunskap. Kvalitetsutveckling av verksamheten bygger på kollegiala samtal inom institutionerna och på dialog mellan institutioner, fakulteter, vetenskapsområden och universitetsledning. För utbildningens del ingår även studentrepresentanter i dessa dialoger (se Utbildning nedan).

En hörnsten i universitetets kvalitetsarbete är att lärare ska ägna sig åt både forskning och utbildning och därigenom medvetet bidra till kvalitets-säkring och utveckling av all verksamhet. För att åstadkomma hög kvalitet i verksamheten är beslut om rekrytering och befordran av lärare en av de viktigaste delarna inom universitetet.

Den övergripande styrningen av kvalitetsarbetet är tillitsbaserad och dialoginriktad och bygger på en koppling mellan kvalitetspolicyn och de övergripande strategierna med tillhörande åtgärdsplaner.

Utbildning

Universitetets kvalitetssystem för utbildning omfattar sex delområden:

- organisation och styrning
- etablering, revidering och avveckling
- planering, genomförande och uppföljning
- antagning och examen
- anställning och kompetensutveckling
- studentstöd och information

Inom kvalitetssystemet finns olika centrala kvalitetssäkrande aktiviteter, till exempel utbildningsgranskningar, kvalitetsdialoger och kursutvärderingar. Trots att coronapandemin lett till att utbildningsgranskningar har skjutits upp, har åtskilliga trots allt genomförts (se Utvärdering nedan). Även kvalitetsdialoger mellan rektor/prorektor och vicerektorer har genomförts. Under året har ett universitetsgemensamt IT-verktyg för kursutvärderingar utvecklats och pilottestats. Samtidigt har utvecklingen av ett IT-verktyg för digitalisering av allmänna studieplaner påbörjats. Syftet med verktygen är enklare uppföljning.

Under året har universitetets process för framtagande av åtgärdsplaner för 2021–2022 utvärderats och förändrats, vilket har underlättat en systematisk integrering av kvalitetsarbete i verksamhetsplaneringen. Till exempel kan resultat från kvalitetsdialogerna föras in i verksamhetsplane-

ringen på områdes- och förvaltningsnivå, vilket också har skett.

Övrigt kvalitetsarbete under året har varit en uppföljning av de fastställda indikatorerna för utbildning samt en sjuätte utlysningssomgång av särskilda medel för kvalitetsutveckling av utbildning.

Utvärdering

Under året genomfördes Universitetskanslers-ämbetets (UKÄ) tillsynsgranskning och dessutom påbörjades UKÄ:s lärosätessgranskning av kvalitets-säkringen av utbildning. Båda dessa processer har krävt omfattande resurser, inte minst gällande framtagandet av självvärderingen inom ramen för lärosätessgranskningen. Samtidigt har självvärderingsprocessen erbjudit ett tillfälle att sammanfatta flera års utveckling av kvalitetsarbetet som rör utbildning.

Ett urval av Stockholms universitets yrkesutbildningar utvärderas av UKÄ inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet under 2017–2022 och under 2020 omfattades ämneslärarutbildningen. Stockholms universitet fick under året omdömet hög kvalitet på ämneslärarexamen i svenska för årskurs 7–9, svenska för gymnasieskolan och samhällskunskap för gymnasieskolan. På ämneslärarexamen i matematik för årskurs 7–9 samt för gymnasieskolan fick universitetet omdömet ifrågasatt kvalitet. Arbete med att vidta åtgärder för dessa utbildningar påbörjades omedelbart och har fortsatt under året.

Vid UKÄ:s utvärdering 2019 ifrågasattes kvaliteten på grundlärarprogrammets inriktningar mot årskurs F–3 och årskurs 4–6. Universitetet har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna och under 2020 har de ifrågasatta utbildningarna fått omdömet hög kvalitet.

Universitetets regler för interna utbildningsgranskningar reviderades under året, bland annat är granskningscykeln nu sex år för utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Under året avslutades flera av de granskningar av de drygt 20 utbildningar (varav tre på forskarnivå) som ingick i den första ordinarie granskningsomgången som startade hösten 2019. För de utbildningar som behövde vidta åtgärder pågick arbete med dessa under året. Under våren 2020 startade en ny omgång utbildningsgranskningar.

Forskning

Universitetets forskning kvalitetssäkras genom den interna organisationen, interna styrdokument, policydokument och processer och inte minst genom extern sakkunniggranskning. En stor del av Stockholms universitets forskning finansieras genom externa bidrag som söks i konkurrens och beviljats efter kvalitetsgranskning av opartiska sakkunniga. På motsvarande sätt föregås också det stora antalet vetenskapliga publikationer som lärosätet publicerar av extern kvalitetsgranskning för att säkerställa att etablerad vetenskaplig praxis följs i forskningen och i rapporteringen av resultaten. Även vid rekryteringar och befordringar är extern granskning av kandidater en viktig kvalitetssäkrande process.

Under året har ett arbete genomförts, inom ramen för ett utvecklingsprojekt rörande universitetets kvalitetssäkringssystem för forskning, i vilket fokus har varit på interna dialoger. Indikatorbaserade diskussionsunderlag för forskning har tagits fram till samtliga universitetets institutioner i syfte att underlätta och främja en fördjupad diskussion och dialog kring kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av verksamheten. Universitetsledningen har under året, under rektors ledning, hållit dialogmöten med samtliga prefekter vid universitetet i syfte att etablera ett arbetssätt för återkommande kvalitetsdialoger mellan universitetets beslutsnivåer med indikatorrapporterna som underlag.

Framtagandet av forskningsindikatorerna har under 2020 utvecklats från ett pilotförsök till att bli en integrerad del av universitetets löpande verksamhet i syfte att bygga ett resurseffektivt system för forskningsuppföljning i vilket data tas fram centralt och där lärarnas och forskarnas tid för forskning värnas. Det senare är i sig en central kvalitetssäkrande faktor. De institutionsvisa indikatorrapporterna kompletteras med en, sedan tidigare befintlig, årlig universitetsövergripande indikatorrapport som presenteras för universitetets ledning och styrelse.

Under året har universitetet även arbetat med framtagandet av en ny forskningsetisk policy, även den med bäring på kvalitetssäkringssystemet för forskning.

Personal och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är ett löpande arbete som innebär att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla den kompetens verksamheten behöver för att nå sina mål på kort och lång sikt.

Även om coronapandemin har inneburit särskilda omständigheter vad gäller sättet att bedriva utbildning och arbeta är det inte möjligt att se några direkta effekter på möjligheten att kompetensförsörja verksamheten. Under våren ledde de globala reserestriktionerna till att vissa internationella rekryteringar inte kunde påbörja sina anställningar enligt ursprunglig plan, men inte i den omfattningen att det kan sägas ha haft stor påverkan på möjligheten att bedriva verksamhet.

Personalkostnaderna är universitetets enskilt största kostnad, cirka 70 procent av de totala kostnaderna. Ett led i att säkerställa en långsiktig ekonomisk planering på institutionsnivå och inom förvaltningen är att utarbeta översiktliga långsiktiga rekryteringsplaner för alla olika typer av anställningar såsom lärare, forskare, postdoktorer, doktorander och teknisk/administrativ personal, som sedan följs upp.

Kompetensförsörjning av lärare

Anställning av lärare är de enskilt viktigaste besluten som fattas inom universitetet. Processerna för lärarrekruteringar följs och utvecklas så att de är internationellt anpassade och leder till starkast möjliga rekryteringar.

Universitetets institutioner har generellt goda möjligheter att rekrytera lärare. Vid utlysningar inom stora ämnen finns många kvalificerade sökande och över tid går det att se att det dessutom skett en ökning av antalet kandidater. Även inom mindre ämnen är antal sökande stabilt. Att universitetet har flera internationellt framstående forskningsmiljöer och god tillgång till forskningsinfrastruktur bidrar även det till att det generellt är många kvalificerade sökande till utlysningar.

Stockholms universitet upplevde 2020 dock vissa fortsatta svårigheter att rekrytera lärare till lärarutbildningarna och inom ämnesdidaktik. Det är en utmaning som funnits under längre tid och beror bland annat på ett kraftigt ökat utbildningsupp-

drag från regeringen kombinerat med ett begränsat antal disputerade personer inom dessa discipliner; små möjligheter att konkurrera med ungdomsskolornas löneläge är även det en bidragande orsak. Vad gäller ämnesdidaktik är det ett ämnesområde under uppbyggnad, och universitetet har under året fortsatt med det långsiktiga arbetet att erbjuda anställningsvillkor som kan attrahera lärare till lärarutbildningarna samt ett mentorsprogram inom ämnesdidaktik för nydisputerade forskare. Arbetet fortskrider även med att erbjuda forskarutbildning och på så sätt få fram fler disputerade didaktiker. Inom det naturvetenskapliga området har under året även fattats beslut om en åtgärdsplan för bättre möjligheter att fortsatt bedriva undervisning och forskning av hög kvalitet med anknytning till lärande inom naturvetenskap och matematik.

Under året har det varit en lägre rekryteringstakt av lärare vid universitetet, vilket framför allt går att härleda till arbetet med att nå en ekonomi i balans. Flertalet institutioner har aviserat att endast enstaka rekryteringar kan vara aktuella och att det kan vara svårt att ersätta pensionsavgångar. I förlängningen skulle det kunna drabba universitetets möjlighet att bedriva forskning och undervisning. Ett arbete med att tillse att det finns översiktliga rekryteringsplaner för tillsvidareanställd personal har därför inletts.

Kompetensförsörjning av verksamhetsstödet

För att Stockholms universitet ska kunna bedriva högkvalitativ forskning och utbildning på ett hållbart och ansvarsfullt sätt behövs ett effektivt och sammanhållet verksamhetsstöd, vilket förutsätter god kompetensförsörjning på alla nivåer.

Universitetet har generellt goda möjligheter att kompetensförsörja verksamhetsstödet, med vissa undantag. Konkurrensen inom IT-sektorn verkar ha dämpats något under året. Dock har svårigheter att rekrytera vissa specialistkompetenser kvarstått, då främst inom IT-säkerhet och IT-arkitektur. Det finns skäl att anta att dessa specialistkompetenser kommer att vara hårt konkurrensutsatta inom en överskådlig tid. Det har fortsatt även varit svårt att rekrytera ekonomer inom vissa specialistkompetenser. Det gäller även vissa sektorspecifika kompetenser där universitetet konkurrerar med andra lärosäten och forskningsfinansierare.

Kompetensförsörjning av akademiska och administrativa ledare

Även kompetensförsörjningen av akademiska och administrativa ledare har hög prioritet. Stockholms universitet ska verka för ett gott och starkt ledarskap på alla nivåer och inom alla verksamhetsområden.

En viktig grupp för ett professionellt verksamhetsstöd är institutionernas administrativa chefer. Rektor fattade redan 2017 beslut om att alla institutioner ska ha en administrativ chef med personalansvar för teknisk/administrativ personal om inte synnerliga skäl föreligger, vilket har varit ett viktigt stöd till de akademiska ledarna. För att ytterligare säkerställa ett adekvat stöd är det angeläget med ett bra ekonomiadministrativt stöd, och som ett led i detta har rektor fattat beslut om att alla institutioner ska ha en medarbetare med utpekat ansvar för driva och samordna arbetet med institutionens ekonomi och pekat på att rollen i möjligaste mån bör innehåsa av den administrativa chefen.

Stockholms universitets chefsprogram Att vara chef med målgrupp prefekter, ställföreträdande prefekter och administrativa chefer har inte varit möjligt att genomföra på sedvanligt sätt under coronapandemin. Det program som inleddes hösten 2019 avslutades i förtid under våren. De deltagare som var anmälda till chefsprogrammet med start under hösten 2020 har erbjudits andra digitala insatser som till exempel individuell chefscoaching i avvaktan på att programmet kan starta.

Under våren avslutades det första universitetsgemensamma studierektorsprogrammet som syftar till att stärka studierektorer i deras roll. Programmet bidrar till det akademiska ledarskapet genom

att ge deltagarna kunskaper och färdigheter för att leda utbildningsverksamheter, grupper, individer och sig själva. Vidare ger det kunskap om centrala och lokala regelverk, ekonomi, lika villkor samt bidrar till erfarenhetsutbyte och nya nätverk över fakultetsgränser.

Sjukfrånvaro

Under 2020 har Stockholms universitet tagit fram nya rutiner för att arbeta med rehabilitering. Syftet med de nya rutinerna är att underlätta för chefer att få tillbaka medarbetare i arbete och därmed minska antalet sjukskrivningar. Rutinerna innefattar en tydlig beskrivning av rehabiliteringsprocessen, ansvarsfördelning samt konkreta mallar och verktyg. Informationen är tillgänglig på webben och har kompletterats med ett digitalt utbildningsmaterial.

Noterbart är att kvinnors sjukfrånvaro under 2020 minskade med 0,2 procentenheter jämfört med 2019. Räknat från 2015 har kvinnornas sjukfrånvaro minskat med 0,7 procentenheter, från 4,2 procent 2015 till 3,5 procent 2020.

Hur coronapandemin påverkat sjukfrånvaron är svårt att dra några slutsatser om. Hypotetiskt kan man tänka sig att borttagandet av karensdagen skulle ha ökat benägenheten till sjukskrivning; samtidigt kan man även tänka sig att arbete hemifrån även medfört att fler valt att arbeta trots lättare sjukdom. Som framgår av tabellen har sjukfrånvaron på totalen inte ändrats jämfört med året innan.

Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid för åren 2018–2020

	2018	2019	2020
Anställda – 29 år	1,3	1,5	1,9
Anställda 30 – 49 år	3,1	2,8	2,9
Anställda 50 år –	2,5	2,8	2,4
Kvinnor	3,9	3,7	3,5
Män	1,4	1,5	1,6
Totalt	2,7	2,7	2,6
Varav långtidssjuka (60 dagar eller mer)	59,4	58,4	57,0

Källa: Primula.

Studentinflytande

Stockholms universitet prioriterar ett nära samarbete med studenterna, för utbildningarnas och hela universitetets utveckling. Under 2020 påbörjades implementeringen av styrdokumentet Regler för studentinflytande som beslutades i slutet av 2019. Av dokumentet framgår universitetsgemensamma regler och rutiner för studentinflytande, till exempel avseende ansvar och organisering, samt uppföljning av studentinflytande. Reglerna beskriver också processen för hur studentrepresentanter utses. Reglerna har översatts till engelska för att bättre nå internationell internationella medarbetare och studenter.

För att ytterligare stärka arbetet har Stockholms universitet och Stockholms universitets studentkår (SUS) ingått en överenskommelse om studentrepresentation som syftar till att underlätta hur studentrepresentanter utses inom olika nivåer och delar av

universitetet. Till överenskommelsen kopplas en årlig förteckning över vilka stadigvarande organ eller grupper som studenterna ska vara representerade i och antalet studentrepresentanter i dessa. Förteckningen för 2020 omfattar cirka 130 organ och grupper.

Implementering av regler och överenskommelse har skett genom informationsmöten med till exempel studierektorer, prefekter och avdelningschefer. Under året har det även byggts upp två nya webbsidor om studentinflytande på universitetets webbplats, en riktad till studenter och en till personal. Stödmaterial i form av en checklista om studentrepresentation har också tagits fram. Utöver detta pågår ett arbete med att ta fram en utbildning för studentrepresentanter. Samtliga implementeringsinsatser genomförs i nära samverkan med SUS.

Universitetscentrum AlbaNova ligger alldeles söder om det nya campus Albano. Här bedrivs forskning och utbildning inom fysik, astronomi och bioteknik vid Stockholms universitet och KTH.
Foto: Ingmarie Andersson

Intern styrning och kontroll

Stockholms universitet bedriver ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll i enlighet med kraven i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. I den interna styrningen och kontrollen ingår att säkerställa en god intern miljö, att förebygga att verksamheten utsätts för oegentligheter, att genomföra riskanalys, vidta åtgärder samt att systematiskt följa upp och bedöma om den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

Ledningen vid de förvaltningsmyndigheter under regeringen som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll ska i anslutning till underskriften i årsredovisningen redovisa en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Regelverket om intern styrning och kontroll anger att ledningen ska säkerställa att det inom universitetet finns en god intern miljö som ger förutsättningar för intern styrning och kontroll. Processen för intern styrning och kontroll ska förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägerier och andra oegentligheter. Enligt förordningen ska den interna styrningen och kontrollen innefatta de obligatoriska momenten riskanalys, beslut om åtgärder samt uppföljning och bedömning.

En väl fungerande intern styrning och kontroll ligger i respektive chefs ansvar och är en del av ledningen av verksamheten. Intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet utgör i stor

utsträckning en integrerad del av universitetets ordinarie rutiner och processer. System för kvalitetssäkring finns integrerade i verksamheten, och genom att processen är en del av ordinarie verksamhetsplanering och uppföljning, skapas bättre samordning. Inom universitetets stödfunktioner finns rutiner och kontroller som syftar till att upprätthålla en betryggande kontrollnivå inom verksamheten. Här kan exempelvis besluts- och delegationsordningar, policyer, handläggningsordningar, attest- och utanordningsregler och andra styrdokument nämnas. I det ordinarie arbetet utförs löpande olika kontroller och inventeringar av bokslut, utbetalningar, anläggningstillgångar och behörigheter i olika system.

Granskning och bedömning av verksamhetens olika delar sker även genom intern och extern revision. Genomförda granskningar med vidtagna åtgärder som följd utgör en viktig del i arbetet med att säkerställa en god intern styrning och kontroll och kontinuerligt förbättra verksamheten.

Intern miljö

I den interna styrningen och kontrollen ingår att säkerställa en god intern miljö. Den interna miljön utgör utgångspunkten för en betryggande intern styrning och kontroll och kan sägas bestå av både den formella organisations- och beslutsstrukturen och verksamhetsstyrningen, samt den kultur som formas av medarbetare och chefer inom organisationen.

Universitetets verksamhet är präglad av det fria kunskapssökandet och nära koppling mellan utbildning och forskning är en förutsättning för att bedriva verksamhet på vetenskaplig grund. I detta ligger att en grundläggande uppgift för ett lärosäte är att utgöra en självständig och kritiskt reflekter-

ande kraft i samhällsutvecklingen. Stockholms universitet har en långvarig tradition av kollegiala berednings- och beslutsprocesser som utgår från att kollegialt inflytande är centralt för att upprätthålla akademisk integritet och kvalitet. Denna princip skapar förutsättningar för en ledning som har tydlig verksamhetsanknytning och en hög grad av legitimitet i relation till överordnade organ och till kollegiet.

Stockholms universitets strategier för 2019–2022 anger den övergripande visionen och inriktningen för universitetets verksamhet och prioriteringar. De övergripande strategierna med tillhörande åtgärdsplan, som utgör universitetets verksamhetsplane-

ring, syftar till att visa vägen framåt för kommande år inom områdena forskning och utbildning, samverkan och samhällsutveckling samt verksamhetsstöd. Såväl universitetets riskanalys som åtgärdsplan för 2019–2020 utgår från strategierna och åtgärder för att hantera riskerna har integrerats i planen. Under 2020 har åtgärderna följts upp och arbetet med planen har utvärderats och reviderats inför arbetet med åtgärdsplanen för 2021.

Universitetets övergripande organisationsstruktur beslutas av universitetsstyrelsen och i arbetsordningen fastställs vilka övergripande uppdrag de beslutande organen inom universitetet har. Översyn och aktualitetsgranskning av universitetets besluts- och delegationsordning genomförs årligen. Utredningar kopplade till förändringar av organisationen genomförs vid behov. Under 2020 har bland annat stödet för samverkan, kommunikation och evenemang utretts och därefter organiserats på ett nytt sätt. Bakgrunden till förändringen är att ge stödet för samverkan och innovation en mer forskningsnära inriktning samt att knyta kommunikationsverksamheten närmare ledningen.

Kommunikation och informationsspridning utgör en viktig del av den interna miljön. Universitetets styrdokument, som är väsentliga för styrningen, finns samlade och aktualitetsgranskas årligen. Spridning av kunskap om innehållet i styrdokumenten och efterlevnaden av dem är frågor som

kontinuerligt behöver utvecklas och löpande tas upp inom ramen för olika chefsmöten. Under 2020 har särskilt fokus varit på att säkerställa uppdaterad information till studenter och medarbetare avseende coronapandemin, universitetets ställningstaganden utifrån aktuella råd och rekommendationer, stöd och råd kring studier och arbete hemifrån samt nyheter och forskning kring viruset.

Arbetet med att skapa en god arbetsmiljö ingår som en central del i den interna miljön. Centralt vid universitetet finns Rådet för arbetsmiljö och lika villkor (RALV), som tillika är Stockholms universitets skyddskommitté. På varje institution/motsvarande finns även lokala råd för samverkan i frågor som rör respektive institution/motsvarande. Under 2020 har samtliga institutioner/motsvarande kontinuerligt genomfört specifika riskbedömningar kopplade till arbetsmiljö och hur den påverkas utifrån situationen med coronapandemin och övergången till undervisning online och arbete hemifrån.

Andra viktiga komponenter i universitetets interna miljö är kompetensutveckling av medarbetare och chefer. Utöver de kompetensutvecklingsinsatser som riktar sig till medarbetare finns även ett omfattande chefsutvecklingsprogram. Under 2020 har kompetensutvecklingsinsatser genomförts digitalt i den mån det har varit möjligt.

Oegentligheter

Processen för intern styrning och kontroll ska förebygga att verksamheten utsätts för korrupcion, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Universitetets arbete med att minska risken för olika former av oegentligheter innebär bland annat att lyfta fram frågor avseende god förvaltningskultur. Ett sådant arbete påbörjades under 2019 och har fortsatt även under 2020.

Utifrån kraven i förordningen om intern styrning och kontroll har rektor under 2020 fastställt ett nytt styrdokument, som innehåller regler och handlägningsordning för hantering av samtliga ovan nämnda företeelser kopplade till oegentligheter. I styrdokumentet presenteras nationella regler för myndigheters hantering av oegentligheter.

Med utgångspunkt i dessa regler definieras begreppet oegentligheter utifrån förutsättningarna vid Stockholms universitet. Vidare fastställs i dokumentet ansvaret för chefer vid Stockholms universitet, dels att informera om styrdokumentet, dels att hantera anmälda ärenden på ett korrekt sätt. I handlägningsordningen tydliggörs ansvarsfördelningen och ordningen för anmälan av misstänkta oegentligheter och brott samt hanteringen av anmälda misstankar.

Risicanalys och åtgärder

Stockholms universitets riskanalys 2019–2020 beslutades av universitetsstyrelsen i december 2018. Riskanalysen har utgångspunkt i universitetets mål, uppdrag och strategier för perioden 2019–2022. Riskinventeringen är gjord av företrädare för områdesnämnderna, förvaltningen och Stockholms universitets studentkår (SUS). Inför beslut har förslaget beretts av universitetets områdesövergripande råd som består av universitetsledning, dekaner, lärarrepresentanter och studentrepresentanter. Processen skapar förutsättningar för att väsentliga risker på olika nivåer inom universitetet fångas upp i samband med att den universitetsgemensamma riskanalysen sammanställs. Då riskanalysen är universitetsövergripande sker identifiering och värdering av risker utifrån perspektivet universitetet som helhet. Åtgärder för att reducera respektive risk finns i universitetets åtgärdsplan för 2019–2020.

Risicanalysen ska uppdateras vid behov för att säkerställa att den omfattar aktuella omständigheter som utgör en väsentlig risk. Under 2020 har Stockholms universitet, utifrån ansvariga myndigheters rekommendationer, vidtagit åtgärder för att bidra till att minimera smittspridningen av coronaviruset. Situationen motiverade en översyn av riskerna och i april 2020 reviderades riskanalysen med avseende på tre risker där risknivån höjdes från medel till hög. Dessa handlade om risk för minskad genomströmning, risk för ökat fusk samt risk för brister i det systematiska arbetet med studie- och arbetsmiljö.

Nedan beskrivs de identifierade högriskerna för 2019–2020 tillsammans med åtgärder som genomförts för att begränsa dessa samt en bedömning av åtgärdernas påverkan på risken. Vad gäller risker som primärt är av extern karaktär, såsom höga lokalkostnader och brist på bostäder, bör det understrykas att universitetet endast i begränsad utsträckning kan påverka riskexponeringen genom egeninitierade åtgärder.

Universitetets identifierade högrisker och åtgärder 2019–2020

Höga lokalkostnader och brist på ändamålsenliga lokaler

Universitetet riskerar att få brist på ändamålsenliga lokaler samt markant ökade lokalkostnader då Akademiska Hus fortsatt tillämpar principen om marknadsanpassade hyror. Detta kan medföra begränsningar när det gäller utvidgning och utveckling av universitetets utbildning, forskning och övriga verksamhet. Universitetet arbetar med att, utifrån gällande förutsättningar, utveckla lärmiljöer med utgångspunkt i lokalförsörjningsplanen. Åtgärder för att reducera risken har bland annat vidtagits inom ett pilotprojekt om nya lärmiljöer. Frågan om höga lokalkostnader och konsekvenserna av Akademiska Hus hyressättningsprinciper har lyfts av universitetet i dialoger med, och i underlag till, regeringen.

Den uppföljning som universitetet genomfört visar att genomförda åtgärder haft effekt framför allt på risken för brist på ändamålsenliga lokaler. Risken för höga lokalkostnader bedöms kvarstå som en högrisk.

Svårigheter att få studentbostad och bostad till internationella forskare

Det finns en risk för att såväl nationella som internationella studenter och gästforskare väljer bort Stockholms universitet som utbildningsanordnare respektive arbetsgivare på grund av den svåra bostadsmarknaden i Stockholmsområdet. Möjligheten att finna en bostad i Stockholm kan vara avgörande vid rekrytering, särskilt för internationella forskare. Bostadssituationen är komplicerad även för studenter i Stockholm eftersom hyreskostnaderna är höga och det är svårt att ha en trygg och hållbar bostadssituation under hela studietiden. Bostadsbristen utgör också ett hinder för studenter från andra delar av landet att söka sig till staden, vilket bidrar till att en övervägande majoritet av studenterna kommer från Stockholm. För att bidra till att förbättra situationen arbetar universitetet med åtgärder inom ramen för bostadsförsörjningsplanen och verkar för fler studentbostäder i Stockholmsregionen.

Arbetet med att möjliggöra fler bostäder till studenter och forskare är tidskrävande. Planerade åtgärder har genomförts men trots det bedöms risken kvarstå som en högrisk.

Bristande hantering och lagring av forskningsdata
Forskningsdata som skapas i forskningsprojekt ska hanteras på ett säkert sätt under hela forskningsprocessen för att slutligen kunna tillgängliggöras och arkiveras. Forskningsdata utgör en viktig del av universitetets arkiv och ska enligt arkivlagen (1990:782) arkiveras vid universitetet. Detta innebär ett mycket omfattande arbete och det finns risk för att resurserna, både tekniskt och personellt, inte är tillräckliga för att omhänderta, kureras, autentisera och förvara data/dokumentation över tid. Vidare finns risk för brister i att kravställa system samt att utbilda och bistå kärnverksamheten i dessa frågor. För att begränsa riskerna kopplade till hantering och lagring av forskningsdata genomför universitetet ett pilotprojekt för att finna kostnadseffektiva lösningar för att kunna hantera forskningsdata centralt. Vidare söker universitetet samarbeten med andra lärosäten, såväl regionalt som nationellt, för att värna och utveckla forskningsinfrastrukturer.

Infrastrukturfrågor kräver långsiktigt arbete och nationell samordning. Trots genomförda åtgärder bedöms risken kvarstå som en högrisk.

Bristande informationssäkerhet

I en stor organisation som Stockholms universitet finns risk för bristfällig informationssäkerhet då området är komplext och kräver tekniska hjälpmedel och specialistkompetens. Risken kan innebära brister i informationssäkerheten till exempel vad avser sekretess, tillgänglighet, spårbarhet och skydd mot obehörig åtkomst eller förändring, och kan exempelvis leda till förlust av skyddsvärd information och dokumentation. För att reducera risken har universitetet arbetat med att utreda och föreslå en sammanhållen organisering av säkerhetsarbetet vid universitetet. Syftet är att minska antalet enskilda systemlösningar och öka integreringsgraden mellan olika system för att åstadkomma en mer enhetlig användarupplevelse för studenter och medarbetare.

Planerade åtgärder har delvis genomförts. Risken bedöms kvarstå som en högrisk.

Brister i den organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön

För att bidra till att minimera spridningen av coronaviruset gick Stockholms universitet under våren 2020 över till undervisning online och arbete hemifrån. Förändringen påverkar arbets- och studiemiljön för medarbetare och studenter. Faktorer som ökad arbetsbelastning för lärare och brist på sammanhang för studenter kan påverka mående och motivation. Brister medför risk för ohälsa samt försämrade arbets- och studieprestationer, vilket i förlängningen kan påverka arbets- och studieeffektivitet och kvalitet i verksamheten negativt. För att reducera risker genomförs åtgärder genom de etablerade rutiner som finns för arbetsmiljö och studentinflytande, bland annat inom ramen för RALV och lokala råd.

Trots genomförda åtgärder bedöms risken kvarstå som en högrisk.

Låg genomströmning

Risken handlar om att studenter inte genomför och slutför en påbörjad utbildning i tillräckligt hög utsträckning. Låg genomströmning påverkar universitetets resursutnyttjande, effektivitet och kvalitet och många avhopp från en utbildning kan innebära låg effektivitet då stora resurser läggs på studenter som inte tar examen. I samband med övergången till undervisning online under våren 2020 bedömdes risken för låg genomströmning öka. Förändringen ställer nya krav på både lärare och studenter och vissa obligatoriska moment och examinationer är svåra att genomföra på distans. Risken har hanterats genom arbetet med att implementera och vidareutveckla det nya kvalitetsstyrningssystemet för utbildning, utveckla studentinflytandet och verka för att stärka prioriterade miljöer med få studenter eller svag rekrytering. Uppföljningen under hösten 2020 visade inga indikationer på en minskad genomströmning och risken värderas därför åter som en medelrisk. Genomförda åtgärder bedöms ha påverkat risken, men direkt effekt är svår att härleda till respektive åtgärd.

Fusk vid examination

Misstänkt fusk vid examination kan leda till att kursens eller utbildningens kvalitet och rykte försämras och i längden påverka universitetets anseende. Mot bakgrund av att universitetet sett en ökning av

antalet disciplinärenden är risken för fusk vid examination fortsatt aktuell. Övergången till undervisning online under våren 2020 innebar utmaningar att till exempel övervaka examination när salstentamen har ersatts av hemtentamen. Till följd av detta beslutade universitetsstyrelsen i april att höja risknivån till hög. För att begränsa risken har universitetet främst vidtagit åtgärder som syftar till att effektivisera handläggningen av disciplinärenden.

Uppföljningen under hösten 2020 visade svaga samband mellan ökningen av disciplinärenden och övergången till examination online. Omfattningen av fusk vid examination bedöms inte heller vara så omfattande att universitetets anseende försämrats. Risken värderas därför åter som en medelrisk.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande utgår från universitetet som helhet. Det innebär att det i ovanstående genomgångar kan ha framkommit sakförhållanden som behöver ses över och åtgärdas, men inga så väsentliga att de påverkar bedömningen av den interna styrningen och kontrollen som helhet för universitetet. Oavsett hur väl utformad den interna styrningen och kontrollen är kan den inte ge en absolut försäkran om att verksamhetens mål nås. Den kan heller inte garantera att fel eller oegentligheter inte uppkommer. En god intern styrning och kontroll kan endast ge en betryggande säkerhet. Med utgångspunkt i det arbete som genomförts och pågår inom universitetets process för intern styrning och kontroll, gör universitetet bedömningen att de delar som regleras i förordningen om intern styrning och kontroll i allt väsentligt finns på plats. Uppföljning av den interna styrningen och kontrollen sker i stor utsträckning som en integrerad del av universitetets ordinarie processer.

Uppföljning av åtgärder inom ramen för universitetets verksamhetsplanering och riskhantering visar på en bredd av aktiviteter och att dessa i allt väsentligt genomförts enligt plan. Även om effekterna av åtgärderna inte enkelt kan mätas, bidrar åtgärds- och uppföljningsprocessen till att skapa en intern miljö som innebär att universitetet vidtar åtgärder för att hantera riskområden. Genomförda interna och externa granskningar av vidtagna åtgärder samt uppföljning av pågående åtgärder för att hantera riskområden visar inte på att några sakförhållanden föreligger som innebär att den interna styrningen och kontrollen inte är betryggande som helhet.

Utifrån ovanstående gör universitetet den sammanfattande bedömningen att den interna styrningen och kontrollen vid Stockholms universitet har varit betryggande under verksamhetsåret.

Universitetets verksamhet har under året påverkats starkt av coronapandemin. En av effekterna blev ett tillfälligt förbättrat ekonomiskt resultat 2020.
Foto: Ingmarie Andersson

Ekonomiskt resultat och analys

Stockholms universitets resultat visade 2020 ett underskott för fjärde året i rad, men ett avsevärt lägre underskott än de senast föregående åren. Den främsta anledningen till det minskade underskottet är överproduktion inom utbildningsverksamheten och de utbildningssatsningar som riksdagen beslutade om med anledning av coronapandemin. Dessutom har minskade driftskostnader relaterade till resor och konferenser på grund av coronapandemin påverkat resultatet positivt, samtidigt som pandemin också lett till minskningar i uppdragsutbildningen och den bidragsfinansierade forskningen.

Stockholms universitet – övergripande

Anslag enligt regleringsbrev

Universitetets totala tilldelade ramanslag enligt regleringsbrevet ökade med 93 mnkr jämfört med 2019. I det ingår ett nettotillskott om 47 mnkr i takbelopp till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 42 mnkr i ökad basresurs till forskning och utbildning på forskarnivå. Utöver pris- och löneomräkning avser tillskotten fortsatta utökningar av tidigare påbörjade satsningar främst på lärar- och förskolläro-utbildning samt sommarkurser, liksom ett tillskott till basresursen inom forskningen. Universitetets anslag för särskilda åtaganden ökade med 5 mnkr, där ökningen utöver pris- och löneomräkning i stort sett avser den fortsatta utbyggnaden av tolk- och översättarutbildningen. Utöver anslaget har Stockholms universitet 2020 dessutom tilldelats 45 mnkr för de särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutade om enligt vårpropositionen. Den del av dessa som universitetet kunnat nyttja betalades 2020 ut som bidrag från Kammarkollegiets anslag, och syns därför inte i universitetets anslagsintäkter. Medel för de satsningar som fortsätter framåt i tiden ingår dock från och med 2021 i universitetets ramanslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Intäkter och kostnader för Stockholms universitet

Universitetets verksamhet har under året påverkats starkt av coronapandemin, vilket inneburit en annan intäcks- och kostnadsprofil än tidigare år. Nettopåverkan av pandemin på universitetets ekonomi har varit ett tillfälligt förbättrat resultat 2020. Det har varit en stor nedgång i den externt finansierade verksamheten, vilket påverkat både kostnader och intäkter, medan utbildningsproduktionen och intäkterna för denna har varit högre. Driftskostnaderna har minskat, framför allt

resekostnaderna, liksom intäkterna för bland annat uthyrning av lokaler och konferensarrangemang. Istället har kostnader för avsättning till semesterlöneskulden ökat, då semesteruttaget varit lägre än tidigare år.

Resultatet för 2020 visade ett underskott om 86 mnkr, fördelat på ett överskott om 13 mnkr för utbildning på grundnivå och avancerad nivå och ett underskott om 99 mnkr för forskning och utbildning på forskarnivå. Det var fjärde året i rad som universitetet visade ett underskott, även om underskottet 2020 var lägre än både 2019 och 2018. Föregående års underskott var 223 mnkr. Det finns flera anledningar till att underskottet 2020 blev lägre än 2019. De främsta orsakerna är att universitetet överproducerade inom utbildningsverksamheten 2020, till skillnad från tidigare års underproduktion. Samtidigt som de särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutat om under året (hädanefter benämnt särskilda utbildningssatsningar) kunnat omsättas till verksamhet nästan fullt ut. Det beror även på att coronapandemin inneburit att kostnadsutvecklingen, trots ökad utbildningsvolym och ökade anslagsintäkter, i stort sett har stannat av under 2020. Det finns ytterligare faktorer som bidragit till det minskade underskottet, vilka beskrivs i analysen av resultatutvecklingen nedan.

Sammanfattningsvis ökade universitetets intäkter med 2,7 procent, vilket kan jämföras med 3,7 procent 2019. Både uppdragsintäkter och bidragsintäkter (rensat från de särskilda utbildningssatsningarna som ingick i bidragsintäkterna 2020) har minskat, medan anslaget har ökat. Kostnaderna låg på samma nivå som 2019, vilket kan jämföras med ökningen 2019 som var 4,0 procent jämfört med

året innan. Personalkostnaderna ökade men motsvarande minskning av driftkostnaderna gjorde att de totala kostnaderna inte ökade. Driftskostna-

dernas minskning får ses som tillfällig, då den är en följd av förändringar i verksamheten beroende på coronapandemin.

Ekonomisk utveckling för Stockholms universitet 2018 – 2020

Ekonomisk utveckling, totalt (mnr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Anslag	3 301	3 379	3 573
Avgifter och andra ersättningar	423	433	383
Bidrag	1 412	1 512	1 513
Finansiella intäkter	6	6	2
Summa intäkter	5 142	5 330	5 471
Verksamhetens kostnader			
Personal	3 641	3 833	3 955
Lokaler	757	753	778
Övrig drift	780	811	673
Finansiella kostnader	17	8	2
Avskrivningar	144	147	149
Summa kostnader	5 338	5 552	5 557
Resultat från andelar i dotterföretag	1	-1	0
Transfereringar			
Erhållna medel	209	241	312
Lämnade bidrag	-209	-241	-312
Kapitalförändring	-196	-223	-86

Källa: Raindance.

Anslagsintäkterna påverkades positivt av att universitetet överproducerade inom utbildningsverksamheten. Efter att mellan åren 2017 och 2019 underproducerat jämfört med tilldelat takbelopp, presterade Stockholms universitet 2020 en överproduktion om 34 mnr, vilket täcktes av anslagsparande från tidigare års underproduktion.

Utöver detta har Stockholms universitets utbildningar inom ramen för de särskilda utbildnings-satsningarna, påverkat utfallet avseende bidragsintäkter positivt med 39 mnr.

Vändningen av trenden med underproduktion bedöms framför allt bero på att coronapandemins effekter på samhällsekonomin inneburit ett högre söktryck på akademisk utbildning.

Den externt finansierade verksamheten har istället minskat, vilket får ses som en konsekvens av coronapandemin då trenden tidigare varit en årlig

ökning. Minskningen märktes framför allt inom uppdragsutbildningen och den bidragsfinansierade forskningen. Bidragsintäkterna för universitetet som helhet låg på samma nivå som 2019, i och med att de särskilda utbildningssatsningarna 2020 påverkat dessa intäkter positivt. År 2019 ökade bidragsintäkterna med 7,1 procent och den genomsnittliga ökningen de senaste fem åren före 2020 var 5,6 procent, vilket innebär att 2020 års utveckling bröt trenden med ökande bidragsverksamhet. Inom den bidragsfinansierade verksamheten är det forskning som har minskat mest med 55 mnr.

De oförbrukade bidragen, det vill säga externa bidragsmedel som inbetalats men som ännu inte tagits i anspråk, ökade under året med 13 procent och uppgick vid utgången av 2020 till 1 476 mnr. Den genomsnittliga ökningen de senaste fem åren har varit knappt 6 procent. Årets ökning av oförbrukade bidrag tyder på att beviljade bidrag från finansörer inte har minskat nämnvärt, det är

snarare aktiviteten i projekten som begränsats av coronapandemin.

Intäkterna från avgifter och andra ersättningar minskade 2020 med 50 mnkr jämfört med 2019, vilket motsvarar 11,5 procent. I dessa intäkter ingår uppdragsfinansieringen och nedgången för denna finansieringsform uppgick till 33 mnkr. Det ekonomiska utfallet för uppdragsverksamheten analyseras mer detaljerat nedan. En ytterligare bidragande orsak till de minskade intäkterna var coronapandemins påverkan på intäkter från konferenser och hyror, som minskat med 24 mnkr jämfört med 2019.

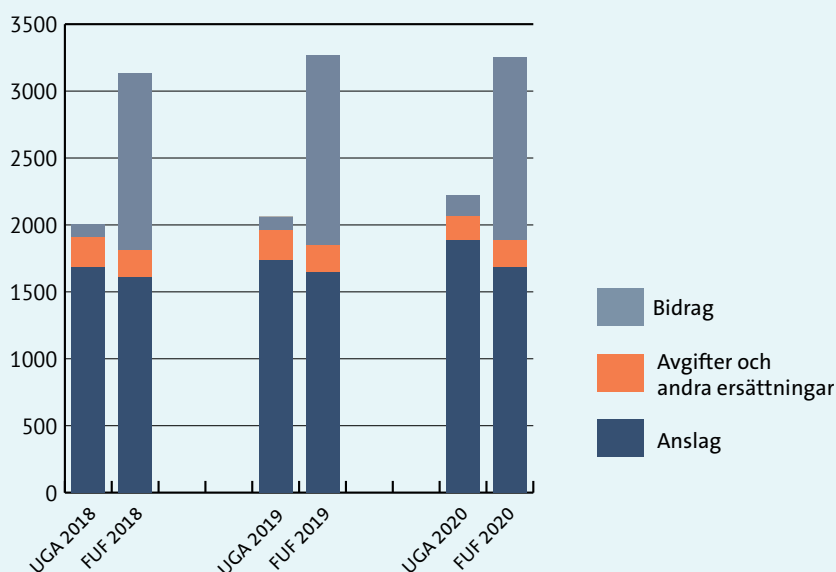
Diagrammet nedan visar utvecklingen av de olika intäktslagen 2018–2020, uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. I diagrammet framgår att intäkterna av anslag för utbildning är ungefär lika stora som anslaget för forskning, men forskning har en avsevärt större andel bidrag.

Räntan hos Riksgälden för in- och utlåning har under 2020 legat nära noll och finansnettot för Stockholms universitet har därför en ytterst marginell påverkan på det ekonomiska resultatet.

Universitetets finansnetto uppgick 2020 till 0 mnkr, då de finansiella kostnaderna och intäkterna var vardera cirka 2 mnkr. Redan 2019 var finansnettot lågt, -2 mnkr.

Den största kostnadsökningen under 2020 avsåg personalkostnader. Dessa ökade med 3,2 procent, vilket innebär att ökningstakten minskat jämfört med 2019, då den var 5,2 procent. De främsta orsakerna till kostnadsökningen var den förmånsbestämda pensionen som ökat med 57 mnkr sedan 2019 vilket motsvarar 17 procent, en ökad avsättning till semesterlöneskulden då antalet sparade semesterdagar ökat med 6 procent, samt en ökning av antalet årsarbetskrafter. Det var lärare och forskarstuderande som ökade i antal, medan den tekniska och administrativa personalen minskade. Resultatet av 2020 års löneförhandlingar blev att lönerna för i stort sett alla personalkategorier har revisionstidpunkt i januari 2021, vilket innebär att de nya avtalen inte medförde några kostnadsökningar 2020. Undantaget är doktorandlöner som räknades upp från och med oktober 2020, till en kostnad om cirka 1 mnkr. Andra faktorer som påverkat personalkostnaderna är ökade lönenivåer i samband med nyrekryteringar och även individuella överenskommelser om löneökningar. Samtidigt

Intäktslag fördelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2018–2020

Källa: Raindance.

har vissa personalkostnader minskat. Bland annat har kostnader för personalens externa kursdeltagande minskat med 13 mnkr och kostnaden för traktamenten med 12 mnkr, vilket får ses som en följd av det kraftigt minskade resandet i och med coronapandemin. Även kostnader för representation och timanställd personal har minskat.

Lokalkostnaderna ökade med 3,3 procent jämfört med 2019 och uppgick till 778 mnkr. Ökningen avser framför allt en nettoeffekt av förändrade hyreskostnader med anledning av nya lokaler, lämnade lokaler och omförhandlade kontrakt samt indexuppräknig av befintliga kontrakt. De delar av inflyttningen till det nybyggda Albano-området som skulle genomförts 2020 görs istället i början av 2021. Hyreskostnader för färdigställda delar av nybyggnationen har dock belastat resultatet 2020. Ökningen av lokalkostnader kommer att fortsätta även 2021 då fler delar av nybyggnationen blir klara för inflyttning.

Universitetets driftskostnader minskade med 138 mnkr eller 17 procent, jämfört med föregående år, något som starkt avviker från de senaste årens ökning. År 2019 var ökningen 4 procent. Anledningen är coronapandemins påverkan på verksamheten, där kostnader för framför allt resor varit

i stort sett obefintliga från april och framåt. För helåret 2020 uppgick dessa kostnader till 27 mnkr, att jämföra med 125 mnkr 2019. Även kostnader för konferenser och representation har minskat drastiskt.

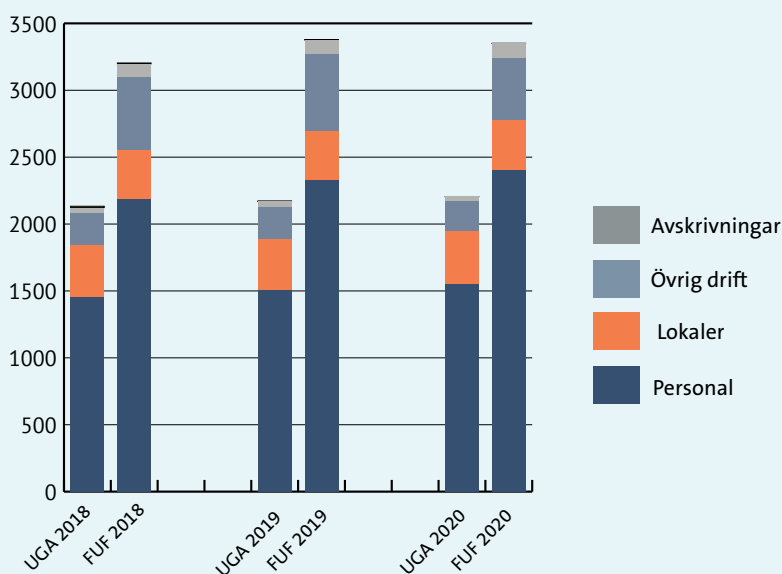
Kostnaderna för avskrivningar uppgick till 149 mnkr, vilket var en marginell ökning med 2 mnkr jämfört med 2019. Avskrivningarna väntas dock öka markant när investeringar i Albano-området börjar skrivas av under 2021.

Diagrammet nedan visar fördelningen på olika kostnadsslag åren 2018–2020, uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå.

Myndighetskapital för Stockholms universitet

Stockholms universitets ackumulerade myndighetskapital inklusive årets resultat hade vid utgången av 2020 minskat till 693 mnkr. Universitetet har i flera år bedrivit ett systematiskt arbete för att strategiskt investera det ackumulerade myndighetskapitalet. Det har till exempel rört sig om centrala satsningar på byggprojekt och lokaler för att säkra den långsiktiga lokalförsörjningen, inte minst investeringar kopplade till nytt campus i Albano.

Kostnadsslag fördelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2018–2020

Källa: Raintance.

De negativa ekonomiska resultaten de senaste åren har dock inneburit att kapitalet minskat i en snabbare takt än planerat. Bland annat med anledning av detta togs under våren 2020 ett beslut om åtgärder för att universitetet ska nå den övergripande målbilden om en ekonomi i balans, vilket kommer att innebära att kapitalets minskningstakt avstannar. Åtgärderna som tagits fram under året avser såväl kostnads- som intäktssidan.

Myndighetskapitalets utveckling under den senaste tioårsperioden uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) redovisas i diagrammet nedan. Där syns tydligt de senaste årens minskning av kapitalet, både inom utbildnings- och forskningsverksamheterna, och den positiva vändning som utbildningsverksamheten visade 2020.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

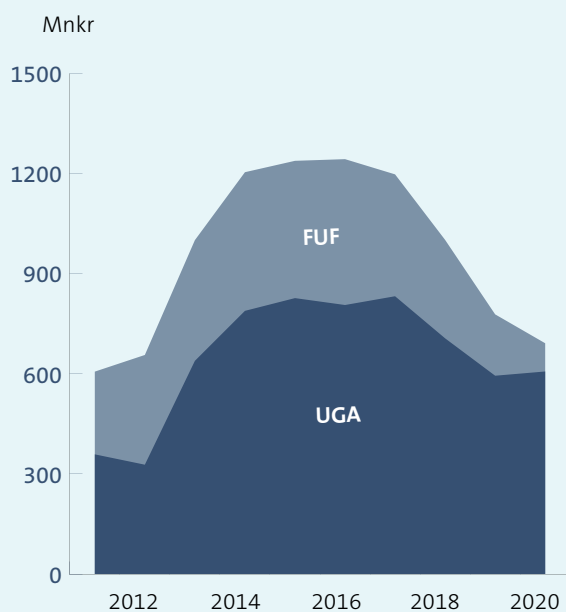
Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Verksamheten utbildning på grundnivå och avancerad nivå gjorde ett överskott om 13 mnkr 2020, vilket kan jämföras med ett underskott på 112 mnkr 2019. Intäkterna uppgick till 2 220 mnkr och har därmed ökat med 7,7 procent från föregående år. Kostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till

2 206 mnkr, och hade en lägre ökningstakt än intäkterna, 1,5 procent.

Av tabellen på nästa sida framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå under perioden 2018–2020. Tabellen följs av en översiktlig analys av Stockholms universitets kostnader och intäkter för verksamhetsgrenen 2020.

Myndighetskapitalets utveckling fördelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2011–2020

Källa: Raindance.

Intäkter, kostnader och ackumulerat myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2018–2020

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 688	1 734	1 886
Avgifter och andra ersättningar	225	227	180
Bidrag	91	97	153
Finansiella intäkter	3	4	0
Summa intäkter	2 007	2 062	2 220
Verksamhetens kostnader			
Personal	1 455	1 503	1 553
Lokaler	387	387	400
Övrig drift	237	238	217
Finansiella kostnader	10	5	1
Avskrivningar	44	40	35
Summa kostnader	2 134	2 173	2 206
Resultat från andelar i dotterföretag	0	-1	
Transfereringar			
Erhållna medel	47	41	52
Lämnade bidrag	-47	-41	-52
Kapitalförändring	-126	-112	13
Akkumulerat myndighetskapital	707	594	607

Källa: Raintance.

Universitetets takbelopp ökade med 47 mnkr jämfört med 2019. I ökningen ingår generell pris- och löneomräkning. Utöver detta tillkommer intäkter av de särskilda utbildningssatsningarna, vilka redovisas som bidragsintäkter istället för anslag. Maximalt belopp för Stockholms universitet uppgick till knappt 45 mnkr, varav nästan 39 mnkr har kunnat nyttjas.

Anslaget för universitetets särskilda åtaganden uppgick till 74 mnkr efter generell pris- och löneomräkning.

Anslagsintäkterna ökade med 152 mnkr jämfört med föregående år. De tre senaste årens underproduktion har 2020 vänts till en överproduktion om 34 mnkr, vilket täcktes av anslagssparande från tidigare års underproduktion. Universitetet har efter 2020 kvar ett anslagssparande på 122 mnkr, som kan användas vid kommande års eventuella överproduktion.

Överproduktionen bedöms huvudsakligen bero på att coronapandemins negativa effekter på arbetsmarknaden inneburit ett högre söktryck på akademisk utbildning.

Avgiftsintäkterna har minskat markant jämfört med föregående år, 47 mnkr. Det var framför allt intäkterna från den uppdragsfinansierade utbildningen som minskade, med 41 mnkr. Detta redovisas närmare i avsnittet rörande uppdragsverksamheten. Även hyresintäkterna och intäkterna från bland annat konferenser har minskat under året.

Bidragsintäkterna på utbildningssidan uppgick 2020 till 153 mnkr, vilket var en ökning med 56 mnkr jämfört med 2019. Av dessa avsåg dock 39 mnkr de särskilda utbildningssatsningarna. Ersättning för 2021 och framåt, för de satsningar som fortsätter, kommer att tilldelas universitetet som anslag. Även verksamheterna kompletterande utbildning utländska för lärare och förskollärare (även kallad ULV – Utländska lärares vidareutbild-

ning) och VAL (Vidareutbildning för obehöriga lärare) har utökats under 2020.

Personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 1 553 mnkr, vilket var en ökning med 50 mnkr relativt 2019 års utfall. Lokalkostnaderna har ökat med 13 mnkr och uppgick till 400 mnkr. Ökningen var bland annat en effekt av hyreskostnader för delar av Albano-området. Driftskostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå har däremot minskat med 21 mnkr, där resor och konferenser stod för i stort sett hela minskningen, vilket till övervägande del berodde på coronapandemins påverkan.

Fördelningen på olika intäkts- och kostnadsslag åskådliggörs i stapeldiagram tidigare i avsnittet.

Uppdragsverksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Med uppdragsverksamhet avses här uppdragsutbildning samt beställd utbildning från andra lärosäten. Tabellen nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för uppdragsverksamheten inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

fördelar sig på olika intäkts- och kostnadsposter. Universitetets uppdragsverksamhet på utbildningsidan utgjorde 3,5 procent av de totala intäkterna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, vilket var en minskning från förra årets 5,7 procent. Minskningen bedöms vara en effekt av coronapandemin. Intäkterna för uppdragsverksamheten uppgick 2020 till 77 mnkr och kostnaderna till 78 mnkr. Det var främst från Skolverket och från Arbetsförmedlingen som intäkterna var lägre.

Trots att intäkterna minskade från 65 mnkr 2019 till 38 mnkr 2020 var Skolverket, liksom föregående år, den största uppdragsgivaren och stod för ungefär hälften av intäkterna inom uppdragsutbildningen.

Myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Det ackumulerade myndighetskapitalet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick vid utgången av 2020 till 607 mnkr och har således ökat med 2 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring under den senaste tioårsperioden redovisas i diagram i det tidigare avsnittet om universitetet som helhet.

Intäkter och kostnader för uppdragsverksamheten inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2018–2020

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå: Uppdragsutbildning (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Avgifter och andra ersättningar	125	118	77
Summa intäkter	125	118	77
Verksamhetens kostnader			
Personal	74	69	41
Lokaler	4	8	2
Övrig drift	52	53	35
Finansiella kostnader	0	0	0
Avskrivningar	0	0	0
Summa kostnader	131	129	78

Källa: Mercur.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå

Verksamheten forskning och utbildning på forskarnivå gjorde ett underskott om 99 mnkr 2020, vilket var en förbättring av resultatet med 12 mnkr jämfört med 2019. Intäkterna uppgick till 3 252 mnkr vilket var en minskning med en halv procent jämfört med föregående år. Kostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå minskade ännu mer, med 0,8 procent, och uppgick 2020 till 3 351 mnkr.

Av tabellen nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för forskning och utbildning på forskarnivå under perioden 2018–2020. Tabellen följs av en översiktlig analys av Stockholms universitets kostnader och intäkter för verksamhetsgrenen 2020.

Universitetets intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå kommer från olika finansieringskällor, där anslagsintäkter 2020 utgjorde 52 procent av de totala intäkterna och bidragsintäkter 42 procent.

Anslagsintäkterna ökade med totalt 42 mnkr jämfört med 2019 medan avgiftsintäkterna minskade med 3 mnkr. Den stora minskningen avsåg dock bidragsverksamheten, som för första gången på flera år minskat i omfattning, då coronapandemin i stor utsträckning haft en negativ påverkan på möjligheterna att bedriva verksamhet. Årets intäkter minskade med 55 mnkr, motsvarande 4 procent, till 1 360 mnkr.

Av bidragsintäkterna svarade forskningsråden för 47 procent vilket, trots en minskning med mer än 50 mnkr, gjorde dem till den största kategorin av bidragsgivare. Vetenskapsrådet var den enskilt största finansiären, trots en minskning sedan förra året, och stod 2020 för en knapp tredjedel av totalen. Bidragsintäkterna från olika stiftelser utgjorde cirka 18 procent av de totala bidragsintäkterna under 2020. Även dessa intäkter har minskat något i omfattning under 2020. Inom kategorin stiftelser utmärkte sig Knut & Alice Wallenbergs stiftelse fortsatt som en stor finansiär.

Intäkter, kostnader och ekonomisk utveckling för forskning och utbildning på forskarnivå för 2018–2020

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 613	1 645	1 687
Avgifter och andra ersättningar	198	206	203
Bidrag	1 321	1 415	1 360
Finansiella intäkter	2	3	2
Summa intäkter	3 134	3 269	3 252
Verksamhetens kostnader			
Personal	2 186	2 330	2 402
Lokaler	369	366	378
Övrig drift	542	573	456
Finansiella kostnader	7	3	1
Avskrivningar	100	107	114
Summa kostnader	3 205	3 379	3 351
Resultat från andelar i dotterföretag	0	0	0
Transfereringar			
Erhållna medel	161	199	261
Lämnade bidrag	-161	-199	-261
Kapitalförändring	-70	-111	-99
Akkumulerat myndighetskapital	295	184	85

Källa: Raindance.

Personalkostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå uppgick till 2 402 mnkr 2020, vilket var en ökning med 72 mnkr, motsvarande 3 procent, jämfört med 2019. Det innebar en halverad ökningstakt jämfört med förra året. Personalkostnaderna har inte minskat i samma omfattning som den bidragsfinansierade verksamheten, vilket fått till följd att personalkostnaderna i större utsträckning än förra året belastat anslaget och därmed påverkat det ekonomiska resultatet.

Årets lokalkostnader uppgick till 378 mnkr vilket var en ökning med 12 mnkr. Även för forskningsverksamheten berodde detta till stor del på ökade hyreskostnader för delar av Albano-området.

Minskningen av driftskostnaderna märktes tydligt inom forskning och utbildning på forskarnivå där dessa kostnader minskade med 117 mnkr, motsvarande 20 procent, jämfört med föregående år. Detta berodde till övervägande del på coronapandemins påverkan på verksamheten, främst uteblivna resor

och konferenser, inom både den externt finansierade och den anslagsfinansierade verksamheten.

Fördelningen på olika intäkts- och kostnadslag åskådliggörs i stapeldiagram tidigare i avsnittet.

Uppdragsverksamhet inom forskning och utbildning på forskarnivå

Universitetet bedriver forskning på uppdrag av statliga myndigheter och företag inom det privata näringslivet. Uppdragsforskningen utgjorde 3 procent av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå och uppgick 2020 till 106 mnkr, vilket var en ökning med 8 mnkr, i jämförelse med föregående år. Skolverket stod för 45 mnkr, vilket motsvarade 46 procent av uppdragsintäkterna. Skolverket var därmed den enskilt största uppdragsgivaren även inom forskningen. Tabellen nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för uppdragsverksamheten inom forskning och utbildning på forskarnivå fördelar sig på olika intäkts- och kostnadsposter.

Intäkter och kostnader för uppdragsverksamheten inom forskning och utbildning på forskarnivå 2018–2020

Forskning och utbildning på forskarnivå: Uppdragsforskning (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Avgifter och andra ersättningar	93	98	106
Summa intäkter	93	98	106
Verksamhetens kostnader			
Personal	56	60	62
Lokaler	2	2	3
Övrig drift	41	46	43
Finansiella kostnader	0	0	0
Avskrivningar	0	0	0
Summa kostnader	99	108	108

Källa: Mercur.

Myndighetskapital för forskning och utbildning på forskarnivå

Det ackumulerade myndighetskapitalet för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick vid utgången av 2020 till 85 mnkr, vilket var en

minskning med 54 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring under den senaste tioårsperioden redovisas i diagram i det tidigare avsnittet om universitetet som helhet.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet

Anslagsmedel får tas i anspråk för samfinansiering av bidragsprojekt eller liknande verksamhet inom ramen för universitetets verksamhetsområden, om ändamålet med anslaget inte hindrar detta.

Av tabellen nedan framgår i vilken omfattning anslagsmedel använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet under åren 2018–2020.

Anslagsmedel som samfinansierat bidragsfinansierad verksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) respektive forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2018–2020

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	2018		2019		2020	
	UGA	FUF	UGA	FUF	UGA	FUF
Anslagsmedel som använts för att samfinansiera bidragsverksamhet (mnkr)	2,1	66,8	3,5	76,5	3,5	100,8
Andel av den totala finansieringen i bidragsverksamheten (%)	2,6	4,8	3,8	5,1	2,4	6,9

Källa: Rainedance.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex

Stockholms universitet har medgivande från regeringen att förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Den genomsnittliga avkastningen för donationsmedel i förhållande till marknadsindex framgår av tabellen nedan.

(54 procent) var placerade i aktiefonder samt 11,9 mnkr (46 procent) i räntefonder. Medlen förvaltas diskretionärt av SEB.

Donationernas sammanlagda marknadsvärde per 31 december 2020 var 25,7 mnkr varav 13,8 mnkr

Under 2020 har donationens kostnader för förvaltningen varit 115 tkr, varav 97 tkr till externa förvaltare och 18 tkr till administration vid Stockholms universitet.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex under åren 2018–2020

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	2018	2019	2020
Genomsnittlig avkastning för donationsmedel (%)	-4,2	20,8	7,6
Marknadsindex (%)	-4,6	16,3	8,5

Källa: Index OMRX Bond All 1–3 Y och OMX Stockholm Total Return Index.

Stockholms universitet

Magisterpromotion

Johanna 😊

Program

- Stockholms universitet, rektor, professor Arvid Söderberg-Walding
- Stockholms universitets studentkår, ordförande Sofia Holmström
- Internska fakultetens ordförande, professor Terken Späak
  - Korta magisterprataren
- Juristexamen
- Hälsning från Juridiska Binnings
- Sång av Stockholms universitetskör
- Humanistiska fakultetens ordförande, professor Kim Boman
  - Filosofiska magisterexamen
  - Filosofiska magisterexamen
- Granddiplomen
- Läraren

För första gången i universitetets historia genomfördes digitala magisterpromotioner, direktsända från Aula Magna. Drygt 620 personer deltog och nybakade magistrar presenterades med namn och bild.
Foto: Ingmarie Andersson

SciLifeLab (Science for Life Laboratory) är en nationell forskningsinfrastruktur för molekylära biovetenskaper med fokus på hälsa och miljö, till exempel forskning kring covid-19. SciLifeLab drivs gemensamt av KI, KTH, Stockholms universitet och Uppsala universitet och fyllde tio år under 2020. Foto: Johan Spinnell

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)		2020-01-01– 2020-12-31	2019-01-01– 2019-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	3 573 124	3 379 302
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	382 981	432 690
Intäkter av bidrag	Not 3	1 513 298	1 511 897
Finansiella intäkter	Not 4	1 996	6 126
Summa intäkter		5 471 399	5 330 015
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-3 955 172	-3 833 105
Kostnader för lokaler	Not 6	-777 961	-753 007
Övriga driftskostnader	Not 7	-672 971	-811 123
Finansiella kostnader	Not 8	-1 724	-8 088
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 12–14	-149 460	-146 643
Summa kostnader		-5 557 288	-5 551 966
Verksamhetsutfall		-85 889	-221 951
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	Not 16		-994
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		58 444	54 101
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		125 128	105 125
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	Not 9	128 561	81 474
Lämnade bidrag	Not 10	-312 133	-240 700
Saldo transfereringar		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	Not 11	-85 889	-222 945

Balansräkning

(tkr)		2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	Not 12	1 629	3 210
Summa immateriella anläggningstillgångar		1 629	3 210
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 13	222 663	177 674
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	Not 14	592 299	549 176
Pågående nyanläggningar	Not 15	19 364	36 947
Summa materiella anläggningstillgångar		834 326	763 797
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	Not 16	2 088	2 953
Andra långfristiga värdepappersinnehav	Not 17	25 643	25 363
Summa finansiella anläggningstillgångar		27 731	28 316
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		19 030	18 643
Fordringar hos andra myndigheter	Not 18	111 874	102 854
Övriga kortfristiga fordringar	Not 19	356	581
Summa kortfristiga fordringar		131 260	122 078
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		228 325	230 236
Upplupna bidragsintäkter		314 756	306 728
Övriga upplupna intäkter		11 711	13 064
Summa periodavgränsningsposter	Not 20	554 792	550 028
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 21	-122 417	-156 831
Summa avräkning med statsverket		-122 417	-156 831
Kassa och bank			
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 22	2 053 157	2 164 661
Kassa och bank	Not 23	2 667	2 744
Summa kassa och bank		2 055 824	2 167 405
SUMMA TILLGÅNGAR		3 483 145	3 478 003

KAPITAL OCH SKULDER		2020-12-31	2019-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital		11 194	10 106
Donationskapital		89 925	89 925
Resultatandelar i hel- och delägda företag		0	3 947
Balanserad kapitalförändring		779 130	1 001 081
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-85 889	-222 945
Summa myndighetskapital	Not 24	794 360	882 114
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 25	6 843	10 333
Övriga avsättningar	Not 26	23 423	15 927
Summa avsättningar		30 266	26 260
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 27	540 670	533 715
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 28	143 127	162 009
Leverantörsskulder		73 829	178 741
Övriga kortfristiga skulder	Not 29	60 982	65 349
Depositioner		14	14
Summa skulder m.m.		818 622	939 828
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		279 570	239 655
Oförbrukade bidrag	Not 30	1 476 289	1 305 736
Övriga förutbetalda intäkter		84 038	84 410
Summa periodavgränsningsposter	Not 31	1 839 897	1 629 801
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		3 483 145	3 478 003

ANSVARSFÖRBINDELSER	2020-12-31	2019-12-31
Åtaganden lokalfrågor		
Om universitetet beslutar att inte fullfölja projekten äger avtalsparten rätt att fakturera samtliga nedlagda kostnader för projekten samt påslag om 8 procent.	12 902	11 734
Om universitetet beslutar att säga upp avtalet senast den 2020-05-31 och endast för avflyttning, äger avtalsparten rätt att fakturera ett belopp motsvarande två årshyror.	0	9 935
Totalt belopp vid 100 procents fakturering av förgäveskostnader inklusive hyror	12 902	21 669

Förändring av ansvarsförbindelser per 2020-12-31 jämfört med 2019 beror främst på att vi inte har några ansvarsförbindelser gällande hyror.

Anslagsredovisning

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disp. belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp*
Utgiftsområde 16							
Utbildning och universitetsforskning							
16:02:009 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (a)	156 831	1 812 675	0	0	1 969 506	-1 847 089	122 417
001 Takbelopp	156 831	1 812 675	0	0	1 969 506	-1 847 089	122 417
16:02:010 Forskning och utbildning på forskarnivå (a)		1 709 980	0	0	1 709 980	-1 709 980	0
004 Basresurs		1 709 980	0	0	1 709 980	-1 709 980	0
16:02:065 Särskilda medel till universitet och högskolor (a)		74 499	0	0	74 499	-74 499	0
008 Nationellt resurscentrum i kemi (a)		1 442	0	0	1 442	-1 442	0
009 Tolk- och översättarutbildning (a)		22 276	0	0	22 276	-22 276	0
010 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare (a)		8 910	0	0	8 910	-8 910	0
011 Stöd till studenter med funktionshinder inkl. teckentolkning		36 134	0	0	36 134	-36 134	0
012 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov (a)		2 514	0	0	2 514	-2 514	0
028 Idébanksmedel (a)		1 000	0	0	1 000	-1 000	0
043 Lärarutbildning i minoritetsspråk (a)		2 223	0	0	2 223	-2 223	0
Summa utgående överföringsbelopp exkl. obetecknade anslag	156 831	3 597 154	0	0	3 753 985	-3 631 568	122 417
Summa obetecknade anslag (överförs ej)							
Summa	156 831	3 597 154	0	0	3 753 985	-3 631 568	122 417*

a = Ramanslag.

* Universitet uppvisar ett anslagssparande om 122 417 tkr.

Finansiella villkor

Utgiftsområde 16

Utbildning och universitetsforskning

2:9 *Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)*

2:9 ap. 1 Takbelopp (ram)

Anslagsbelastningen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i fråga om det senast avslutade räkenskapsåret ska redovisas i årsredovisningen.

Ersättningen för helårsstudenter och helårsprestationer beräknas på grundval av redovisning i studieregistret, Ladok. Vid beräkning av ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer ska lärosätet använda de ersättningsbelopp som anges i regleringsbrevet i fråga för det senast avslutade räkenskapsåret. För eventuella helårsprestationer som har genomförts föregående år i december och som inte tidigare har ersatts av staten ska i stället ersättningen beräknas utifrån de belopp som tillämpades föregående räkenskapsår.

Eventuell skillnad mellan avräknade överföringar till räntekontot och den slutliga anslagsbelastningen redovisas som ett anslagssparande.

Om redovisning sker av fler helårsstudenter och helårsprestationer än vad som kan ge ersättning inom takbeloppet, kan sådan överproduktion sparas till följande budgetår utan regeringens särskilda medgivande. Stockholms universitet har ingen anslagskredit.

Ränteintäkter – som erhållits på räntekonto och som hänför sig till anslagssparande för budgetåret 2020 – som inte får behållas ska beräknas från budgetårets utgång och fram till dess betalning sker. Denna ska ske senast när årsredovisningen är upprättad.

Universitetet uppvisar ett anslagssparande om 122 417 tkr vilket är under tio procent av tilldelat takbelopp.

2:10 *Forskning och utbildning på forskarnivå (ramanslag)*

2:10 ap. 4 Basresurs (ram)

Medel får disponeras fritt utan begränsning till vetenskapsområden. I anslaget ingår medel för strategiska forskningsområden (havsmiljöforskning

10 821 tkr, klimatforskning 20 414 tkr) samt medel för ett nätverk för Europaforskning i juridik.

Stockholms universitet bemyndigas med anledning av medlemskap i EIT Digital under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) att under 2019–2022 besluta om en årlig medlemsavgift på högst 400 tkr (i enlighet med beslut om vårandringsbudgeten 2019).

2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor (ramanslag)*

2:65 ap. 8 Nationellt resurscentrum i kemi. Avser verksamhet i Nationellt resurscentrum i kemi under 2020. Linköpings universitet ska svara för en samordning av de verksamheter som bedrivs vid de nationella resurscentrumen i biologi, fysik respektive kemi vid Uppsala universitet, Lunds universitet respektive Stockholms universitet samt vid det egna resurscentrumet i teknik (U2014/01602/S med flera). Stockholms universitet ska samarbeta med Linköpings universitet i samordningen av verksamheterna.

2:65 ap. 9 Tolk- och översättarutbildning.

9 791 tkr avser den utbyggnad av tolk- och tolkläroverutbildningen som inleddes 2018. Stockholms universitet ska redovisa utbyggnaden i årsredovisningen för 2020.

2:65 ap. 10 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare.

2:65 ap. 11 Stöd till studenter med funktionshinder inklusive teckentolkning.

2:65 ap. 12 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov.

2:65 ap. 43 Lärarutbildning i minoritetsspråk.

2:65 ap. 28 Idébanksmedel. Stockholms universitet bemyndigas att under 2020 utbetala ett kapitaltillskott på högst 1 000 tkr till holdingbolaget som är knutet till universitetet i enlighet med beslut om budgetproposition för 2020.

Kapitaltillskottet ska finansiera kostnader för de så kallade idébankerna. Idébankens verksamhet, kostnader och inriktning ska framgå av bolagens årsredovisning.

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslagen. Anslagen avräknas i samband med överföringen.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med regleringsbrev samt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB).

Universitetets redovisning följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt förordning (1993:1153) om redovisning av studier med mera vid universitet och högskolor.

Redovisningen vid universitetet följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till FÅB:en.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Undantag från vissa bestämmelser för universitet och högskolor i regleringsbrevet (bilaga 1)

- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonton i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätets räntekonto i Riksgäldskontoret.
- Vidare medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra såväl överproduktion som outnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabell 2 i avsnitt 3 Väsentliga uppgifter där det även framgår vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.

- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av
  - låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
  - beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.
- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från ickestatliga givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Vidare medges Stockholms universitet rätt att förvalta donationsmedel i aktier och andra värdepapper enligt 12 § första stycket donationsförordningen (1998:140). Universitetet får även uppdra åt någon annan att placera dessa medel i enlighet med 12 § andra stycket. Universitetet ska i årsredovisningen redovisa hur avkastningen har utvecklats i förhållande till marknadsindex.
- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än tio procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder, förutom finansiella anläggningstillgångar, har värderats till anskaffningsvärde. Finansiella anläggningstillgångar har portföljvärderats.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar utgörs främst av anskaffningar avseende förvärvade licenser samt rättigheter, oftast dataprogram. Aktivering kan ske om anskaffningsvärdet överstiger 10 tkr och den ekonomiska livslängden är minst fem år.

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och med en ekonomisk livslängd på minst tre år redovisas som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar avskrivs enligt nyttjandetid med följande avskrivningstider:

- 3 år Datorer och kringutrustning
- 5 år Kontorsmaskiner och utrustning, inventarier, fordon, med mera
- 10 år Byggnadsinventarier och förbättringsutgift annans fastighet
- 25 år Fartyg och skepp

För konstföremål tillämpas ingen avskrivning.

Av Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 5 kap. 1 § FÅB framgår att om en sammansatt anläggningstillgång har betydande delar eller komponenter som förväntas förbrukas i annan takt än den totala tillgången, ska komponenterna delas upp och skrivas av var för sig utifrån respektive komponents nyttjandeperiod. För universitetet kan detta vara tillämpligt när det gäller anläggningstillgångar inom fartyg och skepp samt anläggningar inom forskningsinfrastruktur. Stockholms universitet bedömer att befintliga anläggningstillgångar, som skulle kunna falla under tillämpningen av komponentavskrivning, inte innehåller komponenter som förväntas förbrukas i annan väsentlig takt än den totala tillgången.

Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper har portföljvärderats. I de fall nedskrivning behöver göras i samband med denna värdering sker detta efter individuell prövning till det lägsta av bokfört värde och marknadsvärde.

Under finansiella anläggningstillgångar redovisas aktier och aktieägartillskott i Stockholms universitet Holding AB. Vid värderingen av aktier och andelar i hel- eller delägda företag har anskaffningsvärdemetoden tillämpats i enlighet med 5 kap. 7 § i FÅB. Anskaffningsvärdemetoden innebär att en anläggningstillgång redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet motsvaras av det ackumulerade kapital som staten har tillfört företaget. Nedskrivning kan bli aktuellt att göra om statens tillförda kapitaltillskott har förbrukats (5 kap. 7 § FÅB). Om det egna kapitalet i bolaget understiger myndighetens värde av bolaget under balansposten andelar i hel- och delägda företag ska anskaffningsvärdet fastställas till det lägre beloppet.

Redovisning enligt anskaffningsmetoden gäller från och med 2020 enligt beslut av regeringen. Tidigare gällde redovisning enligt kapitalandelsmetoden. Den innebar att värdet av aktierna/andelarna ökades respektive minskades i samma mån som företagets egna kapital förändrades. Under 2020 har bolaget tillförts ett kapitaltillskott från staten i form av så kallade idébanksmedel på 1 000 tkr, vilket gör att värdet av anläggningstillgången ökar med detta belopp till 2 088 tkr.

Fordringar och skulder

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Osäkra fordringar har bedömts individuellt. I de fall faktura eller motsvarande handling inkommit efter fastställd brytdag eller där fordrings- eller skuldbeloppet inte är känt vid brytdagen, redovisas beloppet som periodavgränsningspost.

Periodavgränsningsposter

Periodiseringar innebär att kostnader och intäkter hänförs till det år som de avser. I allt väsentligt har periodiseringar skett för till exempel leverantörsfaktura, semesterlöneskuld, avgifter samt intäkter som värderats utifrån nedlagda kostnader efter prövning av fordrans giltighet mot finansiär. Beloppsgränsen för periodiseringar uppgår till 50 tkr.

Utländska valutor

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. Behållning på EUR-konto per den 31 december 2020 har värderats till balansdagens kurs.

Externmedelsfinansierade projekt

I den löpande redovisningen bokförs inbetalda medel för bidragsprojekt (förskott) som en skuld till finansiären. Kostnader som avser projektet ska bokföras löpande när de uppstår. För bidragsfinansierade projekt bokförs vid varje månads slut intäkter motsvarande månadens kostnader, vilket medför att de bidragsfinansierade projekten som löper under året har ett resultat på noll kronor. Vid bokslutet redovisas oförbrukade bidrag under periodavgränsningsposter på skuldsidan i balansräkningen. Alla bidragsprojekt kontrolleras årligen för att fastställa att de har ett underliggande kontrakt med dispositionstid för medlen efter den 31 december.

I de fall kostnaderna under året har varit större än inbetalda medel har universitetet en fordran på finansiären, och denna bokförs på tillgångssidan i balansräkningen under periodavgränsningsposter.

I uppdragsprojekt bokförs intäkter och kostnader löpande under året. För uppdragsprojekt som pågår över årsskiftet bokförs resultatet som periodiseringspost på tillgångs- respektive skuldsidan i balansräkningen. Uppdragsprojekt som slutförts under året resultatförs.

Transfereringar

Universitetet redovisar transfereringar enligt Ekonomistyrningsverkets rekommendationer. Som transfereringar redovisas bland annat stipendier och lämnade bidrag samt de intäkter som erhållits för att finansiera transfereringarna, där antingen givaren till universitetet och/eller mottagaren från universitetet är en statlig part.

Avstämning av mellanhavanden med andra statliga myndigheter

Vid inrapportering till statsredovisningen ska varje transaktion till annan statlig myndighet kunna särredovisas. Erhållna bidrag och avgifter samt givna bidrag och köp ska redovisas och stämmas av med varje statlig motpart för belopp överstigande 1 000 tkr. För fordringar och skulder över årsskiftet gäller att belopp över 100 tkr ska stämmas av. Stockholms universitet har i sin kodsträng en unik kod för varje myndighet och en gemensam kod för samtliga övriga motparter för att kunna särskilja dessa transaktioner. Efter årets

avstämning med andra statliga myndigheter har universitetet inga oförklarade differenser.

Fullkostnadsmodell

Universitetet tillämpar lönebaserad fördelning av indirekta kostnader, det vill säga den modell som Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har rekommenderat lärosäten att använda.

Övriga väsentliga uppgifter*Stockholms universitet Holding AB*

Från och med 1 januari 1998 utövar Stockholms universitet sin roll som företrädare för staten som ägare i Stockholms universitet Holding AB och dess helägda bolag. Bolaget äger helt eller delvis aktier i 24 bolag, varav två dotterbolag, två intressebolag och 20 bolag, där innehavet är mindre än 20 procent.

Förvaltning av stiftelser

I enlighet med stiftelselagen (1994:1220) bröts de fonder och samförvaldade donationer som är att betrakta som stiftelser och därmed egna juridiska personer ut ur universitetets redovisning den 1 januari 1997. Utanför universitetets redovisning finns 136 anknutna stiftelser vilka avger separata årsredovisningar.

Marknadsvärdet av det förvaltade kapitalet uppgår till 577 584 tkr per den 31 december 2020. Bidrag och stipendier som beviljats under 2020 är 13 788 tkr. Totalavkastningen 2020 på stiftelsernas kapital var 7,3 procent. Förvaltningen av universitetets stiftelser regleras av en placeringspolicy som fastställs av universitetsstyrelsen varje år. Det förvaltade kapitalet bestod vid utgången av året av svenska aktiefonder 47 procent, utländska aktiefonder 7 procent och ränteplaceringar 46 procent.

Universitetet handhar förvaltningen av de anknutna stiftelserna. Denna förvaltning har under 2020 haft kostnader på 1 300 tkr (1 663 tkr 2019) varav personalkostnaderna är 801 tkr (1 195 tkr 2019). Ersättning från stiftelserna uppgår till 1 300 tkr (1 738 tkr 2019).

Noter till resultat- och balansräkning

(Belopp i tkr)

NOT 1 INTÄKTER AV ANSLAG	2020-12-31	2019-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 886 152	1 734 353
Forskning och utbildning på forskarnivå	1 686 972	1 644 949
Summa intäkter av anslag	3 573 124	3 379 302

NOT 2 INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2020-12-31	varav inom staten	2019-12-31	varav inom staten
Intäkter enligt § 4 avgiftsförordningen*				
Kompendier	122	0	232	0
Övrigt material	657	66	4 024	2 633
Lokaler	6 616	1 983	7 898	608
Konferenser	5 097	2 835	21 180	8 160
Rikstest m.m.	1 720	0	2 050	0
Konsulttjänster	26 633	22 660	24 602	18 546
Resurssamordning	21 050	19 800	19 958	19 958
Summa	61 895	47 344	79 944	49 905

Intäkter enligt regleringsbrev	2020-12-31	2019-12-31
Uppdragsutbildning	73 313	118 420
Uppdragsforskning	106 554	97 900
Upplåtande av bostadslägenhet	33 844	36 302
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	39 102	30 368
Högskoleprovet	5 476	8 622
Beställd utbildning	3 795	2 293
Summa	262 084	293 905

Övriga intäkter	2020-12-31	2019-12-31
Övriga intäkter i verksamheten	59 002	58 841
Summa	59 002	58 841

Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	382 981	432 690
--	----------------	----------------

* Intäkter av avgifter och andra ersättningar för 2020 har minskat med 49 709 tkr jämfört med 2019, vilket främst beror på minskade intäkter från uppdragsutbildning och konferenser på grund av pandemin.

Särredovisning av tjänsteexport	2020-12-31	2019-12-31
Intäkter	50 494	40 679

Från och med 2017 särredovisar universitetet intäkter av tjänsteexport enligt rekommendation från Högskolornas forum för redovisningsfrågor (HFR). Tjänsteexport är sådana tjänster som inom eller utom riket tillhandahålls till avnämare i utlandet.

NOT 3 INTÄKTER AV BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Bidragsintäkter per finansiärsgrupp		
Forskningsråd	630 959	684 442
Organisationer liknande forskningsråd	84 932	88 313
Sektorsorgan	44 648	49 953
Övriga statliga myndigheter	291 893	213 062
Kommuner	602	1 128
Regioner	3 829	10 021
Svenska stiftelser och ideella föreningar	247 364	261 313
Svenska företag	16 086	19 028
Affärsdrivande verk	50	283
EU-program	140 395	127 980
Nordiska finansiärer	28 414	27 441
Utländska finansiärer utom Norden	24 126	28 933
Summa intäkter av bidrag*	1 513 298	1 511 897

* De totala bidragsintäkterna för 2020 ligger i paritet med förra året. Skillnader mellan åren avser en minskning av bidrag från Vetenskapsrådet och en ökning av bidrag från Kammarkollegiet avseende särskilda satsningar från regeringen.

NOT 4 FINANSIELLA INTÄKTER	2020-12-31	2019-12-31
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgäldskontoret	26	1 325
Övriga finansiella intäkter	1 970	4 801
Summa finansiella intäkter	1 996	6 126

* De finansiella intäkterna är lägre än föregående år på grund av att universitetet 2019 bytte kapitalförvaltare, vilket innebar att när innehavet hos den tidigare kapitalförvaltaren försåltes genererades en reavinst om 4 388 tkr. Ränteintäkterna är lägre än föregående år, medan intäkter för realiserade värdeökningar på långsiktiga värdepapper är högre.

NOT 5 KOSTNADER FÖR PERSONAL	2020-12-31	2019-12-31
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	2 568 956	2 498 721
– varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	8 825	7 840
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	1 349 672	1 266 767
Övriga personalkostnader (t.ex. företagshälsovård, traktamenten, kurs- och konferensavgifter)	36 544	67 617
Summa kostnader för personal*	3 955 172	3 833 105

* Personalkostnader har ökat med 122 mnkr jämfört med 2019 och beror på fler anställda, löneökningar, högre arbetsgivaravgifter – som en konsekvens av löneökningar – samt högre pensionskostnader. Övriga personalkostnader har minskat med 31 mnkr på grund av lägre traktamente och kursavgifter som en effekt av pandemin.

NOT 6 KOSTNADER FÖR LOKALER	2020-12-31	2019-12-31
Hyror exkl. mediakostnader	705 734	671 875
Mediakostnad (el, värme, gas, kyla, vatten)	16 250	19 098
Lokalvårdskostnad (externt utförd), renhållning, bevakning och övriga lokalkostnader	55 977	62 034
Summa kostnader för lokaler*	777 961	753 007

* Ökningen av lokalkostnader beror på att lokaler tillkommit, befintliga kontrakt omförhandlats och på indexuppräknning av befintliga kontrakt.

NOT 7 ÖVRIGA DRIFTSKOSTNADER	2020-12-31	2019-12-31
Konsulttjänster	175 013	168 006
Material	129 936	136 055
Resor	26 874	125 027
Övriga tjänster	109 509	117 421
Böcker, tidskrifter och övriga publikationer	68 729	68 757
Datatjänster	74 255	75 230
Övriga driftskostnader	59 553	87 343
Reparationer och underhåll	29 102	33 284
Summa övriga driftskostnader*	672 971	811 123

* Skillnaden mellan åren beror främst på lägre resekostnader på grund av pandemin.

NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER	2020-12-31	2019-12-31
Räntekostnader på räntekonto i Riksgäldskontoret	104	5 739
Övriga finansiella kostnader	1 620	2 349
Summa finansiella kostnader*	1 724	8 088

* Skillnaden mellan åren beror på att Riksgälden haft nollränta sedan 2020-01-08. Räntenivåerna har varit lägre i jämförelse med år 2019.

NOT 9 ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse	41 054	36 095
Medel från EU:s institutioner	26 566	8 813
Medel från internationella organisationer	24 599	12 074
Riksbankens Jubileumsfond	19 115	13 867
Marianne & Marcus Wallenbergs Stiftelse	5 896	*
Medel från övriga*	3 764	5 176
Medel från kommuner och regioner	1 789	1 024
Göran Gustafssons Stiftelse	1 490	1 522
Torsten & Ragnar Söderbergs stiftelser	1 141	*
Olle Engkvists stiftelse	1 140	*
RMC cancerfonder	936	1 919
Medel från privata företag	637	584
Stiftelsen för strategisk forskning	434	400
Summa övriga erhållna medel för finansiering av bidrag**	128 561	81 474

* I Medel från övriga ingick år 2019 Marianne & Marcus Wallenbergs Stiftelse med 1,5 mnkr, Torsten & Ragnar Söderbergs stiftelser med 0,7 mnkr och Olle Engkvists stiftelse med 1 mnkr.

** Ökningen består av EU-bidrag för coronavirusforskning på 15,6 mnkr och från EU:s ramprogram Horizon med 6,3 mnkr samt ökade bidrag från flera av stiftelserna.

NOT 10 LÄMNAD E BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Bidrag till statliga myndigheter	156 736	118 675
Bidrag till övriga länder för konsumtion	35 980	22 591
Lämnade bidrag internationella organisationer	56 710	43 130
Stipendier	36 513	34 730
Övriga lämnade bidrag	26 194	21 574
Summa lämnade bidrag*	312 133	240 700

* Skillnaden mellan åren består av högre lämnade bidrag till högskolor och universitet, bidrag till övriga länder för konsumtion samt högre lämnade bidrag till internationella organisationer.

NOT 11 ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2020-12-31	2019-12-31
Anslagsfinansierad verksamhet	-89 840	-203 239
Avgiftsfinansierad verksamhet	3 951	-18 712
Resultatandelar från hel- och delägda företag	0	-994
Summa årets kapitalförändring*	-85 889	-222 945

Kapitalförändring per område	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev*	588 622	16 608	605 230
Uppdragsverksamhet	6 238	-3 449	2 789
Summa	594 860	13 159	608 019
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå*	160 639	-106 448	54 191
Uppdragsverksamhet	23 631	7 400	31 031
Summa	184 270	-99 048	85 222
Summa totalt	779 130	-85 889	693 241

* En justering av balanserad kapitalförändring har gjorts om 994 tkr som avser föregående års resultatandelar från dotterbolag.

Kapitalförändringen redovisas enligt bilaga 1 i regleringsbrevet för universitet och högskolor.

Stockholms universitet redovisar anslagsfinansierad verksamhet och bidragsfinansierad verksamhet inom de två verksamhetsgrenarna Utbildning på grundnivå och avancerad nivå och Forskning och utbildning på forskarnivå. För den avgiftsbelagda verksamheten avseende beställd utbildning, uppdragsutbildning och uppdragsforskning, redovisas kapitalförändringen i ovanstående not under de båda rubrikerna Uppdragsverksamhet.

NOT 12 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2020-12-31	2019-12-31
Förvärvade licenser, rättigheter, m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	16 810	19 804
Årets anskaffningar	186	362
Årets försäljningar/utrangeringar	-2 397	-3 356
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	14 599	16 810
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-13 600	-14 652
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-1 637	-2 265
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	2 267	3 317
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-12 970	-13 600
Utgående bokfört värde	1 629	3 210

NOT 13 FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	501 685	456 484
Årets anskaffningar	72 862	35 332
Pågående förbättringsutgifter årets anskaffningar	20 737	19 369
Under året omklassificerade	-19 369	-5 660
Årets försäljningar/utrangeringar	-11 934	-3 840
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde*	563 981	501 685
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-324 011	-300 859
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-28 635	-26 690
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	11 328	3 538
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-341 318	-324 011
Utgående bokfört värde	222 663	177 674

* Förändringen mellan åren avser främst investeringar avseende Albano och ombyggnationer.

NOT 14 MASKINER, INVENTARIER, INSTALLATIONER	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 560 420	1 333 380
Årets anskaffningar*	162 819	265 510
Under året omklassificerade	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-57 126	-38 470
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 666 113	1 560 420
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-1 011 244	-931 609
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-119 188	-117 688
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	56 618	38 053
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-1 073 814	-1 011 244
Utgående bokfört värde	592 299	549 176

* Förändringen mellan åren avser främst invärderad konst om 100 mnkr under 2019. I övrigt består årets anskaffningar av investeringar avseende mikroskopi inom biokemi och biofysik.

NOT 15 PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	36 947	62 043
Årets anskaffningar	209 192	169 718
Färdigställda anläggningar	-236 106	-200 474
Under året omklassificerade	9 331	5 660
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	19 364	36 947

NOT 16 ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG

Universitetet (som del i rättssubjektet staten) företräder staten i dess ägande av 100 procent av Stockholms universitet Holding AB (3 000 aktier, nominellt värde 300 tkr). Företaget är ej börsnoterat. Andelarna, motsvarande 5 275 tkr, har erhållits från näringsdepartementet enligt beslut 20 december 1997. Därmed har inte universitetet något anskaffningsvärde för aktierna.

Stockholms universitet Holding AB innehar följande aktier 2020-12-31:

100% Success AB

100% SU Inkubator

20% Aktiebolaget svenska stjärnor

25% Choros Cognition AB

Stockholms universitet Holding AB äger också aktier i ytterligare 20 företag. Innehavet i varje företag är mindre än 20 procent.

Bokfört värde	2020-12-31	2019-12-31
Statskapital (från näringsdepartementet)	2 953	3 947
Justering föregående års resultat/ändrad redovisningsprincip	-1 865	-994
Kapitaltillskott	1 000	0
Summa andelar i hel- och delägda företag*	2 088	2 953

* Från och med 2020 redovisas andelar i hel-/delägda företag enligt anskaffningsvärdemetoden. Omräkning till ett anskaffningsvärde har skett av andelar i hel-/delägda företag för 2020 medan andelarna för 2019 redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

NOT 17 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV*	2020-12-31	2019-12-31
Aktier	0	0
Aktie- och räntefonder	25 643	25 363
Summa långfristiga värdepappersinnehav	25 643	25 363

* Långfristiga värdepapper redovisas till verkligt värde, marknadsvärde.

NOT 18 FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2020-12-31	2019-12-31
Kundfordringar hos andra myndigheter*	41 359	29 428
Fordran mervärdesskatt	62 092	71 982
Övriga fordringar hos andra myndigheter	8 423	1 444
Summa fordringar hos andra myndigheter	111 874	102 854

* Skillnaden mellan åren avser högre fakturering till Skolverket.

NOT 19 ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR	2020-12-31	2019-12-31
Förskott till anställda*	270	581
Övriga kortfristiga fordringar	86	0
Summa övriga kortfristiga fordringar	356	581

* Reseförskott till anställda har minskat jämfört med 2019 på grund av pandemin.

NOT 20 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	153 923	157 993
Övriga förutbetalda kostnader	74 402	72 243
Summa förutbetalda kostnader	228 325	230 236
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	78 122	71 840
Upplupna bidragsintäkter, utomstatliga	236 634	234 888
Summa upplupna bidragsintäkter	314 756	306 728
Upplupna uppdragsintäkter	10 926	10 601
Övriga upplupna intäkter	785	2 463
Summa övriga upplupna intäkter	11 711	13 064
Summa periodavgränsningsposter	554 792	550 028

NOT 21 AVRÄKNING MED STATSVERKET	2020-12-31	2019-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-156 831	-86 253
Redovisat mot anslag	3 631 568	3 433 403
Anslag som tillförts räntekonto	-3 597 154	-3 503 981
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Summa avräkning med statsverket*	-122 417	-156 831

* Universitetet uppvisar ett anslagssparande om totalt 122 417 tkr.

NOT 22 BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET	2020-12-31	2019-12-31
Behållning på universitetets räntekonto	2 053 157	2 164 661
Summa behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2 053 157	2 164 661
Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrev	0	0

NOT 23 KASSA OCH BANK	2020-12-31	2019-12-31
Banktillgodohavande avseende fondförvaltning	62	36
Övriga banktillgodohavanden (EUR-kontot)	2 605	2 708
Summa kassa och bank	2 667	2 744

NOT 24 MYNDIGHETSKAPITAL

Universitetet redovisar en negativ kapitalförändring om 85 889 tkr (222 945 tkr), vilket motsvarar 1,54 procent (4,01 procent) av verksamhetens kostnader om 5 557 288 tkr (5 551 965 tkr).

Myndighetskapital per verksamhetsområde	2020-12-31	2019-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	608 019	594 283
Forskning och utbildning på forskarnivå	85 222	183 853
Kapital, donationskapital och resultatandelar i hel- och delägda företag	101 119	103 978
Summa myndighetskapital	794 360	882 114

	Statskapital*	Donationskapital**	Resultatandelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapitalförändring anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2019	10 106	89 925	3 947	953 494	48 581	-222 945	883 108
Ändrade redovisningsprinciper			-994				-994
A. Ingående balans 2020	10 106	89 925	2 953	953 494	48 581	-222 945	882 114
Föregående års kapitalförändring	1 088		-2 953	-204 233	-18 712	222 945	-1 865
Årets kapitalförändring						-85 889	-85 889
B. Summa årets förändring	1 088	0	-2 953	-204 233	-18 712	137 056	-87 754
C. Utgående balans 2020	11 194	89 925	0	749 261	29 869	-85 889	794 360

* År 1997 erhöll Stockholms universitet 5 275 tkr i statskapital utan avkastningskrav. Från och med 2020 redovisas resultatandelar i hel- och delägda företag enligt anskaffningsmetoden och redovisas under statskapital. Från och med 2019 ingår i statskapital utan avkastningskrav konst från Statens konstråd med motsvarande 9 808 tkr.

** Förändringen av donationskapital avser invärderad konst under 2019.

NOT 25 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE	2020-12-31	2019-12-31
Ingående avsättning pensioner	10 333	12 900
Årets pensionskostnad	1 579	3 492
Årets pensionsutbetalningar	-5 069	-6 059
Utgående avsättningar för pensioner och liknande avsättningar	6 843	10 333

NOT 26 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2020-12-31	2019-12-31
Omhändertagningskostnad av strålkällor*	2 689	2 689
Avsättning trygghetsmedel	18 134	13 238
Tvister (arbetsrättsliga och avseende ombyggnadskostnader)	2 600	0
Summa övriga avsättningar	23 423	15 927

* Stockholms universitet tar det finansiella ansvaret, i enlighet med 13 § första stycket punkt 1 i strålskyddslagen (1988:220), för radioaktivt avfall från de åtta slutna strålkällor som finns i universitetets verksamhet. Samtliga källor är aktuella för avveckling tidigast om 20–30 år.

NOT 27 LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET *	2020-12-31	2019-12-31
Lån vid årets början	533 715	503 513
Under året upptagna lån	82 050	152 930
Årets amortering	-75 095	-122 728
Summa lån i Riksgäldskontoret	540 670	533 715
Beviljad låneram enligt regleringsbrev	619 000	597 000

* År 2019 gjordes stora investeringar avseende forskningsinfrastruktur.

NOT 28 KORTFRISTIGA SKULDER TILL ANDRA MYNDIGHETER	2020-12-31	2019-12-31
Skuld till Skatteverket (arbetsgivaravgifter m.m.)	66 561	68 024
Skuld mervärdesskatt	9 741	9 956
Leverantörsskulder	61 635	57 164
Övriga skulder till andra myndigheter*	5 190	26 865
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	143 127	162 009

* Skillnaden mellan åren avseende övriga skulder till andra myndigheter beror på skuld till Arbetsförmedlingen 2019 gällande ej förbrukade medel från uppdragsprojekten Korta vägen samt Snabbspår.

NOT 29 ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	2020-12-31	2019-12-31
Personalens källskatt	57 884	61 981
Avräkning valutakonton	2 605	2 708
Övrigt	493	660
Summa övriga kortfristiga skulder	60 982	65 349

NOT 30 OFÖRBRUKADE BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Forskningsråd	714 663	641 179
Övriga statliga myndigheter	221 314	228 680
Svenska stiftelser och ideella föreningar	164 650	141 647
EU-program	188 722	154 495
Sektorsorgan	48 662	38 605
Nordiska finansiärer	11 993	28 585
Finansiärer av rådskaraktär	28 218	24 064
Svenska företag, affärsdrivande verk	24 682	15 290
Högskolor och universitet	26 555	11 281
Utländska finansiärer	34 540	15 273
Anknutna stiftelser	6 998	6 025
Kommuner och regioner	5 292	612
Summa oförbrukade bidrag*	1 476 289	1 305 736

* Skillnaden mellan åren består till största del av bidragsmedel från Vetenskapsrådet och EU.

Den genomsnittliga årliga ökningen av oförbrukade bidrag har varit 7,61 procent under de fem senaste åren. År 2020 har ökningen varit 13,06 procent medan ökningen 2019 var 2,44 procent. Till den bidragsfinansierade verksamheten finns framtida avskrivningskostnader knutna till ett värde av 204 574 tkr.

Specifikation av oförbrukade bidrag	2020-12-31	2019-12-31
Bidrag från annan statlig myndighet	1 009 321	943 809
Bidrag från icke statliga organisationer eller privata personer	441 263	338 068
Oförbrukade donationer	25 705	23 859
Totalt oförbrukade bidrag	1 476 289	1 305 736

Förbrukningstakt för oförbrukade bidrag från statlig givare

	2020-12-31	Inom 3 mån.	3–12 mån.	1–3 år
Förbrukning oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet	1 009 321	169 061	507 184	340 487

Beräkningen har gjorts i enlighet med rekommendationer från Högskolornas forum för redovisningsfrågor (HfR) för schablonberäkning av omsättningshastigheten, vilken enligt denna metod är 1,06.

NOT 31 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna semesterlöneskulder inkl. lönekostnadspålägg	240 288	223 490
Upplupna löneskulder inkl. lönekostnadspålägg	14 639	5 770
Övriga upplupna kostnader	24 643	10 394
Summa upplupna kostnader	279 570	239 654
Oförbrukade bidrag, statliga	1 009 321	943 809
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	466 968	361 927
Summa oförbrukade bidrag	1 476 289	1 305 736
Förutbetalda intäkter	22 849	22 955
Förutbetalda uppdragsintäkter, statliga*	41 894	44 375
Förutbetalda uppdragsintäkter, utomstatliga	19 295	17 080
Summa förutbetalda intäkter	84 038	84 410
Summa periodavgränsningsposter	1 839 897	1 629 800

* Skillnaden mellan åren beror på högre semesterlöneskuld samt högre oförbrukade bidrag som en konsekvens av pandemin.

Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2020

(Belopp i tkr)

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2018	Över-/underskott 2019	Intäkter 2020	Kostnader 2020	Över-/underskott 2020	Akkumulerat över-/underskott, utgående 2020
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå						
Beställd utbildning	131	0	3 795	-3 795	0	131
Yrkehögskolan, KY m.m.	0	0	0	0	0	0
Uppdragsutbildning	6 518	-8 705	73 313	-74 706	-1 393	-3 580
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	9 245	-1 655	39 102	-35 712	3 390	10 980
Övrigt	0	0				0
Summa	15 894	-10 360	116 210	-114 213	1 997	7 531
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	18 909	-10 007	106 554	-108 056	-1 502	7 400
Summa	18 909	-10 007	106 554	-108 056	-1 502	7 400
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-7 082	-3 468	5 476	-9 321	-3 845	-14 395
Upplåtande av bostadslägenhet – utbytesprogram och gästforskare [*]	-15 507	1 015	31 149	-40 629	-9 480	-23 972
Upplåtande av bostadslägenhet – regeringsbeslut (U2018/03635/UH) ^{**}	0	0	2 695	-2 695	0	0
Övrigt	0	0	0	0	0	0
Summa	-22 589	-2 453	39 320	-52 645	-13 325	-38 367

^{*} Det totala antalet lägenheter som fanns att tillgå vid Stockholms universitet under 2020 var 667 stycken, varav 86 lägenheter kunde hyras ut med dubbla bäddar (de flesta hyrdes ut som singelboende). I genomsnitt hyrdes 525,5 bäddar ut till utbytesstudenter och gästforskare under 2020. Intäkterna har minskat på grund av färre utbytesstudenter under höstterminen 2020 som en konsekvens av pandemin samt en hyresförhandling om uppsägning av bostadsfastighet. Justeringar av tidigare års över-/underskott gjordes 2015 genom en särskild genomlysning.

^{**} 97 lägenheter hyrdes under hela året 2020 ut till internationella masterstudenter enligt U2020/04021/UH. Sex lägenheter hyrdes ut enligt U2018/03635/UH.

För den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår det ackumulerade överskottet i förhållande till sin omsättning till 6,7 procent. Enligt 25 § avgiftsförordningen (1992:191) ska myndigheten lämna ett förslag till disposition till regeringen om överskottet uppgår till mer än tio procent.

Universitetet har de senaste åren vidtagit åtgärder för att minska överskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten, framförallt inom uppdragsverksamheten. Under 2020 har uppdragsutbildningens omfattning påverkats negativt av pandemin och

uppvisar ett underskott på 1 393 tkr. Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter har gett ett överskott på 3 390 tkr. 3 093 tkr av intäkterna avser dock 2019, vilket i princip innebär ett nollresultat för årets verksamhet. Universitetet har disponerat det ackumulerade överskottet inom respektive verksamhetsgren. Stockholms universitets disponibla ackumulerade överskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för 2020 uppgår till 14 931 tkr.

Redovisning av takbelopp för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2020

Tabell 1 Redovisning av antal helårsstudenter (hst) och helårsprestationer (hpr)

Utfall avseende perioden 2020-01-01–2020-12-31

Utbildningsområde	Utfall hst	Utfall hpr	Hst ersättn. (tkr)	Hpr ersättn. (tkr)	Utfall total ersättn. (tkr)
Humaniora	7 065	4 789	232 369	102 632	335 001
Juridik	2 445	2 193	80 404	47 009	127 413
Samhällsvetenskap	8 572	7 053	281 930	151 157	433 087
Naturvetenskap	4 073	2 703	228 437	127 845	356 283
Teknik	1 862	1 354	104 424	64 040	168 464
Vård	564	519	33 629	26 777	60 406
Medicin	596	547	39 694	44 354	84 047
Undervisning	1 286	1 203	51 438	50 429	101 867
Verksamhetsförlagd utbildning	601	545	34 077	29 986	64 063
Övrigt	1 458	1 237	65 659	45 254	110 912
Summa	28 520	22 143	1 152 059	689 483	1 841 542

Takbelopp (tkr)

1 812 675

Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (tkr)

28 867

Tabell 2 Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)

A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)

Årets takbelopp	1 812 675
+ ev. ingående anslagssparande	156 831
Summa (A)	1 969 506

B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ersättning för hpr från december föregående budgetår	5 546
Utfall total ersättning enligt tabell 1	1 841 542
Summa (B)	1 847 089
Summa (A-B)	122 417

Anslagssparande

Totalt utgående anslagssparande (A-B)	122 417
Utgående anslagssparande	122 417

Överproduktion

Total utgående överproduktion	
- ev. överproduktion över 10% av takbeloppet	
Utgående överproduktion	0

Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter

Nedan visas ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter. Ersättningar och förmåner redovisas för budgetåret 2020. Enligt regeringsbeslut utgår arvode till de externa ledamöterna med 28 000 kronor per år. Till suppleanter utgår ingen ersättning. Till ordförande utgår arvode med 66 000 kronor per år.

	Övriga uppdrag	Belopp
Externa ledamöter		
Justitieråd Kerstin Calissendorff, ordförande (t.o.m. 2020-04-30)	Högsta domstolen Riksgäldens resolutionsdelegation	22 000
Förra justitierådet Mats Melin, ordförande (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	44 000
Rektor Astrid Söderbergh Widding, professor	Aarhus universitet	1 546 393
Hans Börsvik, styrelseordförande	SU Holding AB SU Inkubator AB Orvelin Group Holding AB Hedin Bil AB Ostronpallen AB Management by Kerstin AB Klara K AB Blue Orbis Group AB Blue Orbis AB	28 000
Sanne Houby-Nielsen, styresman (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	18 700
Eva Swartz Grimaldi, verkställande direktör (t.o.m. 2020-04-30)	Doberman AB Apotea AB SBB i Norden AB Michaël Berglund AB	9 400
Tiit Land, universitetsrektor (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	18 700
Anders Lindberg, direktör	Tilia Strategisk Rådgivning och Förvaltning AB Albvil Förvaltning AB	28 000
Qaisar Mahmood, Senior Manager (t.o.m. 2020-04-30)	Inga uppdrag	9 400
Gunilla Nordlöf, generaldirektör	Post- och telestyrelsen Tillväxtverket SU Holding AB SU Inkubator AB Riksgälden	28 000
Katarina Nordqvist, senior analytiker	Formas	28 000
Tuula Teeri, verkställande direktör (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	18 700
Thomas Wilhelmsson, kansler (t.o.m. 2020-04-30)	Åbo Akademi Finlands rundradiobolag Yle	9 400

	Övriga uppdrag	Belopp
Verksamhetsföreträdare		
Henrik Cederquist, professor	Inga uppdrag	0
Astri Muren, professor	Finansinspektionen Patent- och marknadsdomstolen Patent- och marknadsöverdomstolen	0
Elisabeth Wåghäll Nivre, professor	Inga uppdrag	0
Studentrepresentanter		
Pil Maria Saugmann, doktorand (t.o.m. 2020-04-13)	Universitetskanslersämbetet	4 700
Martina Cederlid, kårordförande (t.o.m. 2020-06-30)	Cateringverkstan i Sverige AB Campusbutiken Stockholms universitets studentkår AB	14 000
Rebecca Fältén, doktorand (fr.o.m. 2020-04-14)	Totej Media AB	23 400
Sofia Holmdahl, kårordförande	Campusbutiken Stockholms universitets studentkår AB	28 000
Elis Wibacke, vice kårordförande (fr.o.m. 2020-07-01)	Inga uppdrag	14 000
Gruppsuppleanter, verksamhetsföreträdare		
Ylva Engström, professor	Inga uppdrag	0
Jessika van der Sluijs, professor	Jessika van der Sluijs AB	0
Gruppsuppleanter, studentrepresentanter		
Philip Gustafsson, doktorand (t.o.m. 2020-04-13)	Inga uppdrag	0
Louisa Kellman, student (t.o.m. 2020-06-30)	Inga uppdrag	0
Pascal Meier, doktorand (fr.o.m. 2020-04-14)	Inga uppdrag	0

Spikade avhandlingar på Institutionen för data- och systemvetenskap i Kista. 2020 tog 220 doktorander sin doktorsexamen vid Stockholms universitet. Foto: Ingmarie Andersson

Tabellbilaga

Statistik rörande sökande, antagna, helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Tabell 1: Antal helårsstudenter och helårsprestationer samt prestationsgrad per område och fakultet inom ramen för takbeloppet och särskilda satsningar 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)
Humanvetenskapliga området	22 980	18 295	80	23 614	18 244	77	24 992	19 803	79
<i>Humanistiska fakulteten</i>	7 613	5 499	72	7 709	5 402	70	8 363	5 874	70
<i>Juridiska fakulteten</i>	2 539	2 305	91	2 511	2 151	86	2 509	2 253	90
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	12 829	10 492	82	13 395	10 692	80	14 120	11 676	83
Naturvetenskapliga området	3 073	2 152	70	3 149	2 236	71	4 021	2 597	65
Totalt	26 053	20 447	78	26 764	20 481	77	29 014	22 400	77

Källa: Ladok.

Tabell 2: Antal helårsstudenter och helårsprestationer samt prestationsgrad per område och fakultet inom ramen för studieavgiftsbelagd verksamhet 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)
Humanvetenskapliga området	184	161	88	249	199	80	289	244	85
<i>Humanistiska fakulteten</i>	27	25	94	35	28	81	42	39	92
<i>Juridiska fakulteten</i>	24	24	97	25	15	58	22	18	79
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	133	112	85	188	156	83	224	187	84
Naturvetenskapliga området	36	32	88	44	38	87	49	40	81
Totalt	220	193	88	293	238	81	337	284	84

Källa: Ladok.

Tabell 3: Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk juristutbildning, 2018–2020

	Ht 2018			Ht 2019			Ht 2020		
	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Sökande	184	–	–	219	–	–	238	–	–
Antagna*	30	73	27	29	66	34	28	75	25
Registrerade nybörjare	32	72	28	30	67	33	28	75	25

Källa: NyA och Ladok.

* Att antalet antagna är lägre än antalet registrerade 2018 beror på att två studenter överförts från gammal till ny programkod.

Tabell 4: Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk lärar- och förskolläraryt utbildning, 2018–2020

Antagningstermin	Sökande			Antagna			Registrerade nybörjare		
	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Vt 2018	214	–	–	112	85	15	90	90	10
Ht 2018	237	–	–	144	89	11	95	92	8
Vt 2019	188	–	–	99	82	18	96	84	16
Ht 2019	541	–	–	102	90	10	96	90	10
Vt 2020	515	–	–	112	89	11	100	90	10
Ht 2020	557	–	–	100	87	13	86	86	14

Källa: Nationell databas för ULV samt NyA och Ladok för ht 2019–ht 2020.

Tabell 5: Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk socionomutbildning, 2018–2020

Antagningstermin	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Ht 2018	30	–	–	5	80	20	3	100	–
Vt 2019	1	–	–	1	100	–	1	100	–
Ht 2019	32	–	–	5	80	20	4	75	25
Ht 2020	28	–	–	4	100	–	4	100	–

Källa: NyA och Ladok.

Tabell 6: Antal registrerade på tolk- och översättarutbildningar 2018–2020

Utbildning	2018			2019			2019		
	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Översättarutbildningar	113	80	20	107	72	28	129	78	22
Konferenstolkutbildning	6	50	50	7	57	43	–	–	–
Teckenspråkstolkutbildning	59	81	19	64	84	16	70	81	19
Övrig tolkutbildning	103	50	50	97	59	41	144	52	48
Totalt	281	69	31	275	70	30	343	68	32

Källa: Ladok.

Antal registrerade avser unika individer som är förstags- eller fortsättningsregistrerade under 2019.

Tabell 7: Antal antagna till lärarutbildningar som leder till vissa examina 2018–2020

Utbildning	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Förskollärarytbildning	475	91	9	415	90	10	407	90	10
Grundlärarytbildning fritidshem	252	54	46	175	59	41	164	59	41
Grundlärarytbildning F – 3	334	91	9	310	88	12	313	92	8
Grundlärarytbildning 4 – 6	218	75	25	207	69	31	200	72	29
Ämneslärarytbildning (KPU)	113	50	50	122	49	51	114	49	51
Ämneslärarytbildning (ej KPU)	469	53	47	463	55	45	455	61	39
Specialpedagog-/ speciallärarytbildning	255	92	8	324	90	10	259	90	10
Totalt	2 116	75	25	2 016	74	26	1 912	77	23

Källa: Ladok. Endast anslagfinansierad utbildning.

Tabell 8: Antal helårsstudenter och helårsprestationer samt prestationsgrad inom vissa lärarutbildningar 2018–2020

Utbildning	2018			2019			2020		
	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)
Förskollärarytbildning	1 021	968	95	1 064	970	91	1 069	991	93
Grundlärarytbildning fritidshem	313	277	88	339	305	90	351	331	94
Grundlärarytbildning F – 3	734	674	92	754	708	94	764	694	91
Grundlärarytbildning 4 – 6	480	461	96	513	475	93	520	470	90
Ämneslärarytbildning (KPU)	128	121	95	122	115	94	130	115	89
Ämneslärarytbildning (ej KPU)	1 014	832	82	1 065	900	85	1 085	941	87
Specialpedagog-/ speciallärarytbildning	258	242	94	291	256	88	152	148	97
Totalt	3 948	3 575	91	4 148	3 729	90	4 071	3 690	91

Källa: Ladok. Endast anslagsfinansierad utbildning.

Tabell 9: Antal utfärdade examina inom vissa lärarutbildningar 2018–2020

Typ av examen	2018			2019			2020		
	Antal examina	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal examina	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal examina	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Förskollärarexamen	276	95	5	245	95	5	293	93	7
Grundlärarexamen fritidshem	85	65	35	90	63	37	103	66	34
Grundlärarexamen F – 3	114	94	6	152	96	4	141	97	3
Grundlärarexamen 4 – 6	95	81	19	78	81	19	101	69	31
Ämneslärarexamen (KPU)	79	56	44	102	53	47	79	53	47
Ämneslärarexamen (ej KPU)	198	64	36	201	62	38	243	63	37
Specialpedagog-/ speciallärarexamen	202	96	4	247	91	9	248	96	4
Totalt	1 049	82	18	1 115	81	19	1 208	81	19

Källa: Ladok. Inklusive bidrags- och avgiftsfinansierad utbildning.

Tabell 10: Antal behöriga sökande och antagna till utbildning i särskilda ämnen 2018–2020

Ämne	2018		2019		2020	
	Antal sökande	Antal antagna	Antal sökande	Antal antagna	Antal sökande	Antal antagna
Finska	639	290	569	275	648	291
Lettiska	306	170	382	205	372	215
Litauiska	225	128	308	175	318	182
Gemensamma kurser, lettiska och litauiska	86	50	90	44	92	53
Portugisiska	530	178	435	134	525	160
Strålningsbiologi	29	16	16	12	21	16
Svenskt teckenspråk	687	200	568	196	927	335

Källa: NyA.

Tabell 11: Antal studenter med funktionshinder i studiesituationen som beretts tillgång till stödresurser 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Totalt	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Totalt	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Totalt	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	8 696	67	33	9 665	66	34	10 685	68	32
Studenter med neuropsykiatriska variationer	4 470	58	42	5 491	60	40	6 917	60	40
Studenter med psykisk ohälsa	1 706	78	22	1 963	78	22	2 142	79	21
Studenter med nedsatt rörelseförmåga	661	70	30	706	72	28	662	71	29
Studenter med synnedsättning	315	58	42	312	62	38	321	63	37
Studenter med hörselnedsättning – utan utbildningstolkning	262	72	28	277	74	26	283	72	28
Studenter med utbildningstolkning – teckenspråks- och/eller skrivtolkning	117	72	28	117	69	31	146	66	34
Studenter med andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan	1 418	74	26	1 619	75	25	1 756	74	26
Totalt	17 645	67	33	20 150	66	34	22 912	67	33

Källa: Rapportering från lärosätena.

Tabell 12: Antal antagna till utbildning på forskarnivå per område och fakultet 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Humanvetenskapliga området	106	59	41	103	52	48	106	55	45
<i>Humanistiska fakulteten</i>	39	64	36	37	57	43	27	67	33
<i>Juridiska fakulteten</i>	11	45	55	6	50	50	3	100	–
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	56	59	41	60	50	50	76	49	51
Naturvetenskapliga området	125	52	48	144	48	52	113	50	50
Totalt	231	55	45	247	50	50	219	53	47

Källa: Ladok.

Tabell 13: Genomsnittlig nettostudietid, utbildning på forskarnivå per område och fakultet 2018–2020

Fakultet	2018			2019			2020		
	Totalt	För kvinnor	För män	Totalt	För kvinnor	För män	Totalt	För kvinnor	För män
Humanistiska fakulteten									
<i>Doktorsexamen</i>	4,8	4,8	4,9	4,8	4,8	4,7	5,6	5,8	5,3
<i>Licentiatexamen</i>	3,5	2,1	4,9	2,6	2,6	–	3,1	3,7	2,8
Juridiska fakulteten									
<i>Doktorsexamen</i>	5,0	5,3	4,5	7,1	9,2	4,3	10,7	7,9	13,5
<i>Licentiatexamen</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Samhällsvetenskapliga fakulteten									
<i>Doktorsexamen</i>	4,8	4,6	4,9	5,0	4,7	5,2	4,5	4,5	4,5
<i>Licentiatexamen</i>	3,3	3,3	3,4	2,2	2,6	1,8	3,0	1,4	3,5
Naturvetenskapliga fakulteten									
<i>Doktorsexamen</i>	4,3	4,3	4,2	4,3	4,3	4,3	4,5	4,5	4,5
<i>Licentiatexamen</i>	3,0	3,1	2,9	3,1	2,8	3,2	3,0	2,9	3,1
Totalt Stockholms universitet									
<i>Doktorsexamen</i>	4,5	4,6	4,5	4,6	4,7	4,5	4,7	4,8	4,6
<i>Licentiatexamen</i>	3,1	3,1	3,0	3,0	2,8	3,1	3,0	2,9	3,1

Källa: Ladok.

Tabell 14: Antal licentiat- och doktorsexamina per område och fakultet 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal examina	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal examina	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal examina	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Humanvetenskapliga området									
<i>Doktorsexamina</i>	135	63	37	87	26	74	106	59	41
<i>Licentiatexamina</i>	5	40	60	3	67	33	4	–	100
Humanistiska fakulteten									
<i>Doktorsexamina</i>	51	75	25	30	77	23	33	67	33
<i>Licentiatexamina</i>	2	50	50	1	100	–	–	–	–
Juridiska fakulteten									
<i>Doktorsexamina</i>	9	56	44	7	57	43	2	50	50
<i>Licentiatexamina</i>	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Samhällsvetenskapliga fakulteten									
<i>Doktorsexamina</i>	75	56	44	50	42	58	71	56	44
<i>Licentiatexamina</i>	3	33	67	2	50	50	4	–	100
Naturvetenskapliga området									
<i>Doktorsexamina</i>	143	43	57	115	37	63	114	41	59
<i>Licentiatexamina</i>	34	41	59	26	42	58	29	52	48
Totalt Stockholms universitet									
<i>Doktorsexamina</i>	278	53	47	202	45	55	220	50	50
<i>Licentiatexamina</i>	39	33	67	29	45	55	33	45	55

Källa: Ladok.

Tabell 15: Antal vetenskapliga publiceringar per område och fakultet 2018–2020

Område/fakultet	2018*	2019*	2020
Humanvetenskapliga området	3 240	3 138	2 684
<i>Humanistiska fakulteten</i>	1 250	1 237	921
<i>Juridiska fakulteten</i>	215	255	192
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	1 775	1 647	1 571
Naturvetenskapliga området	2 173	2 210	2 128
Totalt	5 412	5 348	4 812

Källa: Diva.

* Då det finns en eftersläpning i registreringen har uppgifterna för 2018 och 2019 uppdaterats sedan årsredovisningen för 2019. Eftersläpningen innebär att statistiken för 2020 inte är komplett.

Tabell 16: Andel disputerade lärare per område och fakultet 2018–2020 (%)

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Andel disputerade	Varav andel kvinnor	Varav andel män	Andel disputerade	Varav andel kvinnor	Varav andel män	Andel disputerade	Varav andel kvinnor	Varav andel män
Humanvetenskapliga området	84	48	52	84	49	51	86	49	51
<i>Humanistiska fakulteten</i>	80	56	44	81	57	43	82	56	44
<i>Juridiska fakulteten</i>	83	39	61	81	46	54	85	49	51
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	86	43	57	87	44	56	88	45	55
Naturvetenskapliga området	91	27	73	92	29	71	94	29	71
Totalt	85	42	58	86	44	56	88	44	56

Källa: IVS, enligt utsökning aktuellt kalenderår, d.v.s. ej uppdaterat i efterhand.

Tabell 17: Antal årsarbetskrfter inom vissa personalkategorier 2018–2020

Yrkesgrupp	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)	Antal	Andel kvinnor (%)	Andel män (%)
Biträdande lektor	69	47	53	77	50	50	80	53	47
Adjunkt	188	64	36	177	67	33	173	66	34
Lektor	696	49	51	698	51	49	709	51	49
Professor	466	32	68	481	34	66	506	34	66
Administrativ personal	1 644	64	36	1 710	64	36	1 692	64	36

Källa: IVS.

Styrelsebeslut

Styrelsen för Stockholms universitet har vid sammanträde idag, den 19 februari 2021, fastställt och undertecknat årsredovisning för budgetåret 2020.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Styrelse

Mats Melin, ordförande

Astrid Söderbergh Widding, rektor

Hans Börsvik

Henrik Cederquist

Sofia Holmdahl

Tiit Land

Anders Lindberg

Pascal Meier

Sanne Houby-Nielsen

Gunilla Nordlöf

Katarina Nordqvist

Yvonne Svanström

Tuula Teeri

Elisabeth Wåghäll Nivre

Elis Wibacke

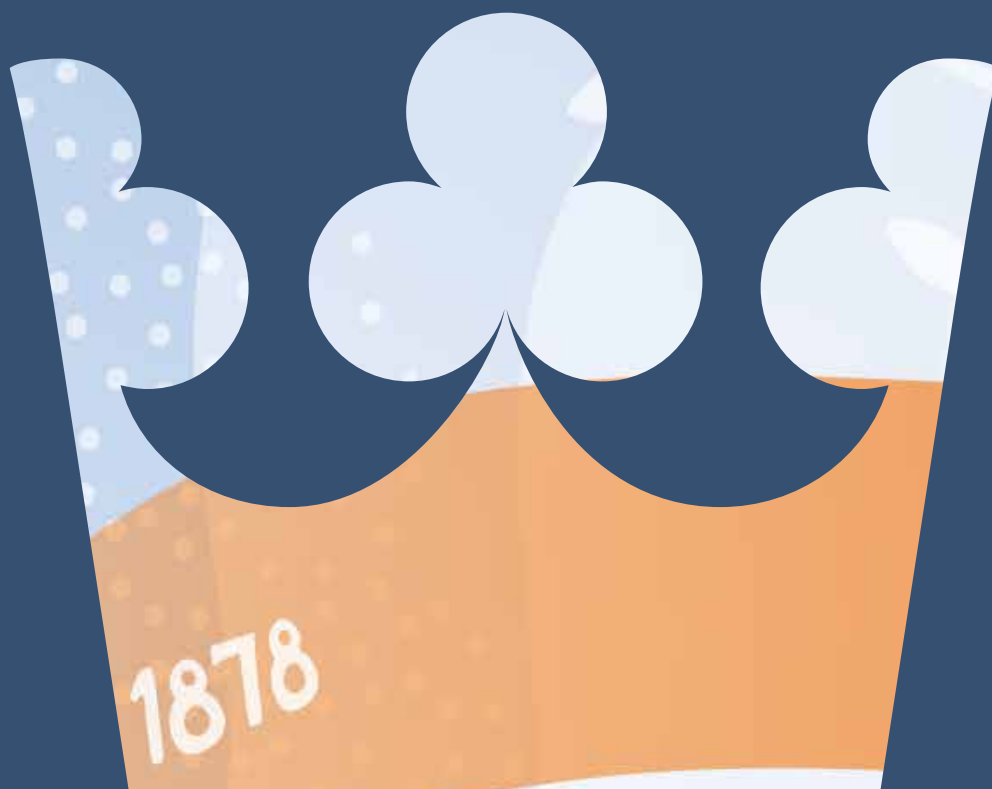

Årsredovisning 2020 (DNR SU FV-0256-21) är producerad av Rektors kansli vid Stockholms universitet. Ekonomiavdelningen svarar för den finansiella redovisningen.

Redaktör och handläggare: Katharina Soffronow
Projektledning och produktion: Kommunikationsavdelningen
Formgivning och sättning: Cajsa de Groat och Fredrik Björk
Bildsättning: Ingmarie Andersson
Illustration omslag: Elsa Wikander/Azote
Tryck: US-AB, 2021

Foto insida omslag: Drönbild över universitetsområdet Frescati, fotograf Sören Andersson

Stockholms universitet bidrar till det hållbara demokratiska samhällets utveckling genom kunskap, upplysning och sanningssökande.